

**Kronika
mesta
Liptovský Mikuláš
2002**

**Tento zväzok Kroniky mesta Liptovský Mikuláš
obsahuje 92 strán,
slovom deväťdesiatdva strán.**

**MUDr. Alexander Slafkovský
primátor**

**Iveta Blažeková
kronikárka**

Príloha: disketa a sprievodná dokumentácia uložená v Múzeu Janka Kráľa

OBSAH

Úvod	2
Demografické údaje	3
I. VEREJNÝ ŽIVOT	
Samospráva	4
Z činnosti mestského úradu	4
Zasadnutia mestského zastupiteľstva	8
Významní hostia	17
Verejnospoločenský život	19
Štátna správa	22
Verejná správa	25
Občianske združenia a nadácie	25
Politické strany a hnutia	26
Bezpečnostné zložky	27
Mimoriadne udalosti	29
II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT	
Výstavba mesta	31
Priemysel	34
Poľnohospodárstvo	36
Bankovníctvo a finančníctvo	37
Obchod a služby	38
Cestovný ruch	39
Doprava a spoje	40
Životné prostredie	40
Klimatické pomery	43
III. ŠKOLSTVO	
Materské a základné školy	44
Stredné školy	47
Vysoké školy	50
Ostatné školské zariadenia	51
IV. KULTÚRA A UMENIE	
Dom kultúry	52
Posádkový klub	53
Knížnica G. F. Belopotockého	53
Liptovské osvetové stredisko	54
Múzeum Janka Kráľa	55
Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva	56
Galéria P. M. Bohúňa	57
Kalendárium podujatí	57

V. CIRKEVNÝ ŽIVOT	
Evanjelický a.v. cirkevný zbor	61
Rímskokatolícke farnosti	62
VI. ZDRAVOTNÍCTVO	
Nemocnica s poliklinikou	62
VII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	
Detské jasle	65
Spišská katolícka charita	65
VIII. ŠPORT A TELOVÝCHOVA	
Mestský hokejový klub 32	66
Kanoé Tatra Klub	68
Z činnosti športových klubov a združení	69
Najlepší športovci mesta	73
IX. ZAUJÍMAVOSTI Z HISTÓRIE	
Životopisy osobností	73
Historický kalendár	76
Zoznam skratiek	82
Pramene a literatúra	83
Register kľúčových slov	83
Menný register	88

ÚVOD

Rok 2002 hodnotíme ako významný medzník v novodobej histórii Slovenskej republiky. V novembri sme po niekoľkoročnom úsilí dostali pozvánku do Severoatlantickej aliancie. Vstup do NATO podporovalo až 60 percent občanov, čo bolo najviac z postkomunistických krajín. V decembri na stretnutí Európskej únie v Kodani sme úspešne zavŕšili dvojročný proces vyjednávania o vstupe do spoločnosti vyspelých európskych krajín. Vyjednávateľom na čele s Jánom Fígelom sa podarilo v prístupovom procese dobehnúť ostatné kandidátske krajiny, ktoré mali pred nami niekoľkoročný náskok. Spoločne s Českom, Maďarskom, Poľskom, Slovinskom, Estónskom, Litvou, Lotyšskom, Maltou a gréckou časťou Cypru sme sa ocitli pred bránami Európskej únie, samotný vstup nás čakal 1. mája 2004.

Nesporné úspechy Slovenska v zahraničnopolitickej oblasti zatieňovali každodenné pretrvávajúce problémy na domácej scéne. Začiatok roka priniesol zdrazenie plynu, tepla, odvozu odpadu, telefonovania, cigariet i automobilovej prevádzky. Sociálna oblasť, zdravotníctvo a školstvo živorili bez dostatočného finančného zabezpečenia. Sféru verejnej správy poznačila nezvládnutá reforma verejnej správy – presun kompetencií zo štátu na samosprávu vyšších územných celkov, miest a obcí bez prísunu potrebných financií. Napriek všetkým problémom, často subjektívne hodnoteným, životná úroveň na Slovensku vzrástla. Svedčil o tom index ekonomickej sily občana, ktorý zostavila Slovenská ratingová agentúra. Ten zohľadňoval okrem príjmov obyvateľstva aj tržby v obchodoch, silu koruny, počet pracovných miest, nezamestnanosť a ďalšie ukazovatele vplývajúce na kvalitu života. Index v októbri dosiahol najvyššiu hodnotu od začiatku roka 1999, keď sa začal merať. Spokojnosť z tohoto vývoja kalila vysoká miera nezamestnanosti, ktorá mala poklesnúť až v horizonte niekoľkých rokov.

Tento rok bol aj rokom volebným. V septembrových parlamentných voľbách zvíťazili pravicové strany (Slovenská demokratická a kresťanská únia, Kresťanskodemokratické hnutie, Aliancia nového občana a Strana maďarskej koalície), ktoré vytvorili parlamentnú štvorkoalíciu. Prvé kroky staronovej vlády pod opätovným vedením premiéra Mikuláša Dzurindu priniesli silné reštrikčné opatrenia v oblasti zdravotníctva a sociálnych vecí. Vláda zobrala ľuďom takmer všetko, čo im pred voľbami nasľubovala, niektoré zo sľubov sa ani nestihli v praxi realizovať. Zákony prijaté v predvolebnom období sa rýchlo menili v neprospech občanov. Dôvodom škrtnania bol nedostatok peňazí v štátnom rozpočte, hrozba, že schodok verejných financií presiahne päť percent hrubého domáceho produktu a to, že niektoré zákony boli podľa vlády zle pripravené. Národ sa cítil oklamáný. V tejto atmosfére sa 6. a 7. decembra konali komunálne voľby. Do mikulášskych volebných miestností prišlo len necelých 40 percent voličov. Naplnili sa tak slová komentátorov, ktorí upozorňovali, že „na rozdiel od *veľkej hry* na demokraciu už na komunálnu nebolo vôle ani občianskej zaujatosti.“ Nastúpila skôr apatia, ktorá bola odrazom reálnej politiky na Slovensku. Správa vecí verejných na úrovni čo najbližšie k občanovi sa stala pre voliča paradoxne najmenej zaujímavou. Primátorom mesta sa opäť stal MUDr. Alexander Slafkovský.

A čo nové priniesol rok 2002 v živote mesta? Ukončená bola druhá etapa výstavby pešej zóny v historickom jadre, v Palúdzke bolo pomenovaných jedenásť nových ulíc, na Nábřeží 4. apríla pribudlo dvadsaťdva mestských nájomných bytov a v Palúdzke nový supermarket Kaufland. V máji mal premiéru Festival syrov a bryndze, v septembri

vzniklo Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského a v decembri Centrum Kolomana Sokola.

DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

V októbri 2002 priniesla tlač informácie Štatistického úradu SR, podľa ktorých Slováci starli rýchlejšie ako sa čakalo a vymierali. Okrem klesajúceho počtu narodených detí bolo znakom populačnej krízy aj pribúdanie starých občanov a to, že pracovalo čoraz menej ľudí. Nízky počet novorodencov v tomto období prekonal všetky pesimistické prognózy. Na druhej strane dobrou správou bolo, že okres Liptovský Mikuláš patril medzi tie, kde sa ženy dožívali najvyššieho veku na Slovensku.

Podľa referátu matriky, evidencie osôb a zboru pre občianske záležitosti mestského úradu sa v meste narodilo 276 detí. Počas roka zomrelo 226 občanov. Odsťahovalo sa 413 ľudí a k pobytu sa prihlásilo 368 nových občanov. Na mestskom úrade bolo zosobášených 195 manželských párov.

Správa Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky o pohybe obyvateľstva v Žilinskom kraji za rok 2002 uvádzala 265 živo narodených detí (140 chlapcov a 125 dievčat), 227 zomrelých (129 mužov a 98 žien). Prirodzený prírastok obyvateľstva v tomto ohľade dosiahol číslo 38. Do mesta sa prisťahovalo 369 obyvateľov a vysťahovalo 397, sťahovaním teda ubudlo 28 obyvateľov. V štatistických číslach berúc do úvahy prirodzený prírastok a úbytok sťahovaním, pribudlo v roku 2002 desať nových obyvateľov. K 31. decembru 2002 mal Liptovský Mikuláš 33 004 obyvateľov (15 937 mužov a 17 067 žien).

Na pôrodníckom oddelení mikuláškovej nemocnice sa narodilo 565 detí, čo bolo o 13 menej ako v roku 2001. Prvé dievčatko prišlo na svet 1. januára 2002 hodinu po polnoci. Vanesa Pušková sa narodila 16-ročnej matke, ktorá ju len niekoľko hodín po pôrode opustila. Podľa vyjadrenia lekárov to nebolo u rómskych mamičiek nič neobvyklé. Po dieťa sa vracali približne po týždni. V tomto prípade sme nezistili, či sa mladá matka do pôrodnice vrátila, alebo dievčatko muselo byť umiestnené v dojčenskom ústave. Najobľúbenejšie mená v tomto roku boli Lucia, Viktória, Natália, Kristína, Matúš, Jakub, Martin, Michal, Matej, Peter, a Lukáš.

Aj tento rok sme zaznamenali krásne životné jubileá. Sté narodeniny 11. februára oslávila pani Elena Veselovská, v rodine dcéry pani Františky Mihalákovej a 21. mája pani Anna Povolná.

(Pohyb obyvateľstva v Žilinskom kraji za rok 2002 (predbežné údaje), Štatistický úrad Slovenskej republiky-Krajská správa v Žiline)

I. VEREJNÝ ŽIVOT

SAMOSPRÁVA

Z ČINNOSTI MESTSKÉHO ÚRADU

Činnosť mestského úradu ovplyvnilo niekoľko významných faktorov. Za najvýznamnejší môžeme pokladať realizáciu zákona o prechod kompetencií zo štátu na samosprávu a s tým súvisiace štruktúrne i personálne zmeny. Od 1. januára sa do budovy mestského úradu vrátila matrika, ktorá bola od roku 1997 v kompetencii okresného úradu. Z referátu evidencie obyvateľstva a referátu Zborov pre občianskej záležitosti (ZPOZ) a informačnej služby bol vytvorený nový referát matriky, evidencie obyvateľstva a ZPOZ. V oblasti sociálnych vecí prebral mestský úrad od 1. apríla dom

s opatrovateľskou službou. Táto kompetencia bola začlenená do oddelenia sociálnych vecí a kultúry. Na úseku životného prostredia sa do kompetencií mesta vrátilo povoľovanie výrubu stromov. Od 1. júla boli do pôsobnosti mesta delimitované základné školy a školské zariadenia. Odčlenením od oddelenia kultúry, školstva, mládeže, športu, sociálnych vecí a zdravotníctva tak vzniklo nové oddelenie školstva, mládeže a telesnej kultúry. Vedúcim nového oddelenia sa po konkurze stal PaedDr. Július Lichardus, dovtedajší vedúci odboru školstva, mládeže a telesnej kultúry Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši. S nadobudnutím staronových kompetencií prešli na samosprávu aj permanentné problémy s ich finančným zabezpečením.

Od 1. apríla nadobudol platnosť Zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe. V tejto súvislosti boli všetkým pracovníkom úradu (i jeho príspevkových organizácií) vypracované nové pracovné náplne a rozhodnutia o mzde. Novinkou bolo zloženie predpísaného sľubu zamestnancov verejnej služby. Do rúk primátora ho v utorok 2. apríla zložilo šesťdesiattri zamestnancov mestského úradu, dvadsaťdeväť pracovníkov mestskej polície a tridsaťštyri zamestnancov detských jasí. Zamestnanci mestských podnikov, Verejnoprospešných služieb, Bytového podniku, Informačného centra mesta, Domu kultúry a Múzea Janka Kráľa, zložili tento sľub vzápätí svojim riaditeľom.

Tretím faktorom ovplyvňujúcim činnosť mestského úradu boli voľby do orgánov samosprávy mesta - komunálne voľby, ktoré sa konali 6. a 7. decembra. Určitý vplyv na prácu úradu, informovanosť a možnosti realizácie vytýčených úloh mal tiež poslancový mandát primátora mesta MUDr. Alexandra Slafkovského v Národnej rade SR (do júna 2002) a zároveň v zastupiteľstve Žilinského samosprávneho kraja. (Liptov 9.4.2002, 2.7.2002)

HOSPODÁRENIE MESTA. Rok 2002 bol v histórii miestnej samosprávy z hľadiska ekonomiky doteraz určite najzložitejším. Od základu bola zmenená rozpočtová klasifikácia, spôsob zostavovania a sledovania rozpočtu, do praxe museli byť zavedené mnohé zmeny Zákona 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách, Zákon o finančnej kontrole č. 502/2001 Z. z. či nové kompetencie mesta.

Rozpočet pre rok 2002 bol schválený v celkovom objeme 198, 242 mil. Sk. Keďže od 1. januára 2002 vstúpila do života novela zákona o rozpočtových pravidlách, v marci bol rozpočet daný do súladu so zákonom, čo znamenalo, že z pôvodne jedného rozpočtu boli zostavené tri: bežný, kapitálový a rozpočet finančných operácií. Prácu v oblasti rozpočtovníctva značne skomplikoval aj zákon o finančnej kontrole platný od 1. januára 2002, podľa ktorého nesmela byť realizovaná žiadna finančná operácia, ktorá nebola zahrnutá v rozpočte. V priebehu roka bolo uskutočnených spolu 232 zmien rozpočtu, pritom 54 zmien bolo schválených mestským zastupiteľstvom a 178 zmien v právomoci primátora mesta. Množstvo zmien neúmerne vzrástlo po prenesení kompetencií zo štátu na mesto, v druhom polroku hlavne v oblasti školstva. V roku 2001 bolo za celý rok vykonaných 120 zmien v objeme 73, 874 mil. Sk. Zmenami v roku 2002 sa rozpočet zvýšil o 141,806 mil., čo bola suma predstavujúca pred niekoľkými rokmi celoročný rozpočet mesta. Upravený rozpočet na rok 2002 dosiahol teda výšku 340,48 mil. Sk. Vytvorené boli celkové príjmy 344, 994 mil. Sk a výdavky bol čerpané vo výške 328,242 mil. Sk. Celkovo bol dosiahnutý prebytok ročného hospodárenia, ktorý predstavoval 16,752 mil. Sk. Tvorili ho nevyčerpaná podielová cestná daň (437,132 tis. Sk), nevyčerpané prostriedky z predaja bytov (3,552 mil. Sk), nepoužité prostriedky z fondu vzdelávania (9 tis. Sk), zo Štátneho fondu rozvoja bývania (1,212 mil. Sk), z Fondu

národného majetku (160 tis. Sk), zo štátnej dotácie na mzdy pre školstvo (448 Sk), nevyužitú príjmy rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou (477,675 tis. Sk).

Príjmy sa podarilo naplniť hlavne v položke daňové príjmy (nový poplatok za zber, prepravu a zneškodnenie komunálneho odpadu priniesol o 16,170 mil. Sk viac ako v minulom roku) a prijatými grantmi (bežné vo výške 71,670 mil. Sk a kapitálové 33,343 mil. Sk). Z prijatých grantov tvorilo 70,798 mil. Sk decentralizačnú dotáciu na výdavky súvisiace s presunom kompetencií, ktoré sa rozdelili školstvu (70,196 mil. Sk), matrike (418 tisíc Sk) a do sociálnej oblasti (184 tis. Sk). Naopak, nedostatočne bola naplnená daň z nehnuteľnosti (oproti roku 2001 nižší príjem o 2,359 mil. Sk). Príjem mesta o 226 tis. Sk. znížili aj daňové úľavy. Stále pretrvávali problémy pri výbere poplatkov za predaj alkoholu a cigariet. Tento dlhotrvajúci problém sa rozhodol primátor riešiť iniciovaním novely zákonov o poplatkoch a správe daní v parlamente. Výber daní totiž od roku 1990 poklesol z 5,1 mil. Sk na 4,3 mil. Všetci však vieme, že predaj v rôznych reštauračných zábavných podnikoch určite neklesal, skôr naopak. Podľa Rudolfa Proča, vedúceho oddelenia správy daní a poplatkov však cestou k tomu, aby podnikatelia odvádzali dane zo skutočne predaného alkoholu a tabakových výrobkov sa mali zaslúžiť aj zákazníci, ktorí mali jednoznačne žiadať bloky z registračných pokladníc.

Celkový stav majetku mesta bol k 31. decembru 2002 stanovený podľa jednotlivých druhov na 2,036 miliardy korún. Oproti roku 2001 sa jeho hodnota zvýšila o 121, 479 mil. korún, čo súviselo s prevzatím majetku škôl, pričom ešte neboli prevzaté všetky pozemky školských zariadení.

(Výsledky hospodárenia mesta Liptovský Mikuláš a rozpočtových organizácií zriadených mestom za rok 2002, Stanovisko hlavného kontrolóra mesta k záverečnému účtu za rok 2002, príloha Samospráva, Liptov 23.4.2002)

Mestský úrad dal vypracovať **VEREJNÝ RATING** (hodnotenie) u Slovenskej ratingovej agentúry, aby potvrdil finančnú stabilitu, komplexnú ekonomickú situáciu mesta Liptovský Mikuláš. Výsledok analýzy bol pre mesto pozitívny. Dobré bola hodnotená celková likvidita, vývoj príjmov, pričom agentúra odporučila naďalej zameriavať sa na možnosti získavania grantov z predvstupových fondov Európskej únie. Jediným projektom, ktorý agentúra označila za rizikový, bolo ručenie mesta za pohľadávku firme Stavoinustria, a.s. na dokončenie chirurgického pavilónu v areáli nemocnice. Potencionálni investori mali tak deklarované stabilné finančné prostredie a finančnú stabilitu mesta. V denníka SME bola uverejnená správa, podľa ktorej agentúra nášmu mestu priznala v rámci medzinárodného ratingu stupeň „vysoké investičné riziko“ a v lokálnom ratingu „určité investičné riziko“.

(Liptov 5.3.2002, SME 5.3.2002, Rádio Twist 25. 2.)

ZAHRANIČNÉ KONTAKTY MESTA sa rozvíjali v rovnakom duchu ako v minulých rokoch. Delegácie partnerských miest (Galanta, Kalamária - mestská časť gréckych Thessaloník, česká Opava, maďarský Kiskőrös, poľský Nowy Targ) sa zúčastnili mestských podujatí ako boli Stoličné dni, slávnostné otvorenie druhej etapy pešej zóny a Zemiakárske dni. Kontakty Liptovského Mikuláša so svetom sa realizovali aj prostredníctvom členstva mesta v *Združení európskych producentov syra*. V máji sa mesto stalo hosťiteľom prvého Festivalu syrov a bryndze 2002 (pozri Verejnospoločenský život). Počas tohoto podujatia 24. mája podpísali Liptovský Mikuláš a Opava novú zmluvu o partnerských vzťahoch. História vzájomných vzťahov sa začala písať ešte v roku 1964. V podmienkach vtedajších národných výborov fungovala na základe písomnej dohody z marca 1977. Po

vzniku samospráv v roku 1990 spolupráca pokračovala, ale medzi mestami ako novými subjektami nebola zmluvne deklarovaná. Nová zmluva potvrdila spoluprácu oboch miest vo všetkých oblastiach na základe výmeny skúseností a informácií, ale aj pri riešení konkrétnych projektov vo vytipovaných oblastiach rozvoja mesta s cieľom získavať poznatky o podrobnostiach a rozdieloch. Pracovnú cestu do Opavy absolvovali pracovníci mestského úradu 4. a 5. októbra.

Kontakty s Kalamáriou sa rozvíjali tradične prostredníctvom výmenných pobytov detí a mládeže. V auguste odcestovali do Grécka najlepší žiaci mikulášskych základných škôl a grécke deti strávili desať dní v Liptovskom Mikuláši. V septembri do Kalamárie vycestovali aj žiačky tanečného odboru ZUŠ Jána L. Bellu, aby odplatili návštevu mladých gréckych hudobníkov z minulého roku.

Maďarskí priatelia zavítali do Liptova vo februári na lyžovačku a aj prišli aj v lete. Oficiálna delegácia nášho mesta spolu so skupinou poslancov MsZ cestovala do Kiskőrösa koncom augusta na Slovenské národnostné dni. Na želanie maďarskej strany bol súčasťou delegácie na aj tzv. „Mako team“, ktorý aj tento rok varil výborné bryndzové halušky, pirohy a napokon aj kapustnicu, ktorá sa rýchlo minula.

Pokračovali aj kontakty s francúzskym mesto Annecy. Primátor MUDr. Alexander Slafkovský ho navštívil 25. – 27. januára kvôli vernisáži výstavy Ester Martinčekovej-Šimerovej *Kamey*. V auguste sa v Annecy na jazykovom pobyte zúčastnili traja stredoškolskí študenti. Primátor cestoval v decembri do USA, kde sa zúčastnil osláv storočnice grafika Kolomana Sokola. Na veľvyslanectve SR vo Washingtone bola 10. decembra po ňom pomenovaná výstavná sieň, v ktorej inštalovali časť mestskej výstavy Liptovský Mikuláš vo fotografii. Alexander Slafkovský navštívil aj samotného umelca, žiaľ už hospitalizovaného v nemocnici.

Pracovníci mestského úradu sa podieľali aj na činnosti cezhraničného zväzku **EUROREGIÓN TATRY**. Jeho VIII. kongres sa konal v priestoroch mestského úradu 15. februára. Prehodnotené boli perspektívy rozvoja programu vzájomnej spolupráce na ďalšie obdobie. V novembri sa v Starej Lesnej konalo hospodárske fórum euroregiónu, na ktorom Múzeum Janka Kráľa, Informačné centrum mesta a firmy (Liptovská mliekareň, Ski Jasná a akciová spoločnosť Tatradevelopment pripravujúca výstavbu vodného parku) prezentovali históriu a možnosti cestovného ruchu, ako aj profily zúčastnených firiem. Napriek pracovným stretnutiam a nadviazaným kontaktom bolo problémom získať od štátu financie na cezhraničné aktivity v rámci rozbehnutej slovensko-poľskej spolupráce.

VOĽBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ tzv. komunálne voľby, sa konali 6. a 7. decembra. Občania mesta zvolili dvadsaťpäť poslancov mestského zastupiteľstva a primátora mesta na obdobie rokov 2002 – 2006. Počet poslancov sa podľa zákona oproti minulému volebnému obdobiu znížil, rovnako ako aj počet volebných obvodov. V meste ich bolo vytvorených osem.

Predvolebná kampaň sa oficiálne začala v utorok 19. novembra. Na pripravených plochách pred okresným úradom a domom služieb boli vylepené portréty kandidátov na budúcich poslancov mestského zastupiteľstva a dvoch aspirantov na funkciu primátora Liptovského Mikuláša. Kandidát s číslom jeden, Ing. Jaroslava Lehotského, prednostu Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši, delegovali politické strany ľavého spektra: Hnutie za demokratické Slovensko - Ľudová strana, Komunistická strana Slovenska, Pravá Slovenská národná strana, Strana demokratickej ľavice, Slovenská národná strana

a Strana občianskeho porozumenia. MUDr. Alexandra Slafkovského, v kampani vystupujúceho s číslom dva, podporovala koalícia: Aliancia nového občana, Demokratická strana, Kresťanskodemokratického hnutie, Slovenská demokratická a kresťanská únia a Smer.

Obe koalície i strana Smer, ktorá samostatne kandidovala poslancov do mestského zastupiteľstva, predstavili svojich kandidátov a volebné programy prostredníctvom rôznych tlačенých propagačných materiálov, ale aj na predvolebných stretnutiach s občanmi. Tím okolo úradujúceho primátora ponúkal informácie aj na vlastnej internetovej stránke www.slafkoteam.sk. Mestský úrad vydal mimoriadne číslo bezplatného informačného mesačníka *Mikuláš*, ktorý sumarizoval aktivity vedenia mesta za uplynulé štyri roky. Ing. Lehotský využil na kampaň októbrové číslo periodika *Mikuláškove spravodajstvo*, ktoré dostávali občania do schránok tiež zdarma. Objavili sa i netradičné propagačné prostriedky, napr. žlté motorové rogallo s transparentom *Slafkovský primátor*, ktoré lietalo v piatok 29. novembra ponad účastníkov Mikulášskych trhov. Ich súčasťou bol aj volebný stánok koalície, v ktorom sa hneď rozchytali všetky predmety, zvlášť tričká s logom ANO (Aliancia nového občana). Pár dní pred voľbami prechádzalo ulicami mesta auto oblepené portrétmi primátora, vyhrávajúce cez amplión rezkú muziku. Predvolebná agitácia pravicovej koalície vyvrcholila večer 2. decembra podujatím *Mikuláškove dialógy* so známym slovenským humoristom Stanom Radičom a bývalým hercom Radošínskeho naivného divadla Pavlom Schwarzom. Pôvodne bol namiesto pána Schwartza na plagátoch avizovaný herec Stano Dančiak. Na komornej scéne Domu kultúry sme boli svedkami dialógu bratislavských humoristov s primátorom, na spôsob relácie *Záložňa* vysielanej v Rádiu Express. Do dialógu mohli vstupovať aj prítomní diváci, ktorí mali navrhnúť najlepšie riešenie najväčších problémov mesta. Podľa nich to bola rómska problematika, na ktorú „recept“ nenašli ani v iných európskych krajinách. Hoci bolo podujatie určené širšej verejnosti, tá naň nezareagovala, väčšinu divákov tvorili poslanci a blízki priatelia zainteresovaných.

Rivalita medzi uchádzačmi na primátorské kreslo sa prejavila najmä v spomínaných informačných mesačníkoch vydávaných oboma úradmi, v ktorých na seba navzájom reagovali a obviňovali sa. Vo volebných tímoch vládla nervozita, obavy o účasť voličov vyplývali zo spoločenskej atmosféry, sklamaní a rozčarovania občanov nad politikou vlády po parlamentných voľbách. Snaha získať voliča aj na poslednú chvíľu vyústila do akcie, keď sa z noci do rána objavili po meste vylepené tlačené texty *Mikuláška nemocnica sa neruší – váš primátor*.

Účasť Mikulášanov na voľbách bola nízka. Z celkového počtu 26 137 osôb zapísaných v zoznamoch voličov prišlo do volebných miestností len 10 180 občanov, teda 38,94 percent. Na Podbrezínach to bolo 31,5 percent, na Nábřeží 38 percent, prímestské časti dosiahli vyše 50-percentnú volebnú účasť. V okrese Liptovský Mikuláš prišlo k volebným urnám 52,52 percent oprávnených voličov.

(správa Štatistického úradu Slovenskej republiky *Volby do orgánov samosprávy obcí 6.–7.december 2002*)

ZASADNUTIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

V zložení mestského zastupiteľstva sme počas roka zaznamenali niektoré **PERSONÁLNE ZMENY**. Ich dôvodom bola novela Zákona o obecnom zriadení, ktorá nadobudla platnosť 1. januára 2002. Hovorilo sa v nej o nezlučiteľnosti funkcie poslanca mestského zastupiteľstva s funkciou štatutárneho orgánu právnickej osoby založenej alebo zriadenej

obcou. Vo februári mandát poslankyne PhDr. Eleny Daniely Komárovej, riaditeľky Múzea Janka Kráľa, prevzal Ing. Jaroslav Lehotský, prednosta okresného úradu. Z toho istého dôvodu zanikli aj mandáty poslancov Mgr. Olgy Husárovej, riaditeľky ZŠ Nábřežie Dr. Aurela Stodolu a PhDr. Jozefa Daníka, riaditeľa Centra voľného času v Liptovskom Mikuláši. V poslaneckých laviciach ich nahradili evanjelický farár Mgr. Libor Bednár a Juraj Chrapčiak. Z komisií MsZ boli pre neúčast' na zasadnutiach odvolaní: v apríli Ing. Ľubomír Juraško (komisia zdravia a životného prostredia MsZ) v júni Ing. Július Havránek a Ing. Juraj Kudlák, PhD. (ekonomická komisia MsZ).

Poslanci mestského zastupiteľstva (MsZ) sa na prvom tohtoročnom zasadnutí zišli v pondelok **4. februára**. Úvod rokovania patrilo sľubu nového poslanca MsZ Jaroslava Lehotského. Po personálnych otázkach (odvolanie a delegovanie zástupcu MsZ do rady školy a voľba prísediacich Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši) sa poslanci zaoberali plnením rozvojového programu mesta v roku 2001. Vzali na vedomie správu o činnosti mestskej polície za druhý polrok 2001, dôvodovú správu Verejnoprospešných služieb o predbežnom rozpočte na údržbu mestských cintorínov v tomto roku. Prerokovaná bola aj dohoda o partnerských vzťahoch a spolupráci medzi Liptovským Mikulášom a Opavou. Poslanci konštatovali, že je záujmom nášho mesta pokračovať v dlhoročných priateľských vzťahoch v podmienkach samosprávy a spoluprácu deklarovať aj podpisom dohody. MsZ takisto schválilo návrh akcií v rámci zahraničných vzťahov mesta na rok 2002.

Hlavný kontrolór mesta Ing. Ján Bonko predložil poslancom správu o činnosti svojho úseku v druhom polroku 2001 rovnako aj plán na rok 2002. Kontroly sa mali zamerať na preverenie plnenia daní a poplatkov, účelnosť použitia finančných prostriedkov, plnenie všeobecne záväzných nariadení (VZN) a ekonomických ukazovateľov stanovených rozpočtom. Prednostka MsÚ Ing. Anna Rašiová informovala o zabezpečení prechodu kompetencií zo štátu na mesto v oblasti ochrany prírody a krajiny, správy vodného hospodárstva a matrik.

Poslanci MsZ vzali na vedomie informáciu o zásobovaní teplom v mestskej časti Palúdzka a v závere rokovania schválili účasť mesta Liptovský Mikuláš v občianskom združení *Spolok Martina Rázusa*, ktorého hlavným cieľom bolo získanie finančných prostriedkov na realizáciu sochy Martina Rázusa v našom meste (pozri Občianske združenia a nadácie)

Marcové zasadnutie v pondelok **11. marca** prerokovalo štrnásť bodov programu. Väčšina z nich sa týkala zmien a doplnkov niektorých VZN a zásad hospodárenia mesta. V úvode rokovania poslanci schválili návrh na zmenu rokovacieho poriadku MsZ, zmenu v organizácii mestského úradu a zvýšenie počtu jeho pracovníkov v súvislosti s presunom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti matriky a k 1. júlu na úseku školstva a sociálnych vecí. Podporili zámer transformácie Nemocnice s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši na neziskovú organizáciu poskytujúcu verejnoprospešné služby v oblasti zdravotníckej starostlivosti s účasťou mesta. Zakladateľom neziskovej spoločnosti malo byť mesto, nemocnica a Ministerstvo zdravotníctva SR. Malo sa tak stať od 1. júla.

Poslanci schválili zmeny a doplnky *Zásad hospodárenia s majetkom mesta Liptovský Mikuláš*, podľa ktorých napríklad minimálna vstupná cena pozemkov do výberového konania bola v centre mesta 1500 Sk/m², v lokalitách priľahlých k centru

1000 Sk/m², v ostatných lokalitách to bolo 500 Sk/m². Na základe novely zákona o rozpočtových pravidlách a opatrení Ministerstva financií SR zosúladi s nimi aj aktuálny mestský rozpočet. Zároveň schválili tiež zmeny a doplnky *Pravidiel rozpočtového hospodárenia*. Schválená bola úprava tohtoročného rozpočtu mesta na akcie v celkovej hodnote 5,158 mil. Sk (rekonštrukcia Moyzesovej ulice a jej verejného osvetlenia), ktorá umožnila lepšiu koordináciu a časový postup prác v návaznosti na výstavbu druhej etapy pešej zóny, ako aj včasné opravy mestských komunikácií pred letnou turistickou sezónou.

Poslanci zobrali na vedomie informatívne správy o prenájmoch budov a nebytových priestorov v správe príspevkových organizácii mesta, o odpredaji bytov a hospodárení s bytmi za II. polrok minulého roka. Schválili predaj a nadobudnutie nehnuteľného majetku vo vlastníctve mesta. Zo zaujímavejších položiek spomenieme predaj dvoch pozemkov. Príľahlý pozemok k uhoľnej kotolni na Žiarskej ulici za 526 500 Sk bol odpredaný spoločnosti I.T.C.-INOX, s.r.o. na prístavbu objektu, v ktorom sa mali vyrábať termolinky. Druhý pozemok pri Posádkovom klube armády na nároží Hollého, Moyzesovej a Garbiarskej ulice kúpila firma I.L.PERSEID za 2 423 520 Sk s cieľom vybudovať nový objekt. Poslanci schválili aj nadobudnutie nehnuteľnosti (pozemkov a budov) darovaním v prospech mesta od Hokejového klubu 32 VA Liptovský Mikuláš, aktualizáciu VZN o vytváraní podmienok kvalitného životného prostredia a o verejnom poriadku, ktorá sa dotýkala možnosti spaľovania suchej trávy a lístia, povolení na umiestnenie stavebného materiálu na verejnom priestranstve a výrubu drevín na území mesta a tiež projektu Ekonomizácie údržby verejnej zelene. Pred záverečnými interpeláciami sa poslanci oboznámili s informatívnou správou o ratingovej analýze mesta.

Dominantnými bodmi zasadnutia **22. apríla** bola správa o výsledkoch hospodárenia mesta a jeho príspevkových organizácií za rok 2001. Upravený mestský rozpočet v minulom roku dosiahol výšku 259,181 mil. Sk, čo bolo doteraz najviac. Aktívny výsledok rozpočtového hospodárenia predstavoval 4 748 315,70 Sk. Audit potvrdil výsledky hospodárenia i záverečný účet bez výhrad a rovnako s celoročným rozpočtovým hospodárením za rok 2001 súhlasili aj poslanci MsZ. Zároveň schválili záverečný účet rozpočtového hospodárenia mesta Liptovský Mikuláš za rok 2001 a jeho rozdelenie: do fondu vzdelávania 46 482 Sk a rezervného fondu 4 601 702,70 Sk. Z výsledkov hospodárenia príspevkových organizácií vyplývalo, že Bytový podnik odviezol z prevádzky do mestského rozpočtu 10, 140 mil. Sk a Verejnoprospešné služby 0,5 mil. Sk.

Poslanci potom schválili tridsaťsedem zmien mestského rozpočtu na tento rok v celkovej výške 38 860,5 mil. Sk. Navrhované zmeny sa týkali štyroch oblastí. Prvou boli nerealizované výdavky v roku 2001, ktoré prešli čiastočne alebo úplne do tohto roku. Druhú oblasť tvorili nové navrhované výdavky s viaczdrojovým financovaním technickej vybavenosti a výstavby dvadsiatich nájomných bytov a dvadsiatich rodinných domov v Palúdzke. Treťou oblasťou boli výdavky v mestskom rozpočte na tento rok, ktoré neboli zabezpečené v dostatočnom krytí pri schvaľovaní rozpočtu v decembri 2001 (dvadsaťjeden položiek). Ostatné zmeny sa týkali presunu medzi položkami v tohtoročnom schválenom rozpočte. Schválený bol aj predaj a nadobudnutie majetku. Mesto získalo darovaním dva pozemky od obchodnej spoločnosti 1. liptovská, a.s., Liptovský Mikuláš pod komunikácie pre druhú etapu individuálnej bytovej výstavby v Palúdzke (20 rodinných domov), na ktorú malo získať dotácie na technickú

vybavenosť. V tejto istej lokalite kúpilo mesto od obchodnej spoločnosti Stavindustria, a.s., Liptovský Mikuláš jeden pozemok (573 m² zastavanej plochy za cenu 500 Sk/m², t.j. 286 500 Sk) pod rozostavaným bytovým domom (20 bytových jednotiek, blok F), na ktorý malo získať tiež štátne dotácie na bytovú výstavbu. Poslanci schválili predaj dvoch bytov na Pobrežnej ulici v Okoličnom za 401 999 Sk a 375 000 Sk, aj predaj dvoch pozemkov v záhradkárskej osade na Podbrezinách za 10 032 Sk a 5 652 Sk.

Schválené bolo VZN mesta o určení názvov ulíc v mestskej časti Palúdzka pomenovaných podľa významných osobností pôsobiacich v našom meste (pozri Výstavba mesta). Poslanci prerokovali správu o výsledkoch inventarizácie majetku, pohľadávok, záväzkov, mánk a škôd, podľa ktorej malo mesto k 31. decembru 2001 celkový stav majetku vo výške 1 733 134 129,23 Sk. Informatívna správa o riešení pohľadávok voči Stavebného bytovému družstvu Liptovský Mikuláš za rok 2001 uvádzala, že Bytový podnik evidoval voči SBD spornú pohľadávku za odber tepla vo výške 2 314 134,80 Sk.

Na zasadnutí **20. mája** zobrali poslanci za vedomie výsledky hospodárenia za prvý štvrtrok 2002 a schválili tri doplnky Územného plánu sídla Liptovský Mikuláš. Poslanci vzali na vedomie dosiahnuté výsledky hospodárenia mesta k 31. marcu 2002. Celkový objem rozpočtu bol ku koncu marca upravený zo 198, 242 mil. Sk na 198, 771 mil. Sk. Príjmy za prvý štvrtrok 2002 vytvorili vo výške 70, 182 mil. Sk, výdavky boli čerpané vo výške 33, 682 mil. Sk. Prebytok rozpočtu predstavoval 36,500 mil. Sk. Zisk vedľajšieho hospodárstva bol 142 tis. Sk.

Doplnok Územného plánu sídla (ÚPN SÚ) Liptovský Mikuláš č. 3 tvorila výrobnob-obslužná zóna Okoličné - Podbreziny, kde mal vzniknúť budúci priemyselný park. Jeho súčasťou bolo aj riešenie odbočenia z diaľnice pri Závažnej Porube a nové premostenie rieky Váh v Okoličnom. Náklady na jeho výstavbu sa predpokladali asi na 380 mil. Sk. Územný rozsah doplnku riešil aj *Polyfunkčnú občiansku vybavenosť Podbreziny* na okraji východnej časti sídliska a *Záhradkársku osadu Podbreziny – Pod slivkou*. Doplnok č. 4 umožnil individuálnu bytovú výstavbu (IBV) v mestskej časti Demänová. Na štyroch hektároch pozemku, ktorý bol v súkromnom vlastníctve a doteraz sa využíval na poľnohospodárske účely, bola plánovaná výstavba tridsiatich rodinných domov. Územie zo severozápadnej strany nadväzovalo na jestvujúcu výstavbu a zo severnej až severovýchodnej časti bolo ohraničené areálom Vojenskej akadémie. Doplnok č. 5 riešil územie v časti Hlboké. Doplnky boli schválené formou VZN.

Poslanci ďalej schválili zmenu rozpočtu pre tento rok o 574,5 tis. Sk na financovanie podielu pri položení vedenia pre optickú káblovú sieť prepájajúcu mestá Liptovský Mikuláš a Ružomberok, predaj a nadobudnutie nehnuteľného majetku. Súhlasili tiež so vymenovaním zástupcov mesta do Zboru zástupcov združenia *Priemyselný park Liptov*, ktorými sa stali primátor MUDr. Alexander Slafkovský, poslanec Ján Tomčík a prednostka MsÚ Anna Rašiová. Kandidátkou na člena dozornej rady spoločnosti Liptoinvest, a.s. Liptovský Mikuláš sa stala poslankyňa Ing. Dana Flórová.

Poslanci boli informovaní o výsledkoch kontroly legálnosti stavieb vo Vrbici, Palúdzke a Hlbokom. Mestský úrad v tejto súvislosti podal podnet na odbor životného prostredia OÚ, ktorý ako príslušný stavebný úrad mohol nariadiť odstránenie nepovolených stavieb. Poslanci si vypočuli ústnu informáciu o priebehu realizácie projektu pešej zóny, ktorej druhá etapa mala byť dokončená v septembri.

V pondelok **24. júna** sa zasadnutie MsZ začalo slávnostným ocenením hokejových reprezentantov SR v ľadovom hokeji, odchovancov mikulášskeho hokeja Jerguša Baču a Mareka Urama. Za prvenstvo na Majstrovstvách sveta v hokeji 2002 prevzali obaja strieborné medaily mesta a zapísali sa do pamätnej knihy mesta.

V pracovnej časti zasadnutia bol schválený predaj nehnuteľného majetku vo vlastníctve mesta. V rámci tohoto bodu prijali poslanci uznesenie, podľa ktorého Hokejový klub 32 Liptovský Mikuláš daruje mestu svoj majetok (parkoviská a ubytovňu), ktoré mesto zároveň odpredá HK 32 za jednu korunu. Ďalej poslanci odporučili zmenu pozemkov medzi mestom a evanjelickým cirkevným zborom, aby mesto získalo do vlastníctva celý Park Márie Rázusovej-Martákovej so zámerom výstavby kruhového objazdu na Rachmaninovom námestí. Zmenili tiež uznesenie, ktorým sa upravila kúpna cena pozemku pod hokejbalové ihrisko na Podbrezinách na 1 Sk. Stalo sa tak za podmienky, že kupujúci Jerguš Bača a spol. z Fitness B tu vybudujú aj parkoviská, tribúnu a osvetlenie. So stavbou mali začať ešte v tomto roku. Schválený bol tiež doplnok rozvojového programu mesta pre rok 2002 a s tým súvisiace zmeny mestského rozpočtu. Išlo o zaradenie investičnej akcie – výstavby bytového domu v osade Hlboké, kde malo byť aj s príspevkom štátu postavených dvanásť nájomných bytov. Následne poslanci schválili dofinancovanie rekonštrukcie Riečnej ulice, kde bolo potrebné nad rámec projektovej dokumentácie navýšiť financie o 0,7 mil. Sk. Ďalšia zmena sa týkala vecného plánu investičných výdavkov VPS, keď 500 tisíc Sk určených na výmenu zasklených stien krytej plavárne použili na obstaranie pojazdného kompresora pre asfaltárske práce. Poslanci súhlasili aj so zvýšením počtu zamestnancov na miesta delimitované zo štátnej správy na samosprávu v rámci prechodu kompetencií v oblasti školstva a sociálnych vecí.

Mestské zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o sociálnej pomoci v meste, vypočulo si ústne informácie o pripravovanej výstavbe termálneho kúpaliska – aquaparku Ráztoky, o priebehu realizácie pešej zóny a stave príprav partnerských vzťahov mesta Liptovský Mikuláš.

V septembri sa poslanci mestského zastupiteľstva stretli dvakrát. Prvé „poprázdňinové“ zasadnutie sa konalo v pondelok **2. septembra**. V úvode zložili sľub dvaja noví poslanci mestského zastupiteľstva Mgr. Libor Bednár a Juraj Chrapčiak, ktorí nahradili vo funkcii Oľgu Husárovú a Jozefa Daníka. Uskutočnili sa tiež voľby členov mestskej rady, novými členmi sa podľa výsledkov hlasovania stali JUDr. Milan Tranovský a Ing. Jaroslav Lehotský. V rámci personálnych otázok sa poslanci zaoberali aj návrhom na vymenovanie riaditeľa Základnej školy v Okoličnom. Na základe výsledkov výberového konania poslanci menovali do funkcie Mgr. Ľudmilu Sedliakovú.

Dominantnými otázkami septembrového rokovania boli výsledky hospodárenia mesta a mestských podnikov za obdobie prvého polrok 2002. Celkové výsledky hospodárenia mesta po podrobnej analýze ukázali, že celkový objem rozpočtu 198, 242 mil. Sk bol zmenami k 30. júnu upravený na 245,383 mil. Sk, príjmy bežného rozpočtu boli vytvorené vo výške 71,843 mil. Sk, výdavky boli čerpané sumou 54,013 mil. Sk. Prebytok bežného rozpočtu teda predstavoval 14,830 mil. Sk. Poslanci schválili zmeny rozpočtu v súvislosti s kompenzáciou vlády Slovenskej republiky za investície do plynofikácie, pričom prostriedky boli prednostne použité na riešenie havarijného stavu strechy krytej plavárne a kotolne ZUŠ. Poslanci vzali na vedomie informatívnu správu o

prenájme nebytových priestorov, odpredaji bytov za prvý polrok 2002 a správu o hospodárení s bytmi. Zastupiteľstvo tiež schválilo predaj nehnuteľného majetku i zmeny a doplnky všeobecne záväzných nariadení mesta o miestnych poplatkoch. Keďže od 1. júla sa mesto stalo zriaďovateľom základných škôl a školských zariadení, poslanci určili výšku príspevku na úhradu neinvestičných výdavkov, a to vo výške sto korún mesačne na jedno dieťa. Zároveň odsúhlasili úhradu na pobyt žiaka v školskom klube vo výške štyridsať Sk na jedno dieťa.

(Mikuláš, september)

Druhé septembrové zasadnutie sa uskutočnilo **23. septembra**. V jeho úvode ocenil primátor vodného slalomára Michala Martikána za zisk titulu majstra sveta. Potom už nasledoval slávnostný sľub nového poslanca Cyrila Lichardusa, ktorý vo volebnom obvode Okoličné nahradil Ľudmilu Sedliakovú, na predchádzajúcom zasadnutí MsZ vymenovanú za riaditeľku základnej školy.

Mestské zastupiteľstvo potom delegovalo do rady školy pri novozriadenej Združenej strednej škole stavebnej poslancov Ing. Jaroslava Chomu a Jozefa Gondu. Poslanci sa ďalej zaoberali správou o činnosti mestských detských jasí, ako aj stavom školstva na území mesta. O civilnom štúdiu na Vojenskej akadémii hovoril jej rektor Ing. Miroslav Líška. Na rokovanie aktuálne zavítal tiež Ján Michalík dekan Elektrotechnickej fakulty Žilinskej univerzity, ktorá od septembra otvorila v meste svoje detašované pracovisko. Prednostka úradu Ing. Anna Rašiová predložila poslancom informáciu o obsahu delimitačných protokolov pri prechode pôsobnosti zo štátu na mesto v oblasti školstva a sociálnych vecí. Na mesto prešlo 644 zamestnancov, delimitovaný hmotný majetok vo výške 205 154 671 Sk a nehmotný majetok vo výške 54 102 Sk. Na úseku školstva evidovali pohľadávky vo výške 94 208 Sk, pričom vnútorná zadlženosť škôl v meste presahovala 52 mil. Sk. Ako prednostka uviedla, vo väčšine prípadov išlo o plynofikačné projekty, opravy striech či výmenu podláh. Doteraz boli nevysporiadané pozemky pod siedmimi materskými a piatimi základnými školami. Predpokladaná suma na zhotovenie plánov a výkup pozemkov sa blížila k desiatim miliónom korún. V ďalšom bode poslanci schválili postup pri prenájaní voľných nebytových priestorov v správe a užívaní škôl a školských zariadení. Výnimku tvorili registrovaní športovci, ktorí za prenájom telocviční platili len prevádzkové náklady a symbolické nájomné jednu korunu.

Poslanci sa následne zaoberali návrhom na predaj nehnuteľného majetku vo vlastníctve mesta. Schválili aj zmeny v mestskom rozpočte na tento rok vo výške 5,5 mil. Sk. Konštatovali pritom, že Ministerstvo financií SR zaplatí Bytovému podniku (BP) dotácie k cenám tepla za obdobie rokov 1997 – 1998 vo výške 4,7 mil. Sk. Zároveň mal BP získať od Stavebného bytového družstva pohľadávku vo výške asi 2 mil. Sk. Z týchto prostriedkov odvedie 5,5 mil. Sk do rozpočtu mesta. Zvýšený odvod z prevádzky bytového fondu navrhli na krytie v rozpočte nezabezpečených výdavkov, predovšetkým tých, ktoré súviseli s prechodom kompetencií v školstve, vyvolaných sťahovaním zamestnancov a na rozvojové akcie mesta.

Poslanci schválili aj zmenu vo výdavkoch VPS vo výške 1,117 mil. Sk na skládku odpadu pod Veternou Porubou. Ing. Beata Lysáková, riaditeľka VPS argumentovala: „Situácia na skládke si vyžiadala okamžité riešenie formou vybudovania ohrádzok za 2,9 milióna korún. V rozpočte máme na tento účel len 1,18 milióna, chýbajúcu časť prostriedkov – asi 603 tisíc korún, nám zastupiteľstvo schválilo už v auguste z Grantu na rozvoj miesta a obcí. Zvyšné peniaze sme sa rozhodli získať úsporou nákladov. Zvýšené

náklady na ohrádzky teda uhradíme „na ťarchu“ vyšších vlastných príjmov z účelových akcií mesta.“ V rámci rokovania sa poslanci zaoberali správou o stave tepelno-technických zariadení v správe Bytového podniku a ich pripravenosťou na zimnú vykurovaciu sezónu. Schválili pritom rekonštrukciu dvoch výmenníkových staníc na sídlisku Nábregie na plynové kotolne. Zároveň schválili operačný štáb zimnej služby. V súvislosti s nadchádzajúcimi decembrovými komunálnymi voľbami určilo mestské zastupiteľstvo už len osem volebných obvodov a pre volebné obdobie 2002 – 2006 znížilo počet poslancov na dvadsaťpäť. Toto zníženie vyplynulo z novely volebného zákona.

Na ôsmom zasadnutí sa poslanci mestského zastupiteľstva stretli v pondelok **28. októbra**. Na úvod sa zaoberali zmenou uznesenia č.44/2002, ktoré sa týkalo výstavby dvanástich bytov v osade Hlboké. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov v štátnom rozpočte sa výstavba neuskutočnila. Preto vedúcemu oddelenia výstavby MsÚ Ing. Milanovi Kunovi poslanci uložili hľadať riešenie na zabezpečenie tejto výstavby a možný návrh technického a finančného riešenia predložiť do marca 2003. V ďalšom bode rokovania boli delegovaní zástupcovia MsZ do rád škôl takto: Bohuslav Sotoniak do Rady školy pri obchodnej akadémii a Ivan Laučík do Rady školy pri Evanjelickom gymnáziu Juraja Tranovského.

Poslanci ďalej rokovali o zmene tohtoročného rozpočtu v rámci rozvojového programu mesta. Schválili zmenu rozpočtu na akciu *Liptovský Mikuláš - pešia zóna - lokalita Stred*, kde bolo potrebné navýšiť rozpočet o 1,59 mil. Sk. Viac ako jeden milión korún malo mesto získať z kapitálových rozpočtových príjmov, zvyšok z predaja bytov. V nasledujúcom bode poslanci posúdili návrh na predaj nehnuteľného a hnuteľného majetku mesta. Išlo o predaj pozemkov občanom v Ondrašovej, Palúdzke, Ploštíne a Okoličnom, zámenu pozemku medzi mestom a evanjelickým cirkevným zborom (za časť Parku M. R. Martákovej a roh cirkevnej záhrady na Rachmaninovom námestí, kde sa má vybudovať kruhový objazd dostal zbor záhradu za Krivososovie domom pri ev. fare na Tranovského ulici, záhradu pri MŠ v Ploštíne a pozemok pri ZŠ Janka Kráľa na Podbrezinách na výstavbu misijného centra). Schválený bol aj predaj hnuteľného majetku prenajatého obchodnej spoločnosti LIPTOV, spol. s r.o. nachádzajúci sa v objektoch na Garbiarskej ulici č. 8.

Poslanci vzali na vedomie správu o stave školstva na území mesta v pôsobnosti iných zriaďovateľov, teda pedagogicko-psychologickej poradne, ZŠ apoštola Pavla, Evanjelického gymnázia Juraja Tranovského a ZŠ biskupa Juraja Janošku, Základnej umeleckej školy Jána Levoslava Bellu a stredných škôl. Správu o stave životného prostredia predložil vedúci oddelenia životného prostredia a územného plánu RNDr. Dušan Tekelj. Zhodnotil v nej stav mestskej zelene, odpadového hospodárstva, kvality ovzdušia, vody (pozri Životné prostredie). V poslednom programovom bode poslanci schválili účasť mesta v spoločnom obecnom úrade na zabezpečovanie samosprávnej pôsobnosti v oblasti regionálneho rozvoja so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

Na záver rokovania požiadali o možnosť vystúpiť zástupcovia spoločnosti KASAT, a.s., aby v krátkosti predstavili svoj zámer podieľať sa na prevádzke a budovaní nových televíznych káblových rozvodov v meste. V diskusii odpovedali na otázky poslancov, ktoré sa týkali samotnej spoločnosti, spôsobe nadobudnutia časti rozvodov a časovom harmonograme finančného zabezpečenia činnosti v našom meste.

(Mikuláš, november)

Posledné zasadnutia mestského zastupiteľstva vo volebnom období 1998 – 2002 sa zišlo v pondelok **18. novembra**. V úvode bol schválený program a termíny rokovaní mestskej rady a mestského zastupiteľstva na rok 2003. V druhom bode sa rokovalo o delegátovi mesta do Obecnej školskej rady. V zmysle Vyhlášky MŠ SR č.51/2000 Z. z. o školskej samospráve, v znení neskorších zmien a doplnkov. bol do funkcie zvolený PhDr. Viliam Dolník. Obecná školská rada mala jedenásť členov. Vyjadrovala sa k najrôznejším otázkam zriaďovania a fungovania škôl, napr.: ku koncepcii rozvoja škôl, personálnym, materiálno-technickým podmienkam škôl a školských zariadení. Ďalej sa rokovalo o všeobecnom záväznom nariadení určujúcim výšku sadzieb dane z nehnuteľností na rok 2003, ktoré boli rovnaké ako v tomto roku. Schválené boli tiež niektoré zmeny a doplnky VZN o miestnych poplatkoch. Poslanci odsúhlasili aj základný dokument upravujúci nakladanie s komunálnym odpadom v meste – *Program odpadového hospodárstva mesta Liptovský Mikuláš*. Poslanci zobrali na vedomie výsledky hospodárenia mesta k 30. septembru 2002, pričom prebytok bežného rozpočtu tvoril 26,164 mil. Sk. Z fondu rozvoja vzdelávania schválili pre školy príspevky na učebné pomôcky (pozri Školstvo).

Poslanci súhlasili so zmenou rozpočtu rozvojového programu mesta, ktorý zvýšili o 1,268 mil. Sk. Ďalej schválili zmeny a doplnky Pravidiel rozpočtového hospodárenia, ktoré sa vyžiadali prechodom kompetencií zo štátu na mesto v oblasti školstva. Samospráva sa stala zriaďovateľom rozpočtových organizácií s právnou subjektivitou a ich hospodárenie v zásadách nebolo zahrnuté. Vzhľadom na to, že ešte nebol schválený zákon o štátnom rozpočte na budúci rok, schválili aj princípy čerpania mestských výdavkov v budúcom roku počas rozpočtového provizória. Súhlasili tiež so zmenou plánu nákladov a výnosov Bytového podniku na tento rok. Stanovili aj výšku nájomného pre nový obytný dom s 22 bytmi na Nábřeží 4. apríla, vypočítanú zo základu 4,05 percenta z obstarávacej ceny domu (výmer ministerstva určil maximálnu cenu nájmu vo výške 5 percent).

V bode predaj a nadobudnutie nehnuteľného majetku poslanci súhlasili s predajom pozemku v Ondrašovej o výmere 8 m² manželom Luptákovcom, pozemku o výmere 107 m² na Socháňovej ulici na výstavbu domu manželom Ščúrovcom a nadobudnutie pozemkov kúpou od Poľnohospodárskeho družstva Liptovský Mikuláš v osade Hlboké na výstavbu nájomných domov. Odsúhlasená bola aj spoluúčasť Informačného centra mesta Liptovský Mikuláš pri zabezpečovaní výstavby a prevádzkovaní Zákazníckeho informačného centra v priestoroch železničnej stanice. Toto stredisko budované Železničnou spoločnosťou, a.s. malo zabezpečovať komplexné informácie v oblasti turistického a cestovného ruchu v rámci regiónu. Infocentrum mesta malo do projektu vstúpiť jedným pracovníkom a investíciou 100 tisíc Sk. Ďalej sa poslanci oboznámili s informáciou o prechode pôsobnosti na úseku stavebného úradu a sociálnej pomoci z okresného úradu na mesto Liptovský Mikuláš. Na záver si vypočuli informáciu o stave zdravotníckych zariadení v meste v súvislosti s ich pripravovanou transformáciou.

19. decembra sa konalo prvé zasadnutie nového poslaneckého zboru, ktorý vzišiel z volieb do orgánov samosprávy obcí 6. a 7. decembra. Správu o výsledkoch volieb predniesol pán Ivan Piaček, predseda mestskej volebnej komisie. Informoval o účasti voličov v komunálnych voľbách v meste. Uviedol, že z dvoch kandidátov na primátora (MUDr. Alexander Slafkovský a Ing. Jaroslav Lehotský) bol za primátora mesta opätovne zvolený MUDr. Alexander Slafkovský. Následne vymenoval zvolených poslancov podľa jednotlivých volebných obvodov. Potom zložil MUDr. Alexander

Slafkovský zákonom predpísaný sľub. Následne, už do jeho rúk, zložilo sľub jednotlivo dvadsaťštyri z dvadsiatich piatich zvolených poslancov (chýbal Mgr. Miroslav Parobek) a potvrdili ho svojim podpisom.

Primátor v ďalšom bode predložil návrh na zriadenie sedemčlennej mestskej rady a zriadenie siedmich komisií mestského zastupiteľstva, s počtom maximálne deväť až jedenásť členov. Požiadal zástupcov politických klubov, aby do polovice januára budúceho roku predložili návrh na zloženie komisií (zložených z poslancov i neposlancov) a výborov, resp. klubov mestských častí. Nasledovala tajná voľba zástupcu primátora a členov mestskej rady. Podľa uznesenia MsZ 8/2002 bol za zástupcu primátora mesta opätovne zvolený Ing. Jozef Repaský. Za členov mestskej rady boli zvolení Ing. Jaroslav Čefo (18 hlasov), MUDr. Oldřich Drahovzal (19 hlasov), Mgr. Miroslav Parobek (18 hlasov), MUDr. Alžbeta Smiešna (22 hlasov) a Ing. Dušan Vinčur (21 hlasov). Kandidát Ing. Jaroslav Lehotský, ktorý získal jedenásť hlasov, nebol za člena mestskej rady zvolený. Ďalšími členmi mestskej rady boli primátor mesta a jeho zástupca.

Zloženie mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2002 – 2006

Volebný obvod č. 1 Staré mesto

1. Ing. Jaroslav Lehotský, 57 rokov, ekonóm, (HZDS, KSS, PSNS, SDA, SDE, SOP)
2. MUDr. Oldřich Drahovzal 50 r., (SMER)
3. MUDr. Roman Mojžiš, 50 r., lekár, (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
4. PhDr. Kata Piačková, 38 rokov, psychologička, , (HZDS, KSS, PSNS, SDA, SDE, SOP)

Volebný obvod č. 2 Nábrežie

1. MUDr. Alžbeta Smiešna, 51 r., (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
2. PaedDr. Ivan Laučík, 58 r., stredoškolský učiteľ (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
3. Peter Cibák, 44 r., podnikateľ (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
4. Mgr. Boris Vacek, 60 r., učiteľ (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
5. Mgr. Oľga Puchá, 56., učiteľka (HZDS, KSS, PSNS, SDA, SDE, SOP)
6. Ing. Vladimír Stankoviansky, 62 r., dôchodca (SMER)
7. Ján Guoth, 59 r., technik (ANO, DS, KDH, SDKÚ)

Volebný obvod č. 3 Podbreziny, Vitálišovce

1. MUDr. Jaroslav Barok, 46 r. (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
2. Ing. Milan Kružliak, 53 r., štát. zamestnanec (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
3. Mgr. Miroslav Parobek, 38 r., novinár (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
4. Ing. Dušan Vinčur, 43 r., podnikateľ (ANO, DS, KDH, SDKÚ)
5. prof. Milan Sopóci, vysokoškolský učiteľ (HZDS, KSS, PSNS, SDA, SDE, SOP)
6. MUDr. Miroslav Boďa, 40 r. (SMER)
7. Ing. Jaroslav Čefo, 36 r., podnikateľ (ANO, DS, KDH, SDKÚ)

Volebný obvod č. 4 Okoličné, Stošice

1. Ing. Jozef Repaský, 44 r., zástupca primátora (ANO, DS, KDH, SDKÚ)

Volebný obvod č. 5 Il'anova, Ploštín

1. Soňa Čupková, 37 r., zdravotná sestra (HZDS, KSS, PSNS, SDA, SDE, SOP)

Volebný obvod č. 6 Demänová, Bodice

1. Ing. Michal Rumanský, 47 r., podnikateľ (ANO, DS, KDĽ, SDKÚ)

Volebný obvod č. 7 Palúdzka, Andice, Bodice

1. JUDr. Milan Trnovský, 46 r., komerčný právnik, nezávislý
2. Magdaléna Kostolná, 54 r., dôchodkyňa (ANO, DS, KDĽ, SDKÚ)
3. Jozef Bobák, 45 r., obchodný manažér (SMER)

Volebný obvod č. 8 Ondrašová

1. Jozef Gonda, 48 r., podnikateľ (ANO, DS, KDĽ, SDKÚ)

Mestské zastupiteľstvo ustanovilo tieto komisie (zatiaľ bez predsedov, tí boli zvolení v januári nasledujúceho roku):

- ekonomickú
- školstva a kultúry
- obchodu, cestovného ruchu a partnerských vzťahov
- zdravia, životného prostredia a ochrany verejného poriadku
- sociálnu a bytovú, mládeže a športu
- územného plánovania, výstavby, správy verejných priestranstiev a dopravy.

Nový poslanecký zbor mesta schválil aj poskytovanie odmien, ktorým sa rušilo uznesenie MsZ č.6/2001. Poslancovi, s výnimkou zástupcu primátora patrila za každú účasť na zasadnutí mestského zastupiteľstva odmena vo výške 1500 Sk (v minulom období 900 Sk) a na zasadnutí mestskej rady vo výške 900 Sk (predtým 600 Sk). Predsedovi komisie patrila odmena vo výške 500 Sk (predtým 250 Sk), tajomníkovi a členom vo výške 400 Sk (predtým 290 Sk) za účasť na jednom rokovaní komisie.

Pre nové volebné obdobie boli schválení tieto sobášiaci: MUDr. Alexander Slafkovský, Ing. Jozef Repaský, Mgr. Boris Vacek, Magdaléna Kostolná, Soňa Čupková a JUDr. Milan Trnovský. V ďalšom bode zasadnutia poslanci schválili predaj nehnuteľného majetku - bytov uvoľnených po materskej škola na Priebežnej ulici na Podbrezinách. Predané boli tri byty v celkovej hodnote 1 588 000 Sk.

Na záver zasadnutia poslancov mestského zastupiteľstva v mene mestského hokejového klubu (MHK) pozdravil jeho riaditeľ Ing. Vlastimil Škandera. Poďakoval za doterajšiu podporu zo strany mesta a vyslovil presvedčenie, že aj počas nasledujúceho volebného obdobia bude podpora mesta na doterajšej úrovni. Ubezpečil, že MHK urobí všetko pre to, aby prezentácia mesta prostredníctvom hokeja bola tiež na čo najvyššej úrovni.

VÝZNAMNÍ HOSTIA

PODPRESEDA VLÁDY SR PRE EKONOMIKU IVAN MIKLOŠ vo štvrtok 24. januára rokoval s primátorom mesta, stretol sa s vedením a študentmi Gymnázium M. M. Hodžu, kde besedoval s vybranými študentmi. Bol príjemne prekvapený úrovňou jazykového a počítačového vzdelávania na tejto škole. Neskôr prednášal a diskutoval vo Vojenskej akadémii. Na stretnutí s primátorom ocenil rozvoj Liptovského Mikuláša, jeho bytovú výstavbu a rekonštrukciu jadra mesta bez veľkých dlžôb, a tiež využívanie podporných prostriedkov z rôznych európskych rozvojových fondov.

(Liptov 29.1.2002)

MINISTER ZDRAVOTNÍCTVA SR ROMAN KOVÁČ slávnostným prestrihnutím pásky otvoril v piatok 18. januára stavbu nového chirurgického pavilónu nemocnice s poliklinikou, a to za účasti predstaviteľov ministerstva, miestnej štátnej správy i samosprávy a pracovníkov nemocnice
(Liptov 22.1.2002)

PRESEDA VLÁDY SR MIKULÁŠ DZURINDA navštívil v rámci výjazdu do Žilinského kraja v piatok 22. marca Vojenskú akadémiu. Na stretnutí s poslucháčmi diskutoval o zahranično-politickom smerovaní Slovenska a úlohách Armády SR pri začleňovaní našej republiky do euroatlantických integračných zoskupení (NATO).
(Liptov 26.3.2002)

PRESEDU ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PAEDDR. JOZEFA TARČÁKA prijal v stredu 3. apríla prednosta okresného úradu Ing. Jaroslav Lehotský. Predmetom záujmu Jozef Tarčáka boli mikulášske školy - Vojenská akadémia, Vojenská stredná škola a Stredné odborné učilište stavebné. Stretnutia sa zúčastnili aj náčelník Vojenskej strednej školy plk. Ing. Štefan Krúpa, riaditeľ SOU stavebného Mgr. Štefan Melúch, riaditeľ Okresného úradu práce Ing. Peter Nemeč a poslanci VÚC za HZDS-L'S zvolení za obvod Liptovský Mikuláš.

NOVÝ MINISTER ŠKOLSTVA PETER PONICKÝ sa utorok 7. mája zúčastnil vo Vojenskej akadémii mimoriadneho zasadnutia Slovenskej rektorskej konferencie, ktorá rokovala o prestavbe študijných odborov na vysokých školách. Nová koncepcia pripravená aj na základne medzinárodných dokumentov nadobudne platnosť v roku 2005. Vysoké školy sa chystali zredukovať bezmála dvetisíc odborov skoro na desatinu.
(Liptov 14.5.2002)

ŠTÁTNY TAJOMNÍK MINISTERSTVA VÝSTAVBY, VEREJNÝCH PRÁC A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR PETER MATTOŠ navštívil na pozvanie primátora mesta osadu Hlboké, kde sa presvedčil o starostlivosti mesta o Rómov. Práve z jeho ministerstva tu boli použité financie na vybudovanie obytných domov. V samotnom meste sa stretol s občanmi ako podpredseda Demokratickej strany.

VELVYSLANEC SPOJENÝCH ŠTÁTOV AMERICKÝCH V SR RONALD WEISER navštívil mestský úrad v stredu 15. mája. So zástupcom primátora Ing. Jozefom Repaským, prednostkou úradu Ing. Annou Rašiovou a členom mestskej rady Vladimírom Kružliakom hovorili o hospodárskej spolupráci slovenských a amerických podnikateľov, o potenciáli Liptova ako strediska cestovného ruchu, plánoch vybudovať v meste priemyselný park, ale i dôležitosť septembrových volieb pre osud Slovenska.
(Liptov 21.5.2002)

VELVYSLANKYŇA CHORVÁTSKA ANDREA GUSTOVIČ-ERCEGOVAC sa 4. júna zúčastnila na slávnostnom pomenovaní nových ulíc mesta. V Palúdzke vznikla okrem iných aj ulica s menom mikulášskeho rodáka Eduarda Penkalu, ktorý prežil väčšinu života v chorvátskom Záhrebe. Pre noviny Liptov hovorila nielen o Penkalovi, ale aj o možnostiach vzájomnej hospodárskej spolupráce oboch našich krajín na úrovni regiónov a miest či možnosti partnerských vzťahov Liptovského Mikuláša s niektorým chorvátskym mestom.

(Liptov 18.6.2002)

MIMORIADNY SPLNOMOCNENÝ VELVYSLANEC SPOJENÉHO KRÁLOVSTVA VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA RODERIC TODD sa v stredu 12. júna v spoločnosti riaditeľa Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Žiline Jána Mišuru oboznámil v našom meste s aktuálnou hospodárskou situáciou regiónu. V rozhovore s primátorom mesta padol návrh usporiadať v Liptovskom Mikuláši odbornú konferenciu zameranú na zahraničné investície, obchodnú a podnikateľskú činnosť, ktorá by zviditeľnila aktivity Žilinského kraja.

(Liptov 18.6.2002)

FOLKLÓRNE SÚBORY ZADORINKA Z LOTYŠSKA A CZANTORIA Z NOWEHO TARGU, STAROSTU FRANCÚZSKÉHO MESTA PLUVINGER z Bretónska a zástupcov mužského speváckeho zboru z tohoto mesta - účastníkov Stoličných dní prijal primátor mesta 27. a 28. júna. Francúzski dôchodcovia vystúpili na Stoličných dňoch na pozvanie detského folklórneho súboru Ďumbier. Lotyši boli účastníkmi Folklórneho festivalu vo Východnej.

MINISTER OBRANY SR JOZEF STANK sa 4. júla zúčastnil slávnostného vyradenia vyše tristo absolventov Vojenskej akadémie. Vo svojom príhovore spomenul aj nový názov školy - Akadémia národnej obrany, ktorý sa mal začať používať od nového školského roku 2002/2003.

RADCA DELEGÁCIE EURÓPSKEJ KOMISIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE ONN SIMONS sa zúčastnil Informačného dňa o Európskej únii, ktorý pripravilo mesto Liptovský Mikuláš s Európskym informačným centrom v SR pod záštitou Delegácie Európskej komisie v SR. V jeho rámci sa uskutočnili prednášky pred stredoškolských študentov a pedagógov, pracovníkov štátnej správy a samosprávy, tzv. Európsky stánok na Námestí osloboditeľov a prednáška pre občanov mesta.

NOVÝ MINISTER ZDRAVOTNÍCTVA RUDOLF ZAJAC sa 30. novembra vo veľkej zasadačke mestského úradu stretol so zdravotníkmi a obyvateľmi mesta, za účasti primátora mesta a predsedu Aliancie nového občana Pavla Ruska, ktorej nominantom minister Zajac bol. Prišiel ozrejmiť myšlienky reformy zdravotníctva, s ktorými vstúpil do novej slovenskej vlády a ktoré sa dotýkali aj mikuláskej nemocnice, kde sa mali redukovať niektoré oddelenia. Stretnutie poznačila búrlivá atmosféra a diskusia, pretože medzi obyvateľmi sa objavili správy o rušení niektorých oddelení, ba dokonca celej nemocnice.

VEREJNOSPOLOČENSKÝ ŽIVOT

XII. BENEFIČNÝ PLES PRIMÁTORA MESTA sa konal v sobotu 19. januára v Dome kultúry. O dobrú zábavu sa postala populárna speváčka Eva Máziková. Okrem nej sa predstavila hudobná skupina Kryštál a ľudová hudba Haluška. Výťažok z tohtoročného plesu primátora (20 tisíc korún) bol určený na výstavbu Centra Kolomana Sokola.

Príjemné spoločenské stretnutie pripravilo 6. apríla pre obyvateľov mesta **RÁDIO LUMEN**, pri príležitosti začiatku vysielania v Liptove a zároveň deviateho výročia vzniku rádia. V Dome kultúry ponúkli predstavenie zvolenského Divadla J. G. Tajovského *Cigáni idú do neba* a po ňom recepciu. Rádio Lumen ako piate najobľúbenejšie rádio na Slovensku získalo frekvencia po zaniknutom Rádiu Tatry z Popradu. Jediná súkromná rozhlasová stanica kresťanského zamerania vysielajúca z Banskej Bystrice začala monitorovať aj dianie v našom regióne.

(Mikuláš máj 2002, Liptov 16.4.2002)

V Deň Zeme 22. apríla bola **SYMBOLICKY OTVORENÁ FONTÁNA METAMORFÓZY** na pešej zóne. Primátor ju otvoril dreveným kľúčom za spevu dievčat z Detského folklórneho súboru Ďumbier. Malej slávnosti sa zúčastnilo zopár poslancov MsZ a občanov posedávajúcich na okolitých lavičkách. Táto lokalita sa zvlášť za pekných dní stala miestom, kde si radi oddýchli nielen obyvatelia Mikuláša, ale aj jeho návštevníci. V lete sa tu striekajúcou vodou osviežili najmä menšie deti, behajúc po odtokovom kanáli, ale našli sa takí, ktorým prepád fontány slúžil na umývanie bicyklov.

TRI PRVOMÁJOVÉ ZHROMAŽDENIA sa tento rok konali v uliciach nášho mesta. Organizovali ich Okresný výbor Komunistickej strany Slovenska, Okresný výbor Strany demokratickej ľavice a celoslovenský míting zvolala aj Konfederácia odborových zväzov. Jej manifestácia sa konala s mottom „*Za prácu a dôstojné mzdy*“. Odborári vyjadrili nespokojnosť so sociálnou a životnou úrovňou najširších skupín obyvateľstva. Podľa nich „počas funkčného obdobia tejto vlády stúpila nezamestnanosť, poklesli reálne mzdy zamestnancov, reálna hodnota starobných dôchodkov bola nižšia ako v roku 1998. V spoločnosti prekvitala sociálna nerovnosť, neistota a chudoba, prekvitala korupcia a ekonomická kriminalita. Úplne nedostatočné a neschopné boli systémy zdravotníctva, školstva a sociálneho zabezpečenia občanov.“

FESTIVAL SYROV A BRYNDZE LIPTOV 2002 mal premiéru v piatok a sobotu 24. – 25. mája. Pozvanie naň prijali členovia európskeho združenia *Syry spájajú mestá Európy*, do ktorého bol Liptovský Mikuláš prijatý v auguste minulého roku. Hlavným garantom podujatia bola Liptovská mliekareň, a.s., ktorá časť programu pripravila aj v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline, kde sa v nedeľu 26. mája konalo podujatie *Ovčiarska nedeľa*. Celé podujatie zahájil zaujímavý, skoro divadelný ceremoniál, ktorý sa udial v piatok popoludní pred okresným úradom, kde boli do cechu sv. Uguzona prijatí noví členovia, medzi nimi prevažná väčšina výrobcov syra zo Slovenska. Tejto pocty sa dostalo aj Jánovi Kresákovi z Liptovskej mliekarne, Jozefovi Sališovi z Poľnohospodárskeho družstva Smrečany a starostovi tejto obce Ladislavovi Hološovi. Celý rituál sa odohrával v slávnostnom duchu. Jeho zahraniční aktéri z Francúzska, Talianska a Nemecka boli odetí v pôsobivých dobových kostýmoch.

Slávnostnú atmosféru podujatia podčiarkol ešte jeden akt. V Múzeu Janka Kráľa bola slávnostne podpísaná zmluva o partnerstve medzi Opavou a Liptovským Mikulášom. Festival ponúkol pestrú paletu podujatí: uvedenie príležitostnej poštovnej pečiatky, *Syrársky trh* s ochutnávkou syrov, vín a vystúpením folklórnych súborov Váh a Ďumbier, vyhodnotenie súťaže *O najlepšiu syrársky výrobok* na Slovensku, výstavu *Pastierske rezbárske umenie*, exhibičnú súťaž vo varení bryndzových halušiek, ľudovú veselicu so skupinou Bukasový masív a známymi humoristami Robom Kajzerom a

Petrom Melušom, či sobotný ceremoniál uvedenia termizovanej bryndze na európsky trh. Krstným otcom novej „európskej“ podoby slovenskej bryndze v termizovanej podobe sa stal príznačne hokejista Jerguš Bača, ovenčený čerstvým titulom majstra sveta. Tak ako pri všetkých podobných podujatiach hlavnou scénou sa opäť stalo Námestie osloboditeľov.

(Liptov 23.4.2002, 4.6.2002, Mikuláš máj, príloha Verejnospoločenský život)

Jún už po druhýkrát priniesol štvordňové slávnosti mesta **STOLIČNÉ DNI**. Bohatý program zahájila vo štvrtok 27. júna v Múzeu Janka Kráľa vernisáž výstavy Vrbičana Jána Húdika *Poznaj históriu svojho mesta (Obrazy spod Poludnice)*. Približne stovka insitných obrazov a obrázkov dokumentovala niekdajší Liptovský Mikuláš i Vrbiču. Výstava sa stretla s priaznivým ohlasom už pred pätnástimi rokmi, keď bola v múzeu inštalovaná po prvýkrát. Popoludní na tribúne pred okresným úradom vystúpili členovia detského folklórneho súboru Pienenitte z Lotyšska. Súbežne sa vo výstavnej sieni Posádkového klubu otvárala výstava drevených plastík amatérskeho výtvarníka *Z tvorby Milana Mikoláša*. Rušno bolo aj v Galérii P. M. Bohúňa, kde boli sprístupnené dve výstavy venované Kolomanovi Sokolovi. Vo veľkej sieni bol inštalovaný *Výber z tvorby*, ktorý tvorili diela venované autorom rodnému mestu Liptovský Mikuláš. V závere roku 2000 ich na Slovensko z návštevy Kolomana Sokola v USA priniesli primátor mesta MUDr. Alexander Slafkovský a riaditeľ galérie PhDr. Karol Maliňák. V malej sieni bola sprístupnená výstava *Koloman Sokol vo fotografii Tibora Husára*, ktorý Sokola niekoľkokrát navštívil a je aj autorom knihy o tomto významnom umelcovi 20. storočia. Príjemná atmosféra vernisáže sa preniesla do galerijnej záhrady, kde sa podávalo bohaté občerstvenie sponzorované mestom.

V piatkové predpoludnie 28. júna, keď už deti držali v rukách čerstvé vysvedčenia, sa o ich zábavu postaral Majster N, známy zo Slovenskej televízie. Okrem neho sa na tribúne vystriedali aj členovia Štúdia Kasprzyk a finalisti mestskej súťaže Mini playback show. Na námestí sa konal aj jarmok ľudových remesiel. Pekné letné počasie v piatok popoludní vystriedal hustý lejak a citeľne sa ochladilo. Ešte stihol vystúpiť folklórny súbor z Poľska Estrada ludowa Czantoria a po nich už tribúna osirela. Pre zlé počasie sa ulice vyľudnili, takže sa neuskutočnili už žiadne plánované podujatia. Ani sprievod, do ktorého sa chystalo okolo tristo folkloristov, ani predstavenie o vešaní Jánošíka. Napriek tomu priniesli noviny Liptov informácie tak, akoby plánovaný program nerušene pokračoval. V skutočnosti mali zopár zákazníkov len stánky s občerstvením. Nuž, veru dôveryhodnosť regionálnych novín bola naštrbená. Jediný kto v hustom daždi vystúpil na tribúnu bol primátor mesta, ktorý za účasti hostí z Galanty, Kiskörösa, Nového Targu a niekoľkých poslancov schovaných pod dáždnikmi Stoličné dni slávnostne otvoril. Všetci sa potom presunuli do Múzea Janka Kráľa, kde už žiaci Hotelovej a obchodnej akadémie s pedagógmi pripravovali recepciu. Poslanci MsZ sa pri nôtach ľudovej hudby Haluška veselo zabávali až do neskorých večerných hodín. Zatiaľ na tribúne, keď večer ustal dážď koncertovala skupina Ploštín Punk a zabávala hŕstku divákov.

V sobotu predpoludním sa v záhrade múzea svoje umenie predviedli ľudoví remeselníci. Na námestí vystúpili s folklórnym pásmom členovia súboru Ďumbier a ich hostia - spevácky zbor z francúzskeho mesta Plouvinger. Popoludní tu koncertovala skupina Mince vo fontáne. Večer v synagóge vystúpil známy slovenský džezman Peter Lipa. Dobrovoľné vstupné z koncertu bolo venované na opravy tejto kultúrnej pamiatky. Neskôr večer bolo na námestí pripravené predstavenie Divadla na vysokej nohe

s pouličnou inscenáciou procesu s poslednou bosorkou v Európe pod názvom *Stredovek*. Stoličnú sobotu ukončil ohňostroj.

V nedeľu boli do programu Stoličných dní zaradené slávnostné Služby Božie a omša v oboch mikulášskych kostoloch. V synagóge sa konalo *Popoludnie so spevokolmi Liptova* venované 120. výročiu narodenia a 50. výročiu smrti Ján Klimu-Hájomila. Účinkovali tu Okresný učiteľský spevokol Tatran, Zbor sv. Mikuláša, Svätójánsky prameň z Liptovského Jána, Rímsko-katolícky spevokol František z Okoličného, spevácky zbor Carmina z Ružomberka. Ako hostia vystúpili Estrada ludowa Czantoria Ustroń z Poľska a už spomínaný francúzsky mužský spevácky zbor Kamerion. Posledným podujatím štvordňového maratónu Stoličných dní bol koncert blusrockovej skupiny The Frozen Dozen pri fontáne na Námestí osloboditeľov.

(Mikuláš júl 2002)

Termín **MIKULÁŠSKYCH TRHOV** sa presunul kvôli komunálnym voľbám o týždeň skôr na 29. a 30. novembra. Takže namiesto mikulášskeho jarmoku sme tento rok mali Ondrejský jarmok. Jeho atmosféru na Námestí osloboditeľov napĺňali tradiční remeselníci s vareškami, lyžičkami, obracačkami, lopármi, naberačkami, miskami, korytami či vahanmi, ale aj hrebeňmi, liatymi zvoncami, drôtenými výrobkami. Keramiky bol tento rok vidieť pomenej. Našli sa aj cukrovinky a medovníky. Tie najkrajšie už niekoľko rokov predávali členky farskej charity pred kostolom sv. Mikuláša. Ostatné ulice boli plné stánkov, hlavne s oblečením, kabátmi, posteľnou bielizňou, obuvou. Uličky medzi dvoma radmi stánkov boli mimoriadne úzke, za stánkami parkovali autá predávajúcich z celého Slovenska. Odniesla si to zeleň na pešej zóne. Tlačienica bola pri občerstvení, ktoré organizátori sústredili pri Múzeu Janka Kráľa. Predávalo sa hlavne hratô, varené víno i teplá medovina, pečené klobásy, pukance.

A keďže vrcholila predvolebná kampaň pred komunálnymi voľbami, svoj jarmočný stánok si postavila aj koalícia kandidujúca súčasného primátora mesta a nad hlavami jarmočníkov sa vznášalo motorové rogallo s transparentom podporujúcim jeho voľbu.

Už druhý rok do mesta zavítal veľký červený kamión, ktorý v pondelok 9. decembra predznamenal **COCA – COLA MESTSKÝ DUEL** na Námestí mieru. Popoludní sa tu stretli zväčša rodičia s deťmi, ktorí si prehliadli kamión, zahrali sa, mohli kresliť. Na tribúne moderovala Zuzana Čížinská z Rádia Twist rôzne zábavné súťaže. Tento rok prebiehala súťaž medzi viacerými mestami na celom Slovensku. Body mestám mohli pridelovať poslucháči Twistu aj prostredníctvom éteru. Hralo sa o dvestotisíc korún na nákup kníh pre víťazné mesto.

ŠTÁTNA SPRÁVA

Tento rok sa niesol v znamení reformy verejnej správy – postupného presunu kompetencií zo štátu na mestá a obce. Naštartoval sa proces „oslabovania“ štátnej moci v prospech miestnej a regionálnej samosprávy. Ukončený bol prenos kompetencií na úseku matrík, ochrany prírody a krajiny, vodného hospodárstva, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu. Liptovskomikulášsky okresný úrad ako prvý v kraji zvládol odčlenenie katastra, čím bolo položený základ špecializovanej štátnej správy na tomto úseku. V apríli bol od úradu odčlenený odbor požiarnej ochrany a vzniklo tak okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru. Od 1. júla prešla na obce aj strategická

kompetencia v oblasti školstva. Ešte predtým, od 1. apríla sa školy stali právnymi subjektami. Okresný úrad odovzdal samospráve všetko čo súviselo s financovaním škôl a školských zariadení, ich prevádzkou a majetkom. Úradu zostala pôsobnosť na úseku pedagogicko-psychologických poradní a metodického usmernenia škôl.
(Liptov 15.1.2002, 4.2.2003)

Okresný úrad nadviazal **NOVÉ ZAHRANIČNÉ KONTAKTY**. S okresom Wadowice v Poľsku ešte koncom minulého roku a s Békešskou župou v Maďarsku a Opavou tento rok. Podpísanie zmluvy sa stalo dôležitým aktom pre ďalšiu spoluprácu krajín Višegrádskej štvorky. V júni sa stretli v Poľsku mladí ľudia na poli kultúry a športu. Liptovský Mikuláš reprezentovali folklórne súbory Váh a Ďumbier a rezbárka Mária Hrabinská.
(Liptov 11.6.2002)

VOĽBY DO NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY sa uskutočnili 20. a 21. septembra 2002. V parlamentných voľbách pôvodne kandidovalo 26 politických subjektov s viac ako 2 700 kandidátmi. Avšak päť dní pred voľbami, v nedeľu 15. septembra, sa Demokratická strana vzdala účasti na voľbách a odporučila svojim sympatizantom voliť SDKÚ. Prekvapila tak Demokratickú úniu, s ktorou tvorila predvolenú koalíciu.

Hoci sa predvolebná kampaň začala oficiálne 21. augusta, politici križovali Slovensko počas celého leta. Za účasti svojich suít zabávačov, humoristov, hudobníkov, v rámci rôznych šou sa na mítingoch stretávali s občanmi, prinášali nové sľuby, nehovoriac už o tých spred štyroch rokov, ktoré sa im aj tak nepodarilo splniť. Lídri politických strán využívali na svoju agitáciu obe najväčšie priestranstvá v centre mesta – Námestie osloboditeľov i Námestie mieru. V piatok 26. júla tu vystúpil Robert Fico zo Smeru, o deň neskôr Pavol Rusko z Aliancie nového občana (ANO). V sobotu 3. augusta prišiel Modrý autobus SDKÚ, s lídrom a zároveň predsedom vlády Mikulášom Dzurindom. Podvečer absolvoval stretnutie s občanmi za spoluúčinkovania hudobnej skupiny Modul a veľkoplošnej obrazovky, kde sa premietali spoty o kandidátoch na parlamentných poslancov. Nechýbalo zdarma čapované pivo a kofola. Vo štvrtok 8. júla sa občanom predstavil minister pôdohospodárstva a líder SDE Pavol Koncoš. Vo štvrtok 22. augusta priviezol predvolebný autobus na Námestie osloboditeľov predstaviteľov najnovšej politickej strany Hnutia za demokraciu, ktorá vznikla ako reakcia na pomery v Hnutí za demokratické Slovensko. Pred vystúpením politikov prítomných zabávala známa „ľudová“ hudobná skupina Senzus. Občanom sa prihovril Ivan Gašparovič, ktorého na pódiu privítalo malé dievčatko s veľkou kyticou. K zdravotníckej problematike prehovoril MUDr. Marián Kollár z Fakultnej nemocnice z Bratislavy. Vo štvrtok 12. septembra sa predstavili dve strany - Pravá Slovenská národná strana s poslancom NR pánom Jozefom Prokešom a nová Strana poškodených, ktorú založili poškodení krachom nebankových subjektov BMG Invest, s.r.o. Košice a Horizont, a.s. Košice.

V samotných septembrových voľbách zvíťazilo Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) s 19,5 percentami voličských hlasov. Do parlamentu sa dostalo aj ďalších šesť strán s týmto percentuálnym podielom:

Slovenská demokratická a kresťanská únia (SDKÚ)	15,1 percent
Smer	13,5
Strana maďarskej koalície (SMK)	11,2

Kresťansko-demokratické hnutie (KDH)	8,3
Aliancia nového občana (ANO)	5,8
Komunistická strana Slovenska (KSS)	6,3

Parlamentné voľby priniesli niekoľko prekvapení. HZDS stratilo tretinu voličov, druhé miesto SDKÚ nezodpovedalo predvolebným preferenciám tejto strany a po dvanástich rokoch mali v parlamente zastúpenie opäť komunisti. V súlade s výsledkami volieb, v ktorých si Slováci zvolili pravicu, začali štyri strany SDKÚ, KDH, SMK s ANO formovať novú vládu. Smer prešiel do opozície, s HZDS a KSS odmietli pravicové strany rokovať. V Liptovskom Mikuláši bolo vo volebných zoznamoch zapísaných 26 033 voličov. Svoje volebné právo využilo 18 710 občanov, ktorí odovzdali 18 528 platných hlasov.

Výsledky hlasovania vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v Lipt. Mikuláši:

1	Strana zelených na Slovensku	143	
2	Slovenská demokratická a kresťanská únia	2 825	15,24 percent
3	Strana za demokratické práva občanov	24	
4	Strana demokratickej ľavice	383	2,06
5	Smer	2 979	16,07
6	Hnutie za demokratické Slovensko	2 723	14,69
7	Občianska konzervatívna strana	56	
8	Hnutie za demokraciu	584	3,15
9	Politické hnutie Rómov na Slovensku ROMA	14	
10	Komunistická strana Slovenska	1 854	10
11	Strana maďarskej koalície	117	0,63
12	Kresťanskodemokratické hnutie	834	4,5
14	Ľudová strana	4	
15	Združenie robotníkov Slovenska	130	
16	Ľavý blok	59	
17	Aliancia nového občana	3 064	16,53
18	Béčko - Revolučná robotnícka strana	15	
19	Žena a rodina	106	
20	Sociálnodemokratická alternatíva	581	3,13
21	Slovenská národná jednota	21	
22	Nezávislá občianska strana nezamestnaných a poškodených	498	
23	Slovenská národná strana	508	2,74
24	Robotnícka strana ROSA	55	
25	Rómska občianska iniciatíva SR	3	
26	Pravá Slovenská národná strana	948	5,11

(Výsledky hlasovania vo voľbách do NS SR Žilinský kraj, Štatistický úrad Slovenskej republiky - Krajská správa v Žiline, október 2002, príloha Verejná správa, Pravda 28.9.2002)

VEREJNÁ SPRÁVA

Od 1. januára 2002 prešli prvé kompetencie z orgánov štátnej správy na vyšší územný celok – **ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ**. Zriadený bol zákonom č.302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), ktorý určoval kraj ako právnickú osobu. Za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodárila s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečovala a chránila práva a záujmy svojich obyvateľov. S rôznou dobou účinnosti bola na kraj prenesená aj pôsobnosť z orgánov štátnej správy na úsekoch dopravy, civilnej obrany, sociálnej pomoci, územného plánovania, školstva, telesnej kultúry, divadelnej činnosti, zdravotníctva, humannej farmácie, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu, konkrétne vymedzené v zákone č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky. Žilinský samosprávny kraj tvorili okresy: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. Sídлом kraja bolo mesto Žilina. Za predsedu kraja bol v priamych voľbách zvolený PaedDr. Jozef Tarčák (Hnutie za demokratické Slovensko), jeho podpredsedom sa stal Ing. Milan Gavlák. Zastupiteľstvo kraja bolo zložené z 52 poslancov, z ktorých šiesti zastupovali okres Liptovský Mikuláš. Piatí za Hnutie za demokratické Slovensko: Rudolf Urbanovič, Ján Kubek, Dušan Matejka, Jaroslav Hus, Viera Tomčíková a MUDr. Alexander Slafkovský za koalíciu ANO-DS-SDKÚ.

O činnosti kraja od mája informovala platená inzertná stránka v regionálnych novinách Liptov. Skutočné fungovanie VÚC poznačilo nedotiahnutie reformy štátnej správy v minulom roku. Vyššie územné celky nemali vlastné rozpočty, majetok, stále boli odkázané na štátny rozpočet, ministerstvo financií, vládne rozhodnutia. Duch reformy, ktorá mala zaviesť fungujúcu regionálnu samosprávu, úplne zlyhal.

OBČIANSKE ZDRUŽENIA A NADÁCIE

Začiatkom roku vzniklo v našom meste občianske združenie **SPOLOK MARTINA RÁZUSA**. Na Ministerstve vnútra SR bol zaregistrovaný 28. februára 2002. Jeho sídlom sa stal Mestský úrad v Liptovskom Mikuláši. Ustanovujúce valné zhromaždenie sa uskutočnilo 29. apríla v priestoroch rodného domu básnika vo Vrbici. Iniciátori spolku podnikateľ Ing. Ján Juráš z Bratislavy a Ing. Ján Paciga z Liptovského Jána, dozorca Východného dištriktu Evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku považovali za cieľ spolku *„neustálu propagáciu stále aktuálneho dedičstva duchovnej, umeleckej a politickej práce Martina Rázusa preniknutej demokratickým, humanistickým a etickým poslanstvom, a úporným zápasom o presadenie poznania pravdy“*. Predsedníctvo spolku tvorili: Ing. Ján Juráš (predseda) Ing. Ján Paciga (podpredseda), PhDr. Daniela E. Komárová (tajomníčka), MUDr. Alexander Slafkovský a Karel Ilja Dvořák. Ich prvé zasadnutia sa konalo 11. mája v priestoroch mestského úradu. Už 12. júna oslovil Spolok Martina Rázusa politické strany, hnutia a koalície výzvou v súvislosti s tohtoročnými voľbami v duchu Rázusovho odkazu: „... málo hovoriť a veľa pracovať.“ Táto snaha zapadla do rámca aktivít tretieho sektoru, ktorý už dlhšie pripravoval podpísanie Kódexu predvolebného správania sa pre politické strany na Slovensku.

Prioritou občianskeho združenia sa stala verejná zbierka na postavenie pamätníka so sochou Martina Rázusa v Liptovskom Mikuláši. Ministerstvo vnútra SR vydalo 20. júna povolenie na jej uskutočnenie. Zbierka začala 1. júla na samostatný účet v Tatrabanke. Mesto vymenovalo komisiu pre výber miesta pre pamätník v zložení: Ing.

arch. Tatiana Bachtíková, mestská architektka, PhDr. Karol Maliňák, riaditeľ Galérie P. M. Bohúňa, Ing. arch. Vladimír Fajčík, architekt, PhDr. Elena Komárová, riaditeľka Múzea Janka Kráľa, Mikuláš Konečný, vedúci sekretariátu MsÚ a Ing. Ján Juráš, predseda Spolku Martina Rázusa. Komisia na svojom zasadnutí 9. júla vybrala miesto na postavenie pamätníka na Štúrovej ulici pred mestským úradom.

Spolok bol propagovaný na tlačových besedách, rôznych kultúrnych podujatiach. Aj v rámci Celoslovenského evanjelického festivalu v Banskej Bystrici 27.–28. júla, kde pracovníky Múzea Janka Kráľa predstavili časť výstavy Rázusovci, ktorá bola v múzea inštalovaná v minulom roku.

(Liptov 26.3.2002, Pravda 10.7.2002, Evanjelický posol zpod Tatier 11. 7. 2002, príloha Kultúra)

Novým správcom **NADÁCIE JÁNA LEVOSLAVA BELLU** sa na zasadnutí správnej rady 12. júla stal Ľubomír Raši, riaditeľ ZUŠ. Vystriedal tak riaditeľku Múzea Janka Kráľa Elenu Komárovú, ktorá bola v tejto funkcii od minulého roku, keď nadácia presídlili z Literárneho a hudobného múzea v Banskej Bystrici do Liptovského Mikuláša.

Aktivity členov **ROTARY KLUBU (RC)** naplňajúce ideály hnutia - ochota pomáhať druhým v každodennom živote - boli zamerané najmä na pomoc mestu a regiónu Liptova. Do 30. júna predsedal klubu Ing. Tadeusz Frackowiak a od 1. júla, čo je začiatok nového rotariánskeho roku, odovzdal funkciu prezidenta JUDr. Milanovi Trnovskému. Novým sídlom stretnutí sa stal salónik hotela Stavindustria na Ulici 1. mája. Stretávalo sa tu vyše tridsať členov RC, ktorí si prizývali zaujímavých ľudí z regiónu dosahujúcich vo svojej profesii pozoruhodné výsledky.

RC ako kolektívny člen Spolku Martina Rázusa venoval na vybudovanie jeho sochy 30 tisíc Sk. Deklaroval aj finančnú podporu klientkám Domu Charitas svätej Kláry v našom meste sumou 40 tisíc Sk, čo sa však v skutočnosti do konca kalendárneho roku neudialo. Dlhodobo sa členovia klubu venovali deťom a mladým ľuďom postihnutým mozgovou obranou v rámci celosvetového rotariánskeho projektu *Polio plus*. Dvomi stredoškolským študentom z Liptovského Mikuláša sprostredkovali dlhodobý študijný pobyt v Spojených štátoch amerických. Zároveň dvomi študentom z Mexika a Kanady umožnil od septembra pobyt a štúdium na Gymnáziu M. M. Hodžu. V lete privítali rotariáni študentov stredných a vysokých škôl z dvanástich krajín v rámci krátkodobých letných kempov a ukázali im zaujímavosti nášho regiónu.

(Liptov 6.8.2002)

POLITICKÉ STRANY A HNUZIA

Delegáti **OKRESNÉHO SNEMU DEMOKRATICKEJ STRANY** 18. februára konštatovali, že jej volebné výsledky vo voľbách do Žilinského samosprávneho kraja v decembri minulého roku boli úspechom a odrazom dobrej regionálnej politiky. Pred voličmi ju prezentovali predovšetkým jej kandidáti v rámci koalície SDKÚ-ANO-DS: Alexander Slafkovský, ktorý získal najviac hlasov vo volebnom obvode Liptovský Mikuláš a Jozef Repaský, ktorý bol prvým náhradníkom. Delegáti podporili úsilie predsedníctva strany vytvoriť pravicovú koalíciu schopnú získať dôveru voličov v septembrových parlamentných voľbách.

KONGRES OKRESNEJ ORGANIZÁCIE STRANY OBČIANSKEHO POROZUMENIA (SOP) v Liptovskom Mikuláši sa konal 14. marca. Kongres prijal závery smerujúce k zaujatiu jasného postoja SOP smerom k parlamentným voľbám ako aj vnútrostraníckej činnosti. Odporučil iniciovať, resp. podporiť neodkladnú integráciu stredoľavých politických strán s dôrazom na užšiu spoluprácu s HZDS a garantovať autonómnosť nižších organizačných štruktúr pri zostavovaní koalíčných zoskupení pre komunálne voľby 2002.

(Liptov 19.3.2002)

V sobotu 16. marca sa uskutočnila **OKRESNÁ KONFERENCIA STRANY DEMOKRATICKEJ ĽAVICE (SDL)**. Okrem delegátov zvolených na výročných členských schôdzach sa konferencie zúčastnili pozvaní starostovia a poslanci mestských a obecných zastupiteľstiev za SDL. Hostami konferencie bola podpredsedníčka SDL Ing. Hana Blažičková, minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ing. Peter Magvaši, predseda Krajského výboru SDL Ing. Peter Kvačkaj, poslanec NR SR Marián Antecký a prednosta okresného úradu Ing. Jaroslav Lehotský. Správu o činnosti okresnej organizácie preniesol jej predseda RSDr. Jozef Matis PhD. Ďalší vystupujúci zdôraznili požiadavku, aby SDL zásadne obhajovala požiadavky a potreby ľudí práce, aby strana po prekonaní svojich vnútorných problémov zefektívnila svoje pôsobenie.

(Liptov 26.3.2002)

OKRESNÁ KONFERENCIA KOMUNISTICKEJ STRANY SLOVENSKA (KSS) za účasti vyše 70 delegátov sa konala v sobotu 6. apríla. Medzi hostami boli prednosta okresného úradu Ing. Jaroslav Lehotský, podpredseda ÚV KSS Anton Trebula, predseda KV KSS RSDr. Ján Gregor a radca veľvyslanectva Čínskej ľudovej republiky pán Tao Wen Xue. Komunisti okresu Liptovský Mikuláš rokovali v duchu ústredného hesla „Za životné istoty a úctu občanov“. Delegáti zvolili 25-členný okresný výbor na čele sa Ing. Ľubomírom Jurkom.

BEZPEČNOSTNÉ ZLOŽKY

Pracovníci **OBVODNÉHO ODDELENIA POLICAJNÉHO ZBORU (OO PZ)** v Liptovskom Mikuláši pod vedením riaditeľa Ivana Pelacha zaznamenali počas roka 1 138 trestných činov. Z toho na území nášho mesta bolo spáchaných 698 prípadov, čo bolo 61 percent riešenej trestnej činnosti. Najviac, 256 prípadov, bolo zistených v oblasti majetkovej kriminality. Oproti roku 2001 to bol pokles o 56 trestných činov. V samotnom meste sa podarilo objasniť len 21,1 percent takýchto trestných činov. Naopak, vysokú objasnenosť dosiahla polícia v násilnej trestnej činnosti. Z celkového počtu 59 prípadov objasnili až 72,8 percent. V oblasti majetkovej kriminality policajti riešili 24 krádeží motorových vozidiel, 75 krádeží vecí z automobilov a 130 prípadov krádeží vlámaním. Najviac objasnených prípadov zaznamenali pri krádežiach vozidiel, a to 50 percent. Oproti minulému roku polícia zaznamenala nárast trestnej činnosti o 45 prípadov, objasnenosť stúpila o 0,8 percenta. Policajti označovali za zlú situáciu na úseku násilnej trestnej činnosti. Tu zaznamenali 14 lúpeží, z ktorých 6 nebolo objasnených. Narastali krádeže bicyklov, mobilných telefónov, dokladov a peňazí v supermarkete Billa a na zastávkach MHD na Garbiarskej ulici smerom na Podbreziny a v Okoličnom. Stále pretrvávali

krádeže predmetov bez výrobných čísel a majetku zahraničných turistov, kde bol sťažená identifikácia.

Práca **MESTSKEJ POLÍCIE** bola tento rok sťažená výstavbou pešej zóny v centre mesta. Jej pracovníci riešili celkom 5 777 prípadov na úseku dopravy (2 813), občianskeho spolužitia, životného prostredia a ochrany zvierat v tejto štruktúre:

úsek dopravy – pešia zóna	330
neoprávnený vstup do pešej zóny	109
porušenie dopravného značenia	1 907
nedovolené parkovanie (chodník, trávnik)	467
neuposlušnutie výzvy	14
rušenie nočného pokoja	203
verejné pohoršenie	196
znečistenie verejného priestranstva	844
priestupok proti majetku	330
schválnosti a hrubé správanie	153
životné prostredie	237
skládky	15
vraky	19
plagáty	30
podomový a ambulatný predaj	7
pyrotechnika	121
ochrana zvierat	113
podozrenie z trestnej činnosti	95
ochrana nefajčiarov	11

V priebehu augusta sa MsP presťahovala z budovy mestského úradu na Štúrovej ulici do nových priestorov neďaleko námestia, na Pišútovu ulicu. Sídlo bolo zvolené z rôznych alternatív tak, aby boli policajti najprístupnejší a boli bližšie frekventovaným miestam. Policajtom pri práci pomáhali nové technické pomôcky: zvukový záznam tiesňového volania zaznamenávajúci rozhovor s ohrozeným občanom, telefónny aparát s okamžitým zobrazením čísla volajúceho a centrálné pracovisko kamerového systému. Prvá otáčavá kamera snímala celý priestor Námestia osloboditeľov v okolí fontány a za budovou okresného úradu, Štúrovu ulicu po obchodný dom Prior, Pišútovu ulicu a južným smerom námestie po križovatku s Ulicou 1. mája. Mesto do tohoto systému investovalo 350 tisíc korún. Jeho ďalšie budovanie malo byť už lacnejšie. Celý systém počítal s 21 kamerami umiestnenými v centre mesta aj v jeho okrajových častiach. Jedno takéto zariadenia nahradilo za 24 hodín prácu dvanástich hliadkujúcich policajtov. Do činnosti bol uvedený aj nový počítačový softvér, ktorý monitoroval permanentne pohyb hliadok a celý priebeh ich činnosti. Náčelník mikulášskej mestskej polície Ing. Lubomír Marjovič sa stal na štyri roky členom Rady vlády pre prevenciu kriminality. Od minulého roka pracoval aj vo funkcii prezidenta Združenia náčelníkov obecných a mestských polícií Slovenska.

(Liptov 3.9.2002, Mikuláš november, Správa o činnosti mestskej polície za rok 2002, prílohy Samospráva)

Od 1. apríla zanikol odbor požiarnej ochrany Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši (na základe Zákona NR SR 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore) a vzniklo

samostatné Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Liptovskom Mikuláši. Podieľalo sa na organizácii **DEVIATEHO ROČNÍKA CELOOKRESNEJ POŽIARNICKEJ NEDELE** 8. septembra na Námestí mieru. Jej súčasťou bola prezentačná jazda požiarňových záchranných a policajných vozidiel mestom so spustenými sirénami, ktorá bola „príjemným“ nedeľným budíčkom. Nasledovali ukážky činnosti hasičov, armády, polície, zdravotníkov, Horskej služby a súkromných bezpečnostných služieb. (Mikuláš, október 2002)

MIMORIADNE UDALOSTI

FALOŠNÉ BANKOVKY sa objavovali počas celého roku. V januári to boli stodolárové bankovky, ktoré sa objavili v odvodoch Informačného centra mesta a jednej z mikulášskych zmenární. V júli sa zasa nepravé tisícikorunáčky našli v tržbách obchodov v Okoličnom, na pošte na Podbrezinách, ale aj v Tatrabanke, Slovenskej sporiteľni a Všeobecnej úverovej banke. (Liptov 29.1.2002, 16.7.2002, Pravda 11.7.2002)

MIMORIADNA POLICAJNÁ AKCIA za účasti príslušníkov Policajného zboru z celého Slovenska prebehla v našom okrese v utorok 29. januára. Jej cieľom bolo zadržať páchatel'ov podozrivých z organizovanej trestnej činnosti, najmä krádeží motorových vozidiel. V posledných rokoch dochádzalo v okrese Liptovský Mikuláš k výraznému nárastu majetkovej kriminality. Počet kradnutých motorových vozidiel narastal ročne o dvadsať až tridsať. Policajti sa zamerali na skupinu z obce Beňadiková, ktorá bola medzi občanmi známa ako miestna mafia.

Podľa policajných zdrojov bola akcia pripravovaná takmer dva roky a bola najrozsiahljšou v histórii Slovenskej republiky, pokiaľ išlo o počet nasadených policajtov a dosiahnuté výsledky. V pohotovosti boli stovky policajtov, vyšetrovateľov, priestor nad mestom zabezpečovala letka Ministerstva vnútra SR. Zaistených bolo tridsaťtri vozidiel, pri domových prehliadkach sa našli ďalšie pravdepodobne kradnuté predmety, štyri motocykle, vodný skúter, päťdesiat motorov značky Mercedes, desiatky súčiastok, plastická hmota pravdepodobne výbušnina Semtex, ale aj omamné látky, laserové zameriavače a optika na nočné videnie. Nechýbali ani strelené zbrane, 14 krátky, 16 dlhých a jeden ťažký guľomet, v zásobníku ktorého sa nachádzalo 760 nábojov. Zaistené bol aj viaceré doklady od motorových vozidiel, väčšina z nich bola nevyplnená.

(Liptov 5.2.2002, Pravda 1.2.2002, SME 1.2.2002, Sme 2.2.2002,)

Vo večerných hodinách v pondelok 4. februára zadržala hliadka Okresného oddelenia Policajného zboru v Liptovskom Mikuláši nezamestnaného Ľubomíra M (1966) z Bratislavy, ktorý na železničnej stanici kúpil od neznámych osôb za nezistenú sumu revolver a deväť nábojov, napriek tomu, že nebol držiteľom zbrojného preukazu. (Liptov 12.2.2002)

Stávkovú kanceláriu na Námestí mieru prepadol vo štvrtok 7. februára podvečer maskovaný lupič. Pištoľou prinútil zamestnankyňu otvoriť pokladňu, z ktorej mu vydala tržbu 32 000 Sk. (Liptov 12.2.2002)

LÚPEŽNÉ PREPADNUTIE sa udialo v sobotu 9. februára o 12.15 hod. na Námestí mieru pred predajňou Eurotel. Štyria neznámi páchatelia prepadli M. K. (1984) z Nitry,

poslucháča Strednej vojenskej školy, keď písal správu na mobilnom telefóne. Páchatelia mu vykrútili ruky, hlavu zatlačili dopredu a mobilný telefón mu zobrali. Z bočného vrecka mu zobrali aj discman zn. Sony a peňaženku s obnosom 29 korún. Študentovi spôsobili škodu 10 390 korún, našťastie ho nezranili.
(Liptov 19.2.2002, Pravda 12.2.2002)

ĎALŠIE PREPADNUTIE zažil obyvateľ Podbrezín L. K. (1961). Štyria neznámi páchatelia s kuklami na hlavách ho prepadli vo štvrtok 21. februára okolo 19.30 hod. v byte na Lounskej ulici. Keď na zvonenie pri dverách poškodený otvoril, zvalili ho na zem. Jeden z páchatel'ov ho bil pištoľou po hlave a ostatní zatiaľ ukradli televízor, mobilný telefón, rádiobudík, peňaženku s hotovosťou 400 Sk, pánsky prsteň zo žltého kovu a päť kilogramov mäsa, čím spôsobili škodu 20 tisíc korún. Poškodenému spôsobili zranenia podliatiny na tvári s práceneschopnosťou päť dní.

NEZNÁMI LÚPEŽNÍCI prepadli v pondelok 4. marca v byte na Nábřeží 4. apríla dôchodcu Juraja G. (1923), spôsobili mu zranenia na tvári. Zobrali mu peňaženku a rádio, čím spôsobili škodu 500 Sk. Poškodeného našiel na druhý deň sused, ktorý ho pravidelne navštevoval. Zranenia si vyžiadali desaťdňovú hospitalizáciu na chirurgickom oddelení NsP.

V pondelok 18. februára v čase od 4.00 do 5.30 hod. sa do súkromnej predajne na Ulici 1. mája vlámali neznámy páchatel' tak, že dlaždicou rozbil sklenený výklad a v predajni ukradol 25 fotoaparátov rôznych značiek. Bratislavskej firma tak spôsobil škodu 155 tisíc Sk.
(Liptov 26.2.2002)

Začiatkom apríla zmizla z obchodného domu Prior sklenená schránka s finančnými prostriedkami na podporu rehabilitačnej liečby bývalého slovenského reprezentanta vo vodnom slalome Romana Štrbu, ktorý sa v apríli 2001 ťažko zranil. Podľa svedkov schránku, ktorá slúžil na verejnú zbierku, odniesla skupina mladých mužov.
(Liptov 16.4.2002)

VRAŽDOU sa skončili partnerské nezhody medzi dvoma mužmi 53-ročným Miroslavom J. z L. Mikuláša a 34-ročným Pavlom T. z Dolného Kubína, ktorí žili dlhší čas v spoločnej domácnosti. V sobotu 8. mája v ranných hodinách starší muž podrezal svojho partnera ležiaceho vo vani. Rozrušený vrah po skutku sám zavolať políciu a ku všetkému sa priznal. Vyšetrovateľ Krajského úradu vyšetrovania v Žiline vzniesol voči nemu obvinenie pre trestný čin vraždy
(Liptov 14.5.2002, Pravda 10.5.2002)

POŽIAR oznámil anonym v stredu 19. júna popoludní na Priemyselnej ulici v priestoroch súkromnej firmy nachádzajúcej sa v objekte bývalých Kožiarskych závodov- závod 07. Horeli drevené palety uložené pri sklade chemikálií a následne sa požiar rozšíril na silnoprúdové elektrické káble. Požiar lokalizoval Hasičský a záchranný zbor Liptovský Mikuláš. Škoda bola odhadnutá na 120 tisíc korún. Na miesto požiaru boli privolaní experti z Banskej Bystrice.

DVE NEHODY NA ŽELEZNIČNÝCH PRIECESTIACH sme zaznamenali počas leta. Vo štvrtok 11. júla ráno na nechránenom priecestí v Okoličnom nerešpektoval 50-ročný Ing. Vladimír Z. z Jakubovian na osobnom vozidle Škoda Felícia svetelné a zvukové výstražné zariadenie a vošiel do jazdnej dráhy rýchlika Cassovia z Prahy do Košíc. Vodič ťažkým zraneniam na mieste podľahol. Pri nehode vznikla na aute patriacom Liptovskej mliekarni škoda 140 tisíc Sk a na rušni 60 tisíc Sk. V sobotu 13. júla v neskorých večerných hodinách na priecestí pod Hájom narazil do odstaveného osobného vozidla VAZ rušeň rýchlika. Vodič automobilu, na ktorom vznikla škoda 20 tisíc Sk, z miesta nehody ušiel.

(Liptov 16.7.2002, 23.7.2002)

ROZREZANÚ STRECHU OSOBNÉHO AUTA Porsche 911 Carrera Cabrio našiel v jednu júlovú noc, po návšteve svojich známych na Nábřeží Dr. Aurela Stodolu, návštevník Slovenska z Milána. Neznámy páchatel' mu tak spôsobil škodu 66 tisíc Sk. Taliansky turista, ktorý svoju cestu na Slovensko spojil aj so snahou o pritiahnutie talianskych investorov k nám, tak musel s provizórne zalepenou strechou opustiť našu krajinu o niekoľko dní skôr ako plánoval.

(Liptov 23.7.2002)

NEVÍDANÉ NAPADNUTIE sa odohralo v Il'anove 1. septembra. Piatich chlapcov vo veku od 14 do 16 rokov napadli traja podnapití mladí muži. Najskôr sa vydávali za policajtov a autom chceli chlapcov na bicykloch zraziť do priekopy. Neskôr ich už pešo dohonili v poli nad diaľnicou, kde ich prinútili ľahnúť si na zem, kopali do nich a bili. Páchatelia svoje obete naložili do auta a jeden z chlapcov musel ísť pred autom na bicykli za vyhrážok, že ak ujde, nedožije sa rána. Nakoniec sa mu podarilo ujsť domov, kde ho páchatelia opäť prenasledovali. Tam ich však vyhodil otec poškodeného. Ostatní chlapci boli zatiaľ rukojemníkmi páchatel'ov. Tí večer polícii nahlásili, že chlapcov prichytili ako kradnú mobilné telefóny a bicykle. Vyšetovanie nakoniec ukázalo, že to bola len zámienka, pretože všetky tieto predmety patrili piatim mladíkom. Chlapcov domov priviedli policajti a rodičia ich museli vzápätí odvieť na lekárske ošetrovanie. Páchatelia sa k celému prípadu priznali a vyšetrovatel' mal vzniesť obvinenie z trestných činov ublíženia na zdraví a obmedzovanie osobnej slobody.

(Liptov 17.9.2002)

II. HOSPODÁRSKY ŽIVOT

VÝSTAVBA MESTA

Na **ROZVOJOVÝ PROGRAM MESTA** bolo v rozpočte vyčlenených 59, 558 mil. Sk. Na základe požiadaviek a potrieb mesta, ale aj získaním prostriedkov zo štátnych dotácií sa suma v priebehu roka upravila na 124,628 mil. Sk. Projektová dokumentácia bola vypracovaná na výstavbu pešej komunikácie po pravej strane štátnej cesty do Demänovskej doliny a na Matuškovvej ulici v Ondrašovej, protipovodňové opatrenia v Ploštíne a Demänovej, vodovodnej prípojky pre Dom kultúry, rozšírenie plynovodu na Ondrašovskej ulici, rekonštrukciu objektu na futbalovom štadióne za Váhom (pre rómske resocializačné zariadenie *Nový svet*), dvanásťbytovú jednotku pre občanov v hmotnej núdzi v tej istej lokalite, plynofikáciu Ulice Jána Volka-Starohorského, úpravu vstupnej brány Múzea Janka Kráľa, plynofikáciu materskej školy na Ulici

Československej brigády, verejné osvetlenie pri novom bytovom dome na Nábřeží 4. apríla a rekonštrukciu kúrenia Základnej umeleckej školy Jána Levoslava Bellu.

Stavebná činnosť mestského úradu sa sústredila na druhú etapu **VÝSTAVBY PEŠEJ ZÓNY** v historickom centre mesta. Pokračovala tak realizácia návrhu združenia architektov *Atrium* z Košíc. Prvá etapa bola ukončená v minulom roku, výstavba lokality *Stred* pokračovala od 11. marca. Budovať sa začala východná strana námestia a priestor okolo kostola sv. Mikuláša. Z výberového konania na generálneho dodávateľa prác vyšli víťazne Cestné stavby, s.r.o. Liptovský Mikuláš (na druhom mieste skončila spoločnosť Sates z Považskej Bystrice a tretia domáca Stavoinustria a. s.). Po odstránení živičného krytu a podkladových konštrukcií ciest a chodníkov rekonštruovali Severoslovenské vodárne a kanalizácie svoje siete. Slovenské telekomunikácie kládli káblové trasy od začiatku mája. Medzitým bola vydláždená spojovacia komunikácia na severnej strane kostola sv. Mikuláša od reštaurácie Liptovská izba k Múzeu Janka Kráľa. V priebehu apríla vyrástol okolo kostola kamenný múrik. Mal pripomínať historické opevnenie z 15. storočia, vybudované dnes už zabudnutým, ale vo svojich časoch známym veľmožom Pongrácom zo Svätého Mikuláša. V priebehu 18. storočia boli k opevneniu pristavené drobné obchodíky známe ako *kramárnice*. V rokoch 1943 – 1944 boli tieto, z nášho pohľadu atraktívne objekty, zbúrané.

V náväznosti na práce okolo kostola sa v priebehu polroka rozhodlo aj o rekonštrukcii priľahlej, značne zdevastovanej Moyzesovej ulice (pre starších obyvateľov známej aj ako Nižný Hušták). Ťažké mechanizmy sa do cesty zahryzli v pondelok 15. apríla, aby mohli nastúpiť pracovníci SeVaK-u. Do polovice mája bola časť ulice pozdĺž Pongrácovskej kúrie vydláždená zámkovou dlažbou doplnenou porfýrovými kockami zo štiepaného kameňa dovezeného z Talianska. Na ďalšom úseku ulice sa pracovalo celé leto. Bola plošne plynofikovaná, vybudované bolo nové verejné osvetlenie a celá miestna komunikácia. Nový vzhľad dostalo aj parkovisko na Belopotockého ulici, ktoré od pešej zóny oddelili malé stromčeky.

Slávnostné odovzdanie vybudovaného diela druhej etapy pešej zóny sa konalo v piatok 6. septembra. Malo sa stať jednou z udalostí verejno-spoločenského života v meste, ale slávnosť poznačilo nepriaznivé daždivé počasie. Pri vystúpení detského folklórneho súboru Pramienok a Okresného učiteľského spevokolu Tatran zostali nachystané lavičky pred okresným úradom prázdne. Medzitým sa v Múzeu Janka Kráľa zhromaždili predstavitelia dodávateľských firiem, štátnej správy, poslanci mestského zastupiteľstva i ďalší hostia na slávnostný prípitok. Otvárací príhovor primátora mesta sa odohral už na tribúne. Pripomenul, že otvára „1,5 etapu“ pešej zóny, pretože dosiaľ neupravené zostalo Námestie mieru a Ulica 1. mája. Krátko zhodnotil históriu výstavby, ktorá začala odčlenením dopravy z historického centra mesta a vybudovaním štvorprúdovej cesty a diaľničného privádzača. Konštatoval, že sa podarilo pekné dielo. Prvé rozpačité reakcie obyvateľov pominuli a pešia zóna ako celok bola jednoznačne akceptovaná domácimi i návštevníkmi mesta. Primátor poďakoval tvorcom a realizátorom projektu so slovami „my sme spokojní aj oni sú spokojní“. Zástupcovia autorského kolektívu z ateliéru *Átrium* Košice, realizátori z Cestných stavieb, s. r. o. Liptovský Mikuláš, Stavoinustria, a.s., SeVaK, Slovstein zo Spišskej Novej Vsi (kamenárske práce s použitím štiepaného kameňa z talianskeho porfýru), BKM Reality staving, Slovenských telekomunikácií, Slovenskej energetiky, Verejnoprospešných služieb, firmy OSVO z Prešova, ktorá zhotovila mobiliár (lavičky, stojany na bicykle,

oplotenie stromov, kanalizačné poklapy). prijali od primátora pamätné listy, medaily a publikáciu *Liptovský Mikuláš-Príbeh mesta*. Z pracovníkov mestského úradu boli ocenení Ing. Ján Mudrík a Ing. Milan Kuna, ktorí sa o realizáciu zaslúžili ako stavebný dozor. Ing. Ján Bošanec z Cestných stavieb poďakoval za všetkých realizátorov obyvateľom mesta za trpezlivosť a odovzdal primátorovi symbolický kľúč od pešej zóny. Napokon zaznela štátna hymna v podaní členov učiteľského spevokolu Tatan.

Slávnostné prestrihnutie pásky sa odohralo pred múzeom, kde bola položená historicky najstaršia žulová dlažba premiestnená sem z neďalekej Moyzesovej ulice. Len pre túto výnimočnú chvíľu tu nakrátko umiestnili sadrovú maketu sochy Jura Jánošíka, o umiestnení ktorej sa tu uvažovalo. Budúcnosť ukázala, že sa tak nestalo, hlavne z finančných dôvodov. Po prestrihnutí pásky sa primátor v sprievode vedúcich pracovníkov mestského úradu a hostí vybral na obchôdzku po pešej zóne. Len hrádocká dychovka vyhrávala pod lipou pri kostole sv. Mikuláša Zatiaľ sa spustil vytrvalý dážď a tak sa diváci z námestia vytratili. Hostia sa skryli pod arkádami múzea a o čosi neskôr sa stretli na recepcii v priestoroch Posádkového klubu Na tribúne sa ešte vystriedali hudobníci zo sláčikového orchestra Základnej umeleckej školy Ján Levoslava Bellu a rocková skupina Clesta Verde.

Rozvojový program mesta zahŕňal aj ďalšie stavby, ktoré zabezpečovalo oddelenie výstavby, dopravy a verejných priestranstiev mestského úradu a mestský podnik Verejnoprospešné služby. Nevyhnutné protipovodňové opatrenia, vyplývajúce z minuloročných privalových dažďov vykonali pracovníci VPS v Ilanove, Ploštíne a Ondrašovej. V Bodiciach pokračovala výstavba základnej infraštruktúry budovaním hlavných kanalizačných radov. Pre Dom kultúry na Hollého ulici bola vybudovaná nová vodovodná prípojka, pretože existujúca bola v havarijnom stave a unikalo z nej značné množstvo vody. Na tomto objekte bola poslednou etapou (oplechovaním atík) ukončená oprava strechy, ktorá pre finančnú náročnosť trvala niekoľko rokov. Vo februári bola konečne zlikvidovaná demontovaná plynová kotolňa Domu kultúry, ktorá bola dlhé roky umiestnená v bezprostrednej blízkosti židovskej synagógy a vyvolávala v tejto súvislosti nepríjemné asociácie.

V Beniciach pokračovala rekonštrukcia kultúrneho domu vybudovaním žumpy, vodovodnej prípojky, sociálneho zariadenia spolu s obslužnou kuchynkou. Mesto investorsky zabezpečilo technickú vybavenosť pre individuálnu bytovú výstavbu v prímestských častiach Vitálišovce a Palúdzka zo štátnej dotácie, prostriedkov stavebníkov i vlastný financií. Plynofikovaná bola Ulica Jána Volka-Starohorského, kde sa zároveň rekonštruoval aj chodník. Na neďalekom športovom areáli bola vybudovaná protihluková stena oddeľujúca tenisové kurty od ihriska skateboardu. Na krytej plavárni bola dokončená oprava hydroplášťa a strechy.

Veľa práce sa vykonalo aj na školských budovách. Z prostriedkov Ministerstva školstva SR bolo možné ukončiť výstavbu ďalších dvoch pavilónov cirkevnej základnej školy na Janoškovej ulici. Pre jej úplné ukončenie bolo potrebné dobudovať športoviská a spojenie medzi pavilónmi. V budove základnej umeleckej škole boli rekonštruované vnútorné rozvody ústredného kúrenia a objekt bol pripojený na teplovodný kanál. Základná škola na Demänovskej ceste v Palúdzke bola plynofikovaná a zo štátnej dotácie tu zrekonštruovali telocvičňu, rovnako ako v Základnej škole v Okoličnom. Na viacerých miestach boli chodníky obnovené zámkovou dlažbou.

Pozornosť bola venovaná aj komunikáciám. Vydláždený bol podchod z Námestia osloboditeľov k synagóge popri pekárni Bajnok. Po rokoch bol vybudovaný aj dláždený chodník medzi Posádkovým klubom armády a zadnými traktami domov na Námestí osloboditeľov (MJK, hostinec U troch komunistov, Pongráčovská kúria), ktorý si ľudia ako provizórnu skratku vytvorili už dávnejšie. V Palúdzke pokračovala výstavba chodníka na Palúčanskej ulici pri obchode Jednota a v Ondrašovej na Matuškovvej ulici. Na sídlisku Podbreziny boli realizované stavebné práce a terénne úpravy (chodníky, parkoviská, detské ihriská) v hodnote 2,275 mil. Sk
(Správa Plnenie rozvojového programu mesta v roku 2002, Liptov 19.2.2002)

VÝSTAVBA NÁJOMNÝCH BYTOV pokračovala stavbou dvadsaťdvabytového domu na Nábřeží 4. apríla vedľa zdravotného strediska. Postavený bol za jeden rok s použitím finančnej dotácie zo Štátneho fondu rozvoja bývania (9,4 miliónov korún) a Ministerstva výstavby a verejných prác SR (9 miliónov korún). Stavbári ho odovzdali novým obyvateľom v novembri. V Palúdzke mesto odkúpilo od Stavoinustria a.s. rozostavaný bytový dom s dvadsiatimi nájomnými bytmi.

NOVÝCH JEDENÁSŤ ULÍC pribudli od júna v Palúdzke, v lokalite s neoficiálnym názvom *Pod horičkou*. V tesnej blízkosti bytových domov na Palúčanskej ulici vyrástla od roku 2000 nová vilová štvrť. V júni tu stálo dvadsaťštyri domov z štyridsiatich plánovaných. Časť z nich bolo už obývaná., čo si vyžiadalo pomenovanie nových ulíc. Návrh vznikol na podnet mestského úradu v Múzeu Janka Kráľa. Po preštudovaní katastrálnej mapy z roku 1859 boli vylúčené miestne pomenovania a ulice dostali názvy podľa významných mikulášskych osobností, ktoré svojim významom prerástli mesto i región. Vznikli tu ulice pomenované podľa vynálezcu Eduarda Penkalu, výtvarníkov Eduarda Balla, Ladislava Čemického, Alfonza Gromu a Mikuláša Štalmacha, kňazov Ladislava Hanusa a Vladimíra Kunu, literátov Júliusa Lenka, Pavla Straussa, vydavateľa a tlačiara, starostu mesta Františka Klimeša, všestranného organizátora turistiky Alojza Lutonského (krátke životopisy pozri Historické zaujímavosti). Slávnostný akt pomenovania ulíc sa uskutočnil 4. júna za účasti veľvyslankyne Chorvátska, v súvislosti s pôsobením Eduarda Penkalu v Záhrebe. Výstavba technickej vybavenosti (komunikácie, verejný rozvoj plynu, elektriny a kanalizácia) pre ďalšiu individuálnu bytovú výstavbu pokračovala ďalej.
(Liptov 18.6.2002)

Začiatok apríla sa naplno rozbehla **OPRAVA MOSTA** ponad potok Smrečianka na ceste č.I/18 v Liptovskom Mikuláši-Okoličnom. Realizácia tejto dôležitej dopravnej stavby si vyžiadala uzávierku polovice mosta, takže cestná premávka riadená svetelnou signalizáciou bola striedavo prepúšťaná po voľnej polovici vozovky a úzkeho chodníka. Práce s uzávierkou trvali do júna. Oprava mosta vylepšila stavebno-technické parametre, čo prinieslo bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.

PRIEMYSEL

Zakladateľskú zmluvu záujmového združenia **PRIEMYSELNÝ PARK LIPTOV** podpísali v marci po niekoľkomesačnej príprave signatári: primátor mesta Liptovský Mikuláš Alexander Slafkovský, starostovia obcí Pavel Baráni zo Závažnej Poruby, Viliam Zlejší

z Beňadikovej, Ján Holiga z Uhorskej Vsi, ako aj prednosta Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši Jaroslav Lehotský. Predmetom činnosti združenia bude vypracovanie a predloženie štúdie získania štátnej podpory na zriadenie priemyselného parku na území zakladajúcich obcí ako aj jeho riadenie. Plocha predpokladaného parku bude okolo 80 hektárov na katastrálnom území spomínaných obcí. Podmienkou ich vstupu do tohoto projektu bolo schválenie doplnkov územných plánov. Park bude mať asi 15 hektárov takzvanej hnedej zóny, kde sa počíta s oživením už existujúcich hál a výroby. V zvyšnej, zelenej zóne sa počíta s príchodom viacerých investorov, ktorí chcú postaviť nové výrobné priestory. Zatiaľ boli známi traja investori – drevárska spoločnosť Swedwood, výrobca obuvi Gabor a strešných okien Cyro. V súčasnej priemyselnej zóne existovalo 14 spoločností s 230 zamestnancami, časť z nich mala záujem o rozšírenie výroby. Do budúcnosti sa počítalo až s dvetisíc pracovnými miestami. Zakladatelia združenia požiadali o dotáciu Ministerstvo hospodárstva SR. Tá mala byť použitá na cestné riešenie prístupu k priemyselnému parku.

(Liptov 19.3.2002, Sme 13.3.2002, Hospodárske noviny 25.3.2002)

TATRA-LEDER, SPOL. S R.O. bola v apríli ocenená medzi pätnástimi najlepšimi slovenskými exportérmi roku 2001. Hlavnými kritériami, ktoré posudzovala hodnotiaca komisia z Ministerstva hospodárstva SR a Eximbanky boli celkový objem vývozu, podiel pridanej hodnoty vyvážanej produkcie, podiel vývozu na celkových tržbách a pod. Presadili sa podniky strednej veľkosti, ktoré okrem relatívne vysokého objemu exportu dosiahli dobré výsledky z hľadiska jeho pomeru k celkovej produkcii a vo vývoze na jedného zamestnanca. Medailu a titul Najlepší exportér SR v roku 2001 oceneným odovzdal minister hospodárstva Ľubomír Harach. Podľa Hospodárskych novín: „Siedmy ročník súťaže zvýšil hodnotu jej víťazov, pretože sa im to podarilo práve v roku, keď schodok zahraničného obchodu dosiahol rekord - 103,2 ml. Sk a keď bolo cítiť útlm na zahraničných trhoch.“

(Hospodárske noviny 17.4.2002, Národná obroda 17.4.2002)

Spoločnosť **GELIMA, A.S.**, jediný výrobca potravinárskej želatíny na Slovensku sa v roku 1996 stal súčasťou francúzskej spoločnosti Weishardt Holding. Tento zahraničný investor stabilizoval firmu, veď hodnota majetku z pôvodných 500 miliónov vzrástla na vyše miliardu korún. Firma mala, na slovenské pomery, nadštandardný sociálny program. V tomto roku získala firma prestížny certifikát kvality ISO 9002, ktorý garantoval výrobnú spoľahlivosť konečných produktov. Jeho význam vzrástol v súvislosti na využívanie základnej suroviny, ktorou boli kožené glejovkové štiepenky aj z hovädzieho dobytká. V kontexte s celosvetovými obavami z nákazy BSE (tzv. choroba šíalených kráv) bola absolútna zdravotná bezchybnosť výrobného procesu a finálnej produkcie mimoriadne významná. Hoci už samotný výrobný proces bol silne dekontaminujúci, spracovanie rizikových častí kostí vylúčili v GeLiMe už pred piatimi rokmi.

Potravinárska želatína predstavovala 95 percent finálnej produkcie spoločnosti. Od vstupu stopercentného zahraničného akcionára vzrástla jej výroba každoročne o dvadsať percent a vo februári tohoto roku predstavovala 2 200 ton. Viac ako štyri pätiny produkcie predávala Gelima na zahraničných trhoch do 37 štátov. Problémy firme však v tomto roku spôsoboval každý potvrdený prípad výskytu BSE na Slovensku. To bolo príčinou ohláseného prepúšťania, ktoré malo predstavovať až pätinu zamestnancov t.j. 40 pracovníkov. Odmietanie hovädzej želatíny zo strany odberateľov donútil manažment

spoločnosti upraviť linku na výrobu bravčovej želatíny. Podnik v tomto roku vykázal stratu, pretože výroba bola obmedzená na 30 percent.

(Hospodárske noviny 19.3.2002, Liptov 26.2.2002, SME 22.2.2002)

LIPTOVSKÁ MLIEKAREŇ, A.S. ako jedna z najväčších a najmodernejších mliekarní na Slovensku, spracovala v tomto roku 76 mil. litrov kravského mlieka, z ktorého vyrobila päťtisíc ton syra. Z hľadiska výkupu mlieka bola na treťom mieste na Slovensku, po firmách Rajo Bratislava a Mliekospol Nové Zámky. Novinkou zavedenou v tomto roku bol výkup surového ovčieho mlieka, a to približne 400 tisíc litrov. Toto mlieko pasterizovali a následne sa z neho vyrábala ovčí hrudkový syr, ktorý slúžil ako základná surovina pre výrobu bryndze, našej regionálnej špeciality. Pokračoval aj výkup ovčieho hrudkového syra zo salašov, z ktorého sa vyrábala novinka - termizovaná bryndza. V tejto novej podobe vyhovovala prísny európskym normám, stala sa kvalitnejším a bezpečnejším produktom s dlhšou trvanlivosťou. Na trh bola slávnostne uvedená 25. mája v rámci mikulášskeho Festivalu syrov a bryndze pod záštitou Jerguša Baču, nášho tohtoročného zlatého hokejistu. Ďalšou novinkou LM bol Zápisník syrára, o ktorom riaditeľ Ing. Jána Blcháča napísal, že „bude určitým komunikačným kanálom, v rámci ktorého všetci spolupracovníci Liptovskej mliekarne, a. s. budú mať možnosť byť informovaní a informovať.“

(HN6.2.2002, 14.4.2002, 31.5.2002, Pravda 27.5.2002, 8.6.2002, Mikulášske spravodajstvo máj 2002)

LIPTOVSKÉ PEKÁRNE A CUKRÁRNE VČELA – LIPPEK dosiahli v tomto roku kladný hospodársky výsledok. Objem tržieb z predaja vlastného maloobchodu bol 113,380 mil. korún a ďalších 220,099 mil. korún utŕžili za predaj svojich výrobkov v iných sieťach. Investície za rok 2002 dosiahli 6, 337 mil. korún. Podnik mal dve pekárenské výrobné, kde sa vyrábalo 350 druhov pečiva, ktoré sa predávalo v dvadsiatich maloobchodných predajniach.

Spoločnosť **LINAPO**, produkujúca nábytok, sa dostala do nepriaznivej situácie. Viacerí veritelia uvalili exekúciu na jej účty. Mestu bola dlžná daň z nehnuteľnosti. Túto situáciu využil primátor mesta a podmienil vyrovnanie s mestom za predpokladu, že Linapo predá svoje pozemky firme Swedwood na rozšírenie výroby a zvýšenie zamestnanosti v meste. Ak by totiž nedošlo k vysporiadaniu pozemkov, Swedwood by hľadal príležitosti v iných krajinách - Ukrajine, Poľsku či Rumunsku.

(Liptov 30.4.2002)

POĽNOHOSPODÁRSTVO

LIPTOVSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA A POTRAVINÁRSKA KOMORA si v tomto roku pripomenula desať rokov svojej existencie. Evidovala 57 členských subjektov, z ktorých dva boli v konkurze a tri subjekty v likvidácii. Predsedom komory bol Ing. Zoltán Strcuľa, podpredsedom Ing. Ján Blcháč, PhD. Medzi 52 platiacimi členmi boli tieto mikulášske firmy: Poľnohospodárske družstvo, AGRO-RACIO s.r.o., Školský majetok Demänová, St. Nicolaus a.s., LIPPEK s.r.o., Liptovský Mliekáreň a.s., GeLiMa a.s., Mikon s.r.o., Poľnonákup Liptov a.s., Lupčianka s.r.o., Hydina Holding s.r.o., Liptovská obchodná zemiakárska spoločnosť s.r.o. a Združená stredná škola poľnohospodárska Liptovský Mikuláš.

Situáciu v poľnohospodárstve charakterizoval nefungujúci trh a nadmerný dovoz potravín. Hospodárske výsledky prvovýrobcov sa podstatne zhoršili. Priemerná mesačná

mzda v poľnohospodárstve nedosahovala priemer ostatných odvetví, v roku 2002 predstavovala 11 940 korún. V rámci rastlinnej výroby sa pestovala pšenica, jačmeň, raž, tritikále a ovos. Hoci prírodné podmienky predurčili náš región na pestovanie zemiakov, záujem o túto plodinu neustále klesal. Príčinili sa o to vysoké náklady a nízke realizačné ceny, ale aj zmena dotačnej politiky. V AGRO RACIO s.r.o. pestovali druhý rok repku olejnú a dosiahli veľmi dobrú úrodu. Z celkovej osevnej plochy 200 ha dosiahli z jedného hektára úrodu 3,7 ton. Pestovanie repky bolo výhodné aj z finančného hľadiska. Kým pšenica bola vykupovaná tritisíc korún za tonu, pri repke to bolo až osemtisíc korún. Tento rok sa po prvý raz v Liptove pestovala kukurica na zrno.

Pre živočíšnu výrobu bol charakteristický pokles chovu hospodárskych zvierat, aj keď miernejším tempom ako v predchádzajúcich rokoch. Na trhu sa začal prejavovať prebytok mlieka, hydiny, vajec, hovädzieho a bravčového mäsa. Presýtený bol dovezenou hydinou z Číny a krajín Európskej únie. Naopak, vzrástol chov oviec, čo spôsobila zvýšená dotácia na ich chov zo strany štátu.

(Správa o činnosti predstavenstva Liptovskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory)

Riaditeľ významnej odbytovej organizácie **LIPTOVSKÉJ OBCHODNEJ ZEMIAKÁRSKEJ SPOLOČNOSTI (LOZS)** Branislav Durný bol spokojný s odbytom zemiakov. Nižšia minuloročná produkcia zemiakov nielen ne Slovensku, ale prakticky v celej Európe vyprázdňovala sklady za ceny, ktoré boli v prospech pestovateľskej ekonomiky. Zemiakári vo februári počítali s predajom za dobré ceny na domácom trhu, nepočítali s vývozom. Spoločnosť bola spoluorganizátorom nového podujatia – I. Zemiakárskych dní, ktoré sa konali 4. októbra na mikulášskom Námestí osloboditeľov. Poľnohospodári sa rozhodli upozorniť na plodinu, ktorá sa stala našim druhým chlebom. Liptovská obchodná zemiakárska spoločnosť predala 15 200 ton zemiakov, z čoho bolo 230 ton zemiakovej sadby. Tržby tejto firmy predstavovali 14 miliónov korún.

(Liptov 19.2.2002, Správa o činnosti predstavenstva Liptovskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory)

POENONÁKUP LIPTOV A.S. dosiahol zisk 347 tisíc Sk. V ťažkej a zložitej ekonomickej situácii bojoval o odberateľov. Kýmne zmesi vyvážal do okolitých okresov. Plán výroby splnili na 103 percent, čo predstavovalo 25 tisíc ton. V roku 2002 nakúpili od poľnohospodárskych družstiev 14 tisíc ton obilia.

BANKOVNÍCTVO A FINANČNÍCTVO

Vo februári skrachovali nebankové finančné subjekty **BMG INVEST A HORIZONT SLOVAKIA**, do ktorých vložili svoje, často celoživotné úspory, aj mnohí občania nášho mesta. Na obranu svojich práv vytvorili občianske združenie a 7. marca sa stretli na Námestí mieru na protestnom zhromaždení. Poškodení, ktorí nerozumne, napriek varovaniu politikov i odborníkov, zverili peniaze subjektom bez štátneho dozoru, žiadali odškodnenie od vlády.

(Liptov 12.3.2002)

Zmeny sme zaregistrovali aj v bankovom sektore Slovenska. Investičnú a rozvojovú banku začiatkom roku kúpila maďarská OTP Bank Rt. Od 1. augusta 2002 začala pôsobiť na bankovom trhu pod novým oficiálnym názvom **OTP BANKA SLOVENSKO, A.S.** Zmenilo sa i logo spoločnosti a fasádne nápisy, čo sme zaznamenali aj na budove

mikulášskej pobočky na Ulici 1. mája. Po dvanástich rokoch činnosti odišla zo „scény“ Poľnobanka, a.s. a na jej miesto od začiatku apríla nastúpila **UNIBANKA, A.S.** K zmene obchodného mena došlo na základe novej stratégie majoritného vlastníka, ktorým už dva roky bola talianska finančná skupina UniCredito Italiano Group. (SME 5.4.2002, 1.8.2002)

OBCHOD A SLUŽBY

Do mesta prišiel nový veľký obchodný reťazec nemecký **KAUFLAND**. Jeho červeno-biely supermarket vyrástol v Palúdzke na Demänovskej ceste, v tesnej blízkosti odbočky z diaľnice. Supermarket začali stavať začiatkom mája a otvorený bol 6. septembra 2002. Proti jeho výstavbe márne protestovali obyvatelia z neďalekej radovej zástavby, ktorí argumentovali narušením životného prostredia v bezprostrednej blízkosti ich domov, základnej školy a nemocnice. Supermarket fungoval sedem dní v týždni od 7.00 do 21.00. Jeho súčasťou boli i predajne darčkových predmetov, kvetinárstvo, cukráreň a predaj pečiva **LIPPEK**, predajňa výživových doplnkov Centrum zdravia, hračkárstvo a obchod s fotoaparátmi. Kupujúcim slúžilo veľké parkovisko s desiatkami parkovacích miest so štandardným priamym prístupom k nákupným vozíkom. V tejto súvislosti bola cesta z diaľnice rozšírená o jeden jazdný pruh. Nový rozľahlý supermarket bol plný aj v nedeľu popoludní, keď v ňom nakupovali tí, ktorí navštívili svojich blízkych z neďalekej nemocnice.

Obchodnú sieť v meste tvorili ďalšie veľké nákupné strediská medzinárodných obchodných reťazcov (Delvita, Billa), domáce veľkoobchodné a maloobchodné subjekty (Zdroj-Verex, Jednota Liptovsko-Spišské spotrebné družstvo) i menšie obchody a obchodíky. Počas roka viaceré vznikli, zanikli alebo sa presťahovali. Keď sa začali stavebné úpravy v priestoroch bývalého hotela Európa, známeho už z čias našich starých rodičov, zdalo sa, že hotel ožije. V polovici 90. rokov 20. storočia ho premenovali na El Greco a to podľa jedného s nových majiteľov, ktorým sa stal Grék pán Vlachou, ktorý sa do Liptovského Mikuláša priženil. Avšak po úpravách tu vznikla priestranná predajňa lacného nekvalitného textilu, odevov i obuvi od čínskych obchodníkov. Ďalšie Čínske centrum vzniklo aj na inom lukratívnom mieste, v budove niekdajšej firmy predajne obuvníckej firmy Baťa na Námestí osloboditeľov. Pôvodná predajňa obuvi z Partizánskeho sa presťahovala do Domu služieb neďaleko predajne toho istého výrobcu, čo vytváralo zaujímavú formu konkurencie. Tretí čínsky obchod sa objavil v priestore predajne s nábytkom Nabymax na Ulici 1. mája.

Nadalej sa rozširovala ponuka **REŠTAURAČNÝCH SLUŽIEB**. V sobotu 26. januára otvoril Jaroslav Petran, majiteľ firmy Gessay novú reštauráciu Rotunda. Vznikla prekrytím letnej terasy, ktorú pristavil k zadnému traktu svojej firmy na severnej strane Námestia osloboditeľov, kde sa pred sedemdesiatimi rokmi nachádzal bývalý obecný úrad a neskôr mestský národný výbor. Prístup k nej bol aj od mestského trhoviska. Koncom apríla otvorili v jednom z dvorov na východnej strane Námestia osloboditeľov veľkú piváreň Jumbo pub. V máji sa na Ulici 1. mája premenila predajňa žilinskej firmy Ryba na Café Oáza. V tom istom čase na Hollého ulici bolo v objekte autodielyne a autobazáru otvorená kaviareň Škorpion. Na Palúčanskej ulici číslo 5 začala prevádzku reštaurácia Pod šibenicom. Zákazníkov vítal nápis „Znovuzrodenie gastronomickej kvality v Liptovskom Mikuláši“ a nadživotný portrét sochára Alfonza Gromu, ktorý majiteľ umiestnil na schodišti.

CESTOVNÝ RUCH

INFORMAČNÉ CENTRUM MESTA propagovalo nielen samotný Liptovský Mikuláš, ale vyprofilovalo sa aj ako koordinátor prezenčných aktivít Liptova doma i v zahraničí. V spolupráci s ďalšími subjektami zorganizovali v januári prezentáciu na RegionTour v Brne (s partnerským mestom Opava) a zúčastnili sa aj na Slovakiatour v Bratislave. Zaujímavým podujatím bolo aprílové Slovenské hospodárske fórum vo Varšave pripravené s veľvyslanectvom SR v Poľsku. Liptov sa tu predstavil ako jediný slovenský región - okrem atraktívnych miest a turistickej ponuky tu svoje aktivity predviedli spoločnosti SKI Jasná, a.s., Tatra Development Group a.s., Liptovská mliekareň, a.s., GeLiMa, a.s. a Verex Holding. V júni boli turistické podmienky mesta a jeho okolia prezentované na Investičnej konferencii usporiadanej pod patronátom veľvyslanectva USA v bratislavskom hoteli Carlton. Jej účastníci videli aj putovnú výstavu *Liptovský Mikuláš vo fotografii*. Euroregión Tatry zorganizoval v novembri v Starej Lesnej Hospodárske fórum, kde sa konala prezentácia zameraná hlavne na rozvoj cestovného ruchu. Informačné centrum v tomto roku vydalo niekoľko propagačných materiálov: skladačku *Liptovský Mikuláš* s aktuálnou fotodokumentáciou z pešej zóny (štyri jazykové mutácie), plnofarebný *Liptov* s kompletnou ponukou cestovného ruchu v regióne, *Tipy na strávenie voľného času* (v piatich jazykoch) pre zimnú i letnú turistickú sezónu, aktuálny cenník lyžiarskych vlakov a požičovní športových potrieb. (Správa o činnosti Informačného centra mesta, Liptov 26.2.2002, 2.7.2002)

Druhý ročník medzinárodného festivalu **GASTRO LIPTOV 2002** sa uskutočnil v priestoroch Domu kultúry 3. – 5. mája. Hlavný organizátor podujatia firma Gastkom z Českých Budějovic, si naše mesto zvolila na základe niekoľkoročnej úspešnej spolupráce so Združenou hotelovou odbornou školou. Tá sa predtým zúčastňovala na gastrofestivaloch v Českých Budějoviciach. Tohoto roku sa mohli diváci potešiť z dobrého jedla, príjemnej úpravy stolov, originálnych miešaných alkoholických i nealkoholických nápojov. Festival mal viacero cieľov - nielen predstaviť povolanie kuchárov, čašníkov, cukrárov, aranžérov a prostredníctvom nich nové trendy a technológie v modernej gastronómii, ale aj zatraktívniť cestovný ruch v liptovskom regióne. Početných hostí podujatia zabávala skupina Ploštín Punk. (Liptov 30.4.2002, 7.2.2002)

LETNÁ TURISTICKÁ SEZÓNA priniesla do mikulášskych ulíc čulý ruch. Plné boli obchody a reštaurácie, mnoho turistov našlo cestu aj do múzeí a galérie. Vrátili sa k nám českí turisti, ale prišlo sme aj veľa Poliakov, Holanďanov, Belgičanov, Nemcov i Maďarov. Podľa riaditeľky Informačného centra Liptovského Mikuláša Jany Piatkovej návštevníci boli spokojní najmä so širokými možnosťami turistiky a cykloturistickými trasami. Zaujímalí sa o vodné športy, v nepriaznivom počasí vyhľadávali kultúrne a historické pamiatky. Väčšina z nich odišla očarená prírodnými atrakciami regiónu, spokojní boli aj s ubytovacími službami a množstvom náučného a propagačného materiálu. Návštevníci kladne hodnotili aj rekonštruovanú pešiu zónu, kde vznikol príjemný priestor na oddych. Na druhej strane upozorňovali na nedostatok cukrárni a kaviarní s možnosťou vonkajšieho sedenia. Chýbali im tiež verejné toalety, telefónne automaty či detské hojdačky a pieskoviská, ale aj väčšia typická slovenská reštaurácia, pretože Liptovská izba na námestí mala malú kapacitu.

Počas roka prebiehala informačná kampaň propagujúca budúci **AQUAPARK TATRALANDIA** pri geotermálnom vrte v mieste bývalej obce Ráztoky medzi Ondrašovou a Liptovským Trnovcom. V priebehu piatich rokov tu mal vyrásť komplex s atrakciami, toboganmi a športoviskami. Otvorenie prvej časti bol naplánované na jún, avšak pre zmeny v projektovej dokumentácii bolo presunuté až o rok. V budúcich rokoch mali pribudnúť ďalšie atrakcie: hydromasáže, vyvieračky, gejzíry, rýchlošmýkačky i detský bazén s vodným hradom. Celková rozloha vodného parku po dokončení mala dosiahnuť 6 500 štvorcových metrov. Termálna energia mala byť využitá aj na skleníkové hospodárstvo. Investorom projektu bola spoločnosť Tatra Development Group, a.s., ktorej akcionárom bolo aj mesto Liptovský Mikuláš. Základný kameň aquaparku položili v novembri.

(Liptov 26.3.2002)

DOPRAVA A SPOJE

Obyvatelia mesta sa po nekonečných dvadsiatich rokoch dočkali ukončenia prestavby prevádzkovej budovy železničnej stanice. V poslednej etape bola vybudovaná úschovňa batožín a čakareň pre matky s deťmi. Do užívania ich slávnostne odovzdali 22. januára za prítomnosti ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií SR Jozefa Macejka. V predchádzajúcich šiestich mesiacoch roku 2001 bolo na prístavbe preinvestovaných 26 miliónov korún, čo bol na tieto časy nevídaný prísun financií. Faktom je, že o dostavbe rokoval primátor s predsedom vlády Mikulášom Dzurindom pri jeho návšteve mesta ešte začiatkom minulého roku. Zodpovední zo Železníc SR zdôvodňovali dlhý čas od začiatku výstavby po jej ukončenie transformáciou celej našej spoločnosti, v rámci nej privatizáciou firiem i reštrukturalizáciou samotných Železníc.

(SRo 22.1.2001)

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Informácie o stave životného prostredia som čerpala zo správy, ktorú v októbri poslancom MsZ podal vedúci oddelenia ŽP a ÚP RNDr. Dušan Tekeljak. Od 1. januára prešla na obce a mestá kompetencia povoľovania výrubu drevín v zmysle Zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších zmien a doplnkov. Mesto zadalo spracovanie odborného posudku, ktorý stanovil zdravotný a kondičný stav vybraných druhov drevín vo verejnej zeleni v centre mesta. Z celkového počtu 92 hodnotených stromov bolo 44 zdravých (bez príznakov poškodenia), 11 poškodených drevín bolo možné naďalej pestovať, 32 drevín malo ojedinelý výskyt pôvodcov ochorení a 5 drevín nebolo vhodné ďalej pestovať. V priebehu roka VPS opíľili dreviny na Školskej ulici, 29 drevín bolo spílených v areáli detských jaslí na Kuzmányho ulici, na Ulici Zgútha-Vrbického, na cintorínoch vo Vrbici a v Demänovej. Vysadených bolo 81 kusov drevín, najviac v centre mesta a na Podbrezinách. Na Námestí osloboditeľov, Rachmaninovom námestí a v Demänovej bolo vysadených 758 kusov kríkov živého plotu, na celom území mesta bolo do 1. októbra vysadených 26 700 sadeníc kvetov, vrátane jesennej výsadby dvojročných kvetov.

Od 1. júla 2001 začal platiť nový zákon č. 223/2001 Z. z. o hospodárení s odpadmi zodpovedajúci európskym kritériám, na ktorý mesto reagovalo VZN č.7/2001. Podľa nových zákonov sa pôvodcom odpadu stal každý jeho producent, teda občan či podnikateľ, každá právnická i fyzická osoba. Mestské zastupiteľstvo už jedenásť rokov naplňovalo **KONCEPCIU ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA**, ktorá bola postavená na triedení

odpadov, vyriešení koncovky komunálneho odpadu na skládke pod Veternou Porubou, vrátane vlastného zväžania odpadu. Tieto skutočnosti mali vplyv na to, že nový zákon o odpadoch nezasiahol občanov svojimi finančnými dopadmi tak citlivo ako ďalších slovenských mestách. Daň z odpadu, (bývalý poplatok za odvoz smetí) bol jeden z najnižších sadziieb medzi porovnateľnými mestami na Slovensku. Určité zvýšenie ceny za likvidáciu odpadu pre niektorých občanov alebo firmy bolo následkom zákonnej povinnosti prevádzkovateľa skládky vytvoriť počas jej prevádzky rezervný fond na jej ekologické uzavretie a viacerých iných povinnosti.

Komunálny odpad sa od rodinných domov odvážal jedenkrát týždenne, od bytových domov dvakrát týždenne a od právnických osôb raz do týždňa aj prostredníctvom firmy OZO. Veľkoobjemové kontajnery boli na obvyklých miestach k dispozícii obyvateľom od 15. marca do 30. apríla, v letnom období na posledné víkendové dni v mesiacoch máj, jún, júl. Na jeseň boli vyložené v období od 2. septembra do 31. októbra. Zároveň mohli občania doviesť odpad v ktorýkoľvek deň do večerných hodín do zberného strediska VPS na Podtatranského ulici. Pri dvoch zberoch autobaterií sa počas roka zozbieralo šesť ton akumulátorov. Tento rok sa prvýkrát konal aj zber nebezpečných odpadových látok. Vozidlo firmy DETOX Banská Bystrica obchádzalo jednotlivé mestské časti, obyvatelia ktorých priniesli na likvidáciu 21 kusov žiaroviek, 19 kg pesticídov, 33 kg čistidiel, 163 kg obalov obsahujúcich nebezpečné látky, 4 kg absorbentov, 492 kg olejov, 863 kg elektronického šrotu, 37 kg rozpúšťadiel a 682 kg starých farieb. Napriek všetkým opatreniam problémom stále zostávali pribúdajúce čierne skládky. Nevytvárali ich len ekonomicky slabšie zabezpečené obyvatelia, ale aj podnikatelia a prevádzkovatelia reštauračných zariadení, ktorí zasa využívali kontajnery, ktoré im nepatrili.

Kvalitu vonkajšieho ovzdušia v meste sledoval Štátny zdravotný ústav v Liptovskom Mikuláši pravidelne na dvoch odberových miestach na Tranovského ulici a v areáli ZŠ 4. apríla na Nábřeží (podrobnejšie údaje pozri citovaná správa - príloha Životné prostredie). V zmysle platného zákona č.478/2002 Z. z. o ovzduší bol na mesto prenesený výkon štátnej správy vo veciach ochrany ovzdušia. V tomto roku mestský úrad evidoval 22 subjektov prevádzkujúcich 31 malých zdrojov znečisťovania ovzdušia podliehajúcich poplatkovej povinnosti, z toho 16 kotolní na tuhé palivo, 8 zdrojov z technologických celkov, 2 teplovzdušné agregáty a 3 skládky palív a posypového materiálu. Mestský úrad evidoval na území mesta 53 plynových kotolní od 23 subjektov, ktoré boli klasifikované ako malé zdroje znečisťovania ovzdušia. Zmeny oproti minulému roku nastali vplyvom legislatívy, rámci ktorej sa čerpace stanice a určité technologické celky evidovali už ako stredné zdroje znečisťovania ovzdušia.

Podľa údajov odštepného závodu Severoslovenských vodární a kanalizácií Liptovský Mikuláš bolo na skupinový vodovod napojených 99,6 percent a na kanalizáciu 95 percent obyvateľov mesta. Podzemné vody (okrem toku Demänovka s povrchovým odberom) boli jediným zdrojom pitnej vody na území okresu. Dva potravinárske podniky mali vlastné zdroje pitnej vody s vyhláseným pásmom hygienickej ochrany. Kanalizačnú sieť nemali dobudované prímestské časti Andice, Benice, časť Bodíc, Ilanovo, väčšia časť Okoličného, Stošice, Vitálišovce a Ondrašová-Mútnik. Zo Štátneho fondu životného prostredia získalo mesto dotáciu na budovanie kanalizácie v Bodiciach vo výške 2,5 mil. Sk.

Životným prostredím sa na území mesta zaoberala aj nezisková organizácia Občianske združenia Tatry, s ktorým mal mestský úrad dobrú spoluprácu. Členovia

združenia sa starali o určité úseky verejnej zelene, monitorovali čistotu vodných tokov a evidovali divoké skládky. Na základe ich informácií dal mestský úrad na pozemkoch mesta odstrániť niekoľko skládok. Ostatnými prípadmi sa zaoberal okresný úrad s majiteľmi a správcami pozemkov. So OZ Tatry spolupracovali aj na návrhoch reklamy v oblasti separovaného zberu. V závere správy pre poslancov sa konštatovalo, že momentálny stav životného prostredia sa zlepšoval, čo vyplynulo z postupného vyťahovania podnikov zo stredu mesta.

(Správa o stave životného prostredia v meste, október 2002, príloha Samospráva)

V ČISTIARNI ODPADOVÝCH VÔD (ČOV) v Ondrašovej sa koncom júla podarilo zavrieť osemročnú rekonštrukciu. V utorok 30. júla bol skolaudovaný biologický stupeň, teda akési „srdce“ s príslušnými objektmi, dosadzovacie nádrže a časť kalového a plynového hospodárstva, čo prinieslo podstatné zlepšenie kvality čistenia odpadových vôd.

Čistiareň odpadových vôd začali budovať v roku 1967. S rozvojom mikulášskeho priemyslu bola do roku 1990 postupne rozširovaná a modernizovaná. V roku 1993 začala platiť vyhláška 242/1993, ktorá stanovila prípustné limity vypúšťania škodlivých látok do tokov do roku 2005. V tejto súvislosti zabezpečili Severoslovenské kanalizácie a vodárne, štátny podnik Žilina, odštepny závod Liptovský Mikuláš vypracovanie štúdie rekonštrukcie čističky v piatich etapách. Generálnym projektantom boli spoločnosti Bidor Bratislava a Elhyco Bratislava. práce dodávateľsky zabezpečili Kinetic, a.s. Slovenská Lupča, Ekocentrum, a.s. Dolný Kubín a Stavpoč Klin.

V rokoch 1995 – 1997 bolo preinvestovaných 15 mil. Sk na rekonštrukciu malej aktívacie. V roku 2000 bol nahradený pôvodný ocelový plynojem za dvojplášťový membránový plynojem Satler z Rakúska s nákladmi 8,5 mil. Sk. Ďalších 21 mil. Sk bolo v minulom roku investovaných pri budovaní troch dosadzovacích nádrží s priemerom 33 metrov s odťahovaním prebytočného kalu pomocou násosiek. Zlepšilo sa tak zachytávanie nerozpustných látok, čím sa zväčšili objemy kalu a to si následne vyžiadalo rekonštrukciu strojného odvodnenia tohoto kalu. Pôvodné tri odstredivky boli nahradené modernou odstredivkou od firmy Alfa-Laval, čo si vyžiadalo ďalších 15 mil. Sk. Táto etapa rekonštrukcie bola zavŕšená modernizáciou už spomínaného biologického stupňa v júli tohoto roku. Náklady na stavebnú a technologickú časť rekonštrukcie predstavovali celkom 175 mil. Sk, z čoho SeVaK získali z úverov 32 mil. Sk. Financie na ďalšiu modernizáciu čistiarne - obnovu zastaralého technologického zariadenia a jeho automatizáciu žiadali pracovníci SeVaK-u z prostriedkov európskeho fondu ISPA. V pláne mali aj prepojenie Liptovského Hrádku i okolitých obcí na mikulášsku čistiareň odpadových vôd. Výsledný efekt rekonštrukcie sa prejavil z podstatnom znížení množstva škodlivých látok vypúšťaných z čističky do vôd Liptovskej Mary. Ročne sa znížilo množstvo nerozpustných látok o 500 ton, čo malo mať vplyv na rast rias. Paradoxne, začiatkom augusta sa na vodnej nádrži Liptovská Mara opäť premnožil sinicový kvet. Štátny okresný hygienik nariadil prevádzkovateľovi Autokempingu v Liptovskom Trnenci upozorniť návštevníkov na tento problém varovným označením, pretože kúpanie v takejto vode spôsobovalo alergické reakcie. Norma pre vody v prírodných kúpaliskách povoľovala výskyt v jednom mililitri 100 tisíc buniek, siníc, podľa rozborov vody z nádrže sa v jednom mililitri nachádzalo až 4,3 milióna buniek siníc.

(Liptov 13.8.2002)

OBČIANSKE ZDRUŽENIE TATRY v rámci *Expedície Liptov* monitorovalo počas dvoch letných mesiacov v rámci terénneho výskumu liptovské vodné toky. Zmapovali rozsiahle územie vymedzené Kral'ovanmi, Štrbou, Malým Borovým Hutami, Vyšnými Revúcami a Liptovskou Lúžnou. Prešli okolím všetkých vodných tokov stovky kilometrov, aby priniesli vedecký dôkaz o stave životného prostredia v našom regióne. Situácia, s ktorou sa účastníci expedície stretli, v tlači označili za šokujúcu. Skutočnosťou boli chemizované a fekalizované vodné toky, často bez akýchkoľvek známkov života, rozmáhajúce sa divoké skládky, nespevnené hnojiská, nekontrolované šírenie invázných rastlín v bezprostrednej blízkosti národných parkov, bezbrehá regulácie vodných tokov, upadajúci vzťah k verejnej zeleni. To všetko svedčilo o zlom vzťahu obyvateľov Liptova k svojej krajine. Katastrofálne znečistenie vôd spôsobil predovšetkým zvýšený obsah amoniaku, dusitanov, dusičnanom a fosforečnanov. Ich zdrojom boli poľnohospodárske hnojivá, nespevnené hnojiská, pasenie dobytky, vypúšťanie septikov rodinných domov priamo do tokov, fosfátové prípravky na pranie a nedostatočné odkanalizovanie a čistenie vôd v obciach. S výsledkami expedície zoznámili členovia OB Tatry obecné i mestské úrady a subjekty ochrany prírody.
(Liptov 11.2.2003, SME 14.2.2003)

KLIMATICKÉ POMERY

Začiatok roka priniesol záľahy snehu, kalamitnú situáciu na cestách aj na železničnej trati. Dlhotrvajúce husté sneženie a silný vietor permanentne vytvárali snehové záveje a jazyky. Pracovníci zo Slovenskej správy ciest i strediska údržby diaľnic Liptovský Mikuláš pracovali nepretržite v pohotovostnom režime už od Silvestra 2001. K dispozícii mali dostatok špeciálnej, i keď veľmi zastaralej techniky. Okresná komisia pre mimoriadne udalosti vyhlásila vo štvrtok 3. januára kalamitný stupeň III – stav ohrozenia na štátnych cestách. Úplne nezjazdný bol úsek štátnej cesty II/584 medzi Ondrašovou a Liptovskom Sielnicou, kde 2. januára zavialo autobus s ôsmimi cestujúcimi. Keďže sa ho nepodarilo zo záveja vyslobodiť, strávili v ňom väčšiu časť noci. Cestári sa k nim dostali až ráno nasledujúci deň. Na prácach spojených s odstraňovaním kalamity sa podieľala aj pohotovostná jednotka posádky z Vojenskej akadémie. Rovnako nezjazdný bol úsek z Mikuláša do Veternej Poruby, kde uviazol sypač a fréza s obsluhou. Problémy boli aj na cestách do ďalších liptovských obcí Jalovec, Trstené, Bobrovček, Liptovské Behárovce, Pavlova Ves a Liptovský Ján. Mnohé problémy spôsobili aj samotní vodiči, ktorí aj v týchto mimoriadnych zimných podmienkach jazdili na letných pneumatikách a neprispôsobili rýchlosť jazdy stavu ciest.

Poriadna zima sa prejavila aj v uliciach mesta. Silný vietor a mráz vytvárali na strechách previsy snehu a obrovské cencúle ohrozujúce chodcov. Vysokozdvížná plošina z Verejnoprospěšných služieb mala plno práce. Prvé tri januárové týždne sa denné teploty pohybovali okolo mínus 10 stupňov. V noci ortuť teplomera klesala ešte nižšie. Napríklad 18. januára sme ráno zaznamenali mínus 17 stupňov. Potom sa náhle oteplilo. Kopy odhrnutého snehu sa začali topiť, na chodníkoch sa objavil ľadový podklad a cesta do práce trvala raz toľko ako inokedy. Neskôr v pohybe po meste bránili veľké mláky, ktoré sa miestami premenili na malé jazerá. Najnebezpečnejšie boli vrstvy snehu a ľadu, ktoré sa začali uvoľňovať zo striech a padali na chodníky. Našťastie sa nikomu nič vážnejšie nestalo. Tento ráz počasia priniesol aj zvýšené lavínové nebezpečenstvo na horách. V náhlom a rýchlom oteplení sme zaznamenali nadpriemerné teploty, ktoré lámali niekoľkoročné rekordy. Po dvoch týždňoch nebolo v meste po ľade

a snehu ani pamiatky. Február bol nadpriemerne teplý a aj upršaný. Okolo 10. februára už kvitli sirôtky vysadené na križovatke pri hoteli Jánošík.

Prvý aprílový týždeň prišlo nečakané a prudké ochladenie. Nočné teploty sa pohybovali päť stupňov pod bodom mrazu. Víkend 6. a 7. apríla priniesol rekordné mínusové teploty a snehové prehánky v prudkom studenom vetre. V Poprade padli päťdesiatročné rekordy, keď tam namerali mínus pätnásť stupňov. Záhradkári museli len trpezlivo čakať na teplejšie dni a noci. Konečne sa oteplilo v polovici apríla a začiatok mája priniesol rekordne teplé a suché, skoro letné počasie. Sneh na končiaroch Tatier viditeľne ubúdala a vody rýchlo plnili koryto Váhu. Aj júl bol mimoriadne teplý a v prvej dekáde aj veľmi suchý. Od mája trvajúci vlhový deficit v pôde bol čoraz citelnejší. Pri tropických teplotách, ktoré lámali dlhodobé rekordy, veľmi skoro dozrela úroda v záhradách. Veď okolo 10. júla bolo potrebné zbierať ríbezle. Po 13. júli prišli silné búrky s prehánkami, vzduch bol plný vodných pár. Aj druhý augustový týždeň priniesol oblačné, nestále a daždivé počasie. V Liptove sa prejavilo len mierne zvýšenou hladinou Váhu, ale Dunaj v okolí Bratislavy sa vyliat zo svojho koryta a spôsobil značné škody. Omnoho horšie sa vodný živel prejavil v susedných Čechách, Rakúsku a Nemecku, kde tisícročná voda spôsobila obrovské škody apokalyptických rozmerov.

V polovici septembra sa ochladilo, ranné teploty klesali tesne nad nulu, aj cez deň sa oteplilo len na desať stupňov. Už 16. septembra sa na vrchole Baranca objavil prvý sneh. Vykurovací sezóna sa teda začala pomerne skoro. Koncom mesiaca sa síce nakrátko objavilo babie leto, ale už 8. októbra sme zažili snehové prehánky, ktoré svojou intenzitou pripomínali decembrové sneženie. November sa vyznačoval nadpriemernými teplotami a suchom. Výrazný zlom v počasí priniesol siedmy decembrový deň. Oproti predchádzajúcim dňom sa schladilo priemerne o dvadsať stupňov. Mrzlo vo dne v noci. Nočné teploty dosahovali postupne mínus desať až pätnásť stupňov. Neprijemné bolo, že mrzlo „na sucho“, studená vlna nepriniesla žiadne zrážky. Márne sme očakávali sneženie, ani meteorológovia neboli optimisti. V suchom a studenom vzduchu vznikli priaznivé podmienky na umelé zasnežovanie. A tak, hoci z oblohy nepadla ani vločka snehu, vo štvrtok 12. decembra začala fungovať zjazdovka Biela púť v Jasnej. Prírodný sneh napadol konečne v utorok 17. decembra a hneď ho bolo do desať centimetrov. Kašovitá vrstva snehu robila problémy na cestách. Na neupravených chodníkoch v meste sa poriadne šmýkalo.

III. ŠKOLSTVO

MATERSKÉ A ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Dynamické zmeny prebiehajúce v spoločnosti sa nevyhli ani oblasti výchovy a vzdelávania. Najvýznamnejšou z nich bol prechod zriaďovateľskej pôsobnosti Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši na mesto Liptovský Mikuláš od 1. júla tohoto roku. Stalo sa tak v rámci prechodu kompetencií zo štátnej správy na samosprávu podľa Zákona 416/2001 Z. z. Zmena sa dotkla týchto 39 subjektov s 620 zamestnancami:

▪ **Materské školy a základné školy s právnou subjektivitou:**

MŠ Agátová ulica, MŠ Nábřežie. Dr. A. Stodolu, MŠ Nábřežie 4. apríla

ZŠ Ulica Čs. brigády, ZŠ Nábřežie Dr. A. Stodolu, ZŠ Márie Rázusovej-Martákovovej, ZŠ Demänovská cesta, ZŠ Okoličné, ZŠ Janka Kráľa, spojená ZŠ a MŠ v Demänovej

- **Materské školy bez právnej subjektivity:**

MŠ Kláštorňá ulica, MŠ Komenského ulica, MŠ Okoličianska ulica, MŠ Ondrašová, MŠ Palúčanská ulica, MŠ v Ploštíne (činnosť od 1. septembra 2002 pozastavená), MŠ Priebežná ulica, MŠ Vansovej ulica, MŠ Vranovská ulica, MŠ Ulica Čs. brigády

- **Základná umelecká škola Jána Levoslava Bellu**

- **Centrum voľného času**

- **Stredisko služieb škole bez právnej subjektivity**

- **školské jedálne bez právnej subjektivity.**

Súčasný stav škôl a školských zariadení bol z hľadiska prevádzky zložitý. Nedostatok finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov sa výrazne podpísal pod zlý technický stav budov. Zatekajúce strechy, zlé prevádzkové podmienky kotolní a sociálnych zariadení, nevymaľované objekty, zastaralé technické vybavenie školských jedální, to boli len niektoré akútne problémy, ktoré bolo potrebné v krátkej dobe vyriešiť. Odhadovalo sa, že na odstránenie modernizačného dlhu, ktorý zanechal štát samospráve, potrebovalo školstvo na území mesta približne 80 – 100 mil. Sk. Hoci predseda vlády Mikuláš Dzurinda sľúbil s presunom kompetencií aj finančné prostriedky na zabezpečenie škôl, nestalo sa tak a všetky problémy zostali na pleciach samosprávy. Peniaze chýbali aj na prevádzku škôl, vykurovanie. Tento neutešený stav dokumentovala aj októbrová správa Tlačovej agentúry SR: „Liptovskomikulášski školáci môžu rátať túto zimu s uhoľnými prázdninami, ak tamojším školám nebude postačovať súčasný rozpočet na vykurovania a prevádzku. Mesto Liptovský Mikuláš sa podľa slov jeho primátora Alexandra Slafkovského nebude zadlžovať, aby pokrylo náklady školských zariadení v pôsobnosti samosprávy. Podľa primátora Slafkovského tieto prostriedky má zo zákona hrať štát a nie samospráva zo svojho rozpočtu.“

(Správa o školstve, október 2002, Informácie o prechode kompetencií z Okresného úradu Liptovský Mikuláš na mesto Liptovský Mikuláš, Mikuláš september, Pravda 11.10.2002)

KOMISIA VZDELÁVANIA MSZ rozhodla v novembri o poskytnutí finančných prostriedkov z Fondu rozvoja vzdelávania, ktorých bolo podstatne menej ako v minulých rokoch. Príspevky dostali:

Združená stredná škola stavebná	10 tisíc Sk
Základná škola Ulica čs. brigády	10 tisíc Sk
Materská škola Nábrežie 4. apríla	9 tisíc Sk

V januári pripravili v MŠ na Komenského ulici pre rodičov **DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ**. Rodičia detí z prvej triedy mali možnosť prísť počas celého dňa do škôlky, zapojiť sa do činnosti spolu s deťmi či prediskutovať otázky súvisiace s výchovou a vzdelávaním svojich detí. Popoludní rodičia videli ukážky jogy a relaxačných cvičení.

(Liptov 29.1.2002)

ZÁKLADNÁ ŠKOLA JANKA KRÁĽA si v stredu 24. apríla pripomenula piate výročie prepožičania čestného názvu škole spomienkovým programom k 180. výročiu narodenia Janka Kráľa. Vystúpili v ňom všetci tík, ktorými sa škola mohla pochváliť: mažoretky, recitátori, speváci, tanečníci a dievčatá zo známej tanečnej skupiny Magic Eyes, ktorá bodovala aj na medzinárodných súťažiach.

Bránami tejto školy na najväčšom mikulášskom sídlisku prešli za necelých trinásť rokov stovky žiakov. Patrili medzi nich aj telesne postihnutí žiaci, ktorých škola

integrovala spolu s ich zdravými spolužiakmi. Od septembra bola pre tretiakov a piatakov otvorená trieda s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov a pre piatakov aj trieda s rozšíreným vyučovaním matematiky a prírodovedeckých predmetov.
(Liptov 30.4.2002, 7.5.2002, mesačník Mikuláš marec 2002)

Už tretí ročník súťaže **FRANCÚZSKA PIESEŇ** sa konal na klubovej scéne Domu kultúry 21. marca. Súťaž pod záštitou Francúzskeho inštitútu v Bratislave podporili mestský úrad a miestne Združenie priateľov Francúzska. Súťažilo sa v troch vekových kategóriách, ktoré svojimi farbami symbolizovali francúzsku zástavu. V modrej kategórii (8–13 roční žiaci) zvíťazila Mária Lasotová zo ZŠ na Nábreží Dr. A. Stodolu, druhá bola Lucia Holotová zo ZŠ Likavka a tretia Alexandra Šimková zo ZŠ Nábrežie Dr. A. Stodolu. V bielej kategórii (14–17 roční študenti) dominovala Lucia Pirohová z Obchodnej akadémie v Ružomberku, druhé miesto obsadili hneď traja súťažiaci - Peter Oborník z mikuláškovej Obchodnej akadémie, Miroslava Daubnerová a Mária Holušová. Symbolický bronz si odniesla Eva Deáková z Dievčenskej odbornej školy v Liptovskom Mikuláši. Víťazmi červenej kategórie (nad 18 rokov) sa stali Lenka Danišová a Igor Pavlík z Gymnázia M. M. Hodžu.
(Liptov 26.3.2002)

Počas leta sa podarilo vyriešiť aj problém s vykurovaním školy. Namiesto pôvodne plánovanej plynifikácie sa školu podarilo, na návrh Bytového podniku, pripojiť na teplovodný kanál prechádzajúci popri budove školy.
(Liptov 22.1.2002, 16.4.2002, 25.6.2002, 27.8.2002, 3.9.2002)

ZÁKLADNÁ ŠKOLA V OKOLIČNOM si pripomenula štyridsať rokov svojej existencie na slávnostnej akadémii v Dome kultúry 31. mája. Okrúhle výročie si pripomenuli žiaci, pedagógovia i nepedagogickí pracovníci, starostovia obcí, predstavitelia okresu a mesta. Pre rodičov bol pripravený Deň otvorených dverí, počas ktorého mohli byť svedkami bežného pracovného dňa svojho dieťaťa. Brány plnoorganizovanej základnej deväťročnej školy sa prvýkrát otvorili 1. septembra 1962. K jubileu školy vyšla brožúrka so spomienkami učiteľov. Jej veselú farebnú obálku zdobilo logom školy - ceruzka a futbalová lopta. V školskom roku 2001/2002 školu navštevovalo 685 žiakov najmä zo sídliska Podbreziny, ale aj obcí priľahlých k Liptovskému Mikulášu. V dvadsiatich ôsmich triedach vyučovalo štyridsaťštyri pedagógov. Otvorená bola prvá futbalová trieda. Ostatné činnosti školy zabezpečovalo štrnásť nepedagogických pracovníkov. Aktivity mimo vyučovania zabezpečovalo päť oddelení školského klubu. V škole vychádzal časopis Školoviny. Od septembra do funkcie riaditeľky nastúpila Mgr. Ľudmila Sedliaková.
(Liptov 25.6.2002, príloha Školstvo)

V júni uplynulo desať rokov od vzniku oboch cirkevných škôl. **EVANJELICKÁ ZÁKLADNÁ ŠKOLA BISKUPA JURA JANOŠKU** oslavovala 6. júna. Pedagógovia, žiaci a rodičia zo **ZÁKLADNEJ ŠKOLY APOŠTOLA PAVLA** sa stretli 19. júna. Súčasťou osláv boli slávnostné evanjelické služby Božie, katolícka svätá omša vo farskom kostole sv. Mikuláša, akadémie žiakov oboch škôl a slávnostné recepcie.

STREDNÉ ŠKOLY

Zriaďovateľská pôsobnosť všetkých ôsmich stredných škôl prešla od 1. júla 2002 z kompetencie Krajského úradu v Žiline na Žilinský samosprávny kraj. Na území Liptovského Mikuláša evidoval tieto školy a školské zariadenia:

- Gymnázium Michala M. Hodžu, Hodžova 13
- Obchodná akadémia, Nábrežie K. Petroviča 1571
- Dievčenská odborná škola, Nábrežie K. Petroviča 1571
- Stredná zdravotnícka škola, Štúrova 1989
- Domov mládeže, Nábrežie K. Petroviča 1777
- Stredné odborné učilište, Vrbická ulica
- Združená hotelová a obchodná škola, Ulica Čs. brigády 1804
- Združená stredná škola poľnohospodárska, Demänovská cesta
- Združená stredná škola stavebná, Ulica J. Janošku

Posledná uvedená škola vznikla 1. septembra 2002 združením Strednej priemyselnej školy stavebnej a Stredného odborného učilišťa stavebného. Tento krok mal umožniť efektívnejšie využívanie finančných prostriedkov, odbornosti pedagógov a skvalitnenie odborného vzdelávania. Do tridsiatich tried prvého ročníka stredných škôl bolo od septembra prijatých 746 žiakov.

Štruktúra prijatých žiakov na stredné školy v školskom roku 2002/2003

Škola	počet tried	počet žiakov
Gymnázium M. M. Hodžu	3	90
Evanjelické gymnázium J. Tranovského	1	30
Stredná priemyselná škola stavebná	3	65
Obchodná akadémia	2	64
Stredná zdravotná škola	2	43
Dievčenská odborná škola	2	51
Združ. stredná škola poľnohospodárska	4	88
Združená hotel. a obchod. škola	6	172
Stredné odborné učilište	3	62

Ďalšie špeciálne školy a zariadenia v kompetencii Krajského úradu v Žiline:

- Špeciálna základná škola na Ulici Jána Rumanna č.6 zabezpečovala výchovno-vzdelávací proces deťom s ľahkým i stredným stupňom mentálnej retardácie i deťom s viacnásobným postihnutím.
- Špeciálno-pedagogická poradňa zriadená pri vyššie uvedenej škole sa staralo o odborný-poradenský servis predovšetkým pre deti s mentálnym postihnutím.
- Materská škola a základná škola pri Nemocnici s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši slúžila chorým deťom, umiestneným dočasne v zdravotníckom zariadení.
- Odborné učilište pripravovalo na povolanie žiakov s mentálnym postihnutím. Táto internátna škola zabezpečovala aj náhradnú rodinnú starostlivosť.
- Detské integračné centrum bolo pod krajský úrad delimitované od 1. júla 2002.

(Správa o stave stredného školstva na území mesta Liptovský Mikuláš, október 2002)

Už **4. ROČNÍK CELOSLOVENSKEJ OLYMPIÁDY ĽUDSKÝCH PRÁV** sa uskutočnil 18. a 19. apríla v Združenej strednej škole poľnohospodárskej. Predsedom poroty bol Viliam Dolník, profesor hrádockého gymnázia a iniciátor tejto, na Slovensku, ojedinelej súťaže.

Mikulášske finále organizátori rozdelili na dve kolá. V prvom súťažiaci riešili prípadové štúdie z medzinárodného súdneho tribunálu pre ľudské práva. V druhom obhajovali svoje eseje, ktorých tematiku si mohli vybrať zo štyroch možností. Hostami olympiády, opäť po roku, boli Miroslav Kusý, vedúci katedry UNESCO pri Univerzite Komenského v Bratislave, Viliam Figuš riaditeľ kancelárie Rady Európy a Mária Čierna hovorkyňa Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov.

V školskom roku 2002/2003 pribudlo v našom meste nové **EVANJELICKÉ GYMNÁZIUM JURAJA TRANOVSKÉHO**. Založené boli v nadväznosti na existujúcu Evanjelickú základnú školu biskupa Jura Janošku, ktorá vznikla pred desiatimi rokmi. Evanjelické gymnázium bolo zriadené rozhodnutím Dištriktuálneho presbyterstva Východného dištriktu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania so sídlom v Prešove 21. januára 2002.. Víťazkou výberového konania na miesto riaditeľa školy sa stala Mgr. Marta Bednárová. Z rodinných dôvodov sa však tohoto postu vzdala. Napokon sa riaditeľkou stala dr. Soňa Barániová, ktorá začiatkom 90. rokov pôsobil ako riaditeľka Pedagogicko-psychologickej poradne v Liptovskom Mikuláši, neskôr bola riaditeľkou Školskej správy, a potom pracovníčkou Úradu vlády SR. Prijímacie skúšky do jedinej triedy prvého ročníka osemročnej formy štúdia boli v marci. Záujem zo strany rodičov a žiakov bol veľký. Gymnázium od septembra otvorilo jednu triedu 8-ročného bilingválneho štúdia a jednu triedu 4-ročného štúdia s rozšíreným vyučovaním anglického jazyka. Spočiatku v škole počítali s prevahou externých učiteľov. Sídlom školy sa stala budova bývalej Dievčenskej odbornej školy na Hodžovej ulici, kde bola od októbra 2001 od presťahovaná Evanjelická základná škola biskupa Janošku.
(Liptov 8.1.2002, 12.3.2002, 27.8.2002)

Osemdesiate výročie založenia Stredného odborného učilišťa obchodného a piate výročie založenie Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši si 17. decembra pripomenula **ZDRUŽENÁ HOTELOVÁ A OBCHODNÁ ŠKOLA**. Od januára bola riaditeľkou školy Ing. Katarína Uličná, ktorá vystriedala odchádzajúceho Ing. Mariána Škarupu.

Z histórie školy. Učňovská škola v Liptovskom Mikuláši bola otvorená v roku 1922 na Hollého ulici. Ako jediná v regióne pripravovala učňovský dorast pre profesie obuvník, murára, elektrikár, zámočník, klampiar, maliar, dlaždič, kožušník, krajčír, kaderníčka, automechanik, mäsiar, kuchár, čašník predavač, prevádzkový chemik, operátor skladovania. V roku 1959 došlo k výraznému skvalitneniu odbornej prípravy žiakov, v nových strediskách praktického vyučovania priamo v podnikoch: Kožiarske závody - kožušník, koželuh, brašnár. Závody 1. mája - tkáčky, krajčírky, Okresný stavebný podnik – stavebné profesie, obchodné organizácie - predavač, kuchár, čašník. Teoretická príprava prebiehala naďalej v učňovskej škole. Nová budova školy s odbornými učebňami, telocvičňou a školskou jedálňou bola otvorená v roku 1972 na Ulici Čs. brigády. O štyri roky neskôr sa začalo odčleňovanie odborov a postupná špecializácia na odbory predavač, kuchár, čašník, zavádzali sa nové formy štúdia popri zamestnaní a možnosť získať maturitu večernou formou. V roku 1985 škola dostala nový názov Stredné odborné učilište obchodné. Pri zachovaní troch úsekov (teoretické vyučovanie, praktické vyučovanie a výchova mimo vyučovania) vystriedala viacerých zriaďovateľov: Prior Banská Bystrica, Generálne riaditeľstvo Prior Bratislava, Inštitút obchodu Nitra, Ministerstvo obchodu SR. Po transformácii v spoločnosti, po roku 1989, nastali zmeny aj v škole – bol zrušený úsek výchovy mimo vyučovania a pracoviská

praktického vyučovania prešli pod priame riadení školy. Do vzdelávacieho systému boli zaradené učebné odbory aranžér a cukrár.

Rok 1992 znamenal pre školu zásadný prelom. Škola sa stala samostatným právnym subjektom a prešla pod zriaďovateľa Ministerstvo hospodárstva SR. Pri SOUo bola zriadená Dievčenská odborná škola, ktorá sa však po krátkom čase osamostatnila. Do siete školy boli zaradené nové študijné odbory – obchodný pracovník, kuchár, čašník. Nasledujúce roky sa už priniesli v znamení aktívnej účasti v medzinárodných projektoch SCOTVEC – overovanie modulového spôsobu vyučovanie, PHARE – transformácia odborného vzdelávania a vznik nových študijných odborov – ekonomické a obchodné, manažment obchodu a komerčný pracovník. V roku 1997 bola zriadená Hotelová akadémia pri SOU obchodnom. Paralelne sa overovali nové odbory – podnikanie v remeslách a službách (nadstavbové štúdium) a učebný odbor obchodná prevádzka. Škola sa zapojila do programu Leonardo da Vinci a zrealizovala štyri mobilné projekty zamerané na hotelierstvo, vidiecky turizmus, obchodnícke zručnosti a marketingovú komunikáciu. Boli určené pre študentov so zameraním na gastronómiu, obchod a aranžovanie. Veľkým prínosom pre výchovno-vzdelávací proces sú pracoviská praktického vyučovania – reštaurácia Elán, reštaurácia SEZA, penzión Pyramída (2001–2002), Mladosť, školská jedáleň, cukrárska výroba, aranžérska dielňa, pracovisko pre obchodníkov Tvorba.

(Brožúra Združená hotelová a obchodná škola Liptovský Mikuláš, Liptov 14.1.2003)

VYSOKÉ ŠKOLY VOJENSKÁ AKADEMIA

Už druhý rok sa diskutovalo o reforme vojenského vysokého školstva. V tlači sa objavovali správy o zlúčení mikulášskej Vojenskej akadémie s Vojenskou leteckou akadémiou M.R. Štefánika v Košiciach. S ich reorganizáciou počítala aj nová koncepcia profesionalizácie Armády SR, ktorú v minulom roku vypracovalo ministerstvo obrany s súvislosťou s našim blížiacim sa vstupom do NATO. K problematike reštrikcií a zániku civilného štúdia na VA sa v novinách Liptov kriticky vyjadrili primátor mesta a prednosta okresného úradu. O školu sa zaujímali aj politici. V prvom štvrtroku ju navštívili minister financií Ivan Mikloš a dvakrát aj premiér Mikuláš Dzurinda. Pri svojej marcovej návšteve poslucháčov uistil, že centrom vojenského vysokoškolského vzdelávania na Slovensku bude Liptov. Na objednávku Ministerstva obrany SR niekoľko dní v akadémii pôsobil generál Bill Reno z USA, ktorého úlohou bolo vypracovať nezávislú analýzu, ktorá mala slúžiť ako podklad pre konečné rozhodovanie o budúcnosti vojenského školstva v Liptove.

V júni ukončilo štúdium 312 študentov. Ich slávnostného vyradenia sa 4. júla zúčastnili aj minister obrany Jozef Stank a minister školstva Peter Ponický. Vojenská akadémia vyradila svojich absolventov už deviaty raz. Za dobu existencie samostatného Slovenska jej brány opustilo viac ako 2 300 vojenských profesionálov. Pri tejto príležitosti sa novinári od ministra dozvedeli, že škola sa stane sídlom výcvikového strediska NATO. Od budúceho apríla sa tu budú organizovať štábne kurzy pre nižších dôstojníkov pre krajiny Severoatlantickej aliancie zo strednej a východnej Európy. Išlo v súčasnosti o najväčší projekt vzdelávania krajín Severoatlantickej aliancie.

Na začiatku školského roka 2002/2003 na VA študovalo 306 študentov v štyroch

študijných odboroch, z toho 195 v dennom a 111 v externom štúdiu. Napriek snahe funkcionárov mesta Liptovský Mikuláš, vedenia VA, jej akademického senátu a ďalších funkcionárov regiónu nepovolil minister obrany ďalšie pokračovanie civilného štúdia. Súčasní civilní študenti ešte doštudovali, ale ďalšie ročníky sa už neotvorili. Otvorené neboli ani vojenské prvé ročníky. Na druhej strane však minister obrany rozhodol o poskytnutí pomoc zo strany ministerstva i VA pri budovaní a začiatkom činnosti detašovaného pracoviska Elektrotechnickej fakulty Žilinskej univerzity v meste.

Od 1. decembra bol ministrom obrany Ivanom Šimkom funkciou rektora školy poverený Michal Pružinský. Posledný rok pôsobil na Ministerstve obrany SR ako riaditeľ odboru politiky vzdelávania v sekcii ľudských zdrojov. Narodil sa v roku 1950 v Malackách. Vyštudoval Vojenskú strednú odbornú školu elektrotechnickú a Vysokú vojenskú technickú školu v Liptovskom Mikuláši. Vedeckú ašpirantúru absolvoval vo Vojenskej akadémii v Brne. V tomto roku bol prezidentom vymenovaný za profesora v odbore operačná a bojové použitie pozemného vojska.

(Správa o Vojenskej akadémii – civilné štúdium pre MsZ, september 2002, Liptov 29.1.2002, 12.2.2002, 9.4.2002, 26.3.2002, 9.4.2002, 9.7.2002, 17.12.2002, Nový čas 2.12.2002)

ŽILINSKÁ UNIVERZITA

PRVÚ CIVILNÚ VYSOKÚ ŠKOLU v našom meste otvorili v pondelok 23. septembra. V dvoch budovách kasárni pod Hájom vzniklo detašované pracovisko Elektrotechnickej fakulty Žilinskej univerzity (ŽU). Do prvého ročníka inžinierskeho štúdia nastúpilo 95 poslucháčov, z toho 9 dievčat. Projekt vznikol na základe dohody medzi ministerstvami obrany a školstva o vyčlenení priestorov a pracovníkov, ktorú podpísali 19. septembra. Na druhý deň sa uskutočnilo výberové konanie pedagógov. Zaujímavé, že o dohode ministrov sa kompetentní dozvedeli len hodinu pred začiatkom výberového konania. Osobitnú zásluhu na otvorení tejto školy v Liptovskom Mikuláši mal primátor mesta, ktorému ležalo na srdci zachovanie vysokoškolského štúdia v centre Liptova. V tlači uviedol: *„Najskôr to vyzeralo, že v Liptovskom Mikuláši nebude vysoká škola a teraz máme dve – jednu vojenskú a jednu civilnú. Je to možno symbolické, že svoju činnosť rozbieha v priestoroch, kde v osemdesiatych rokoch začínala Vysoká vojenská technická škola – predchodkyňa súčasnej Vojenskej akadémie.“* Vyučovania prebiehalo v bývalých priestoroch Vojenského technického ústavu (bol projektovaný pre 800 pracovníkov a v súčasnosti tu pracovalo len 200 odborníkov) a Vojenskej strednej školy, ktorá ukončila prijímanie nových študentov. Ministerstvo obrany SR uvoľnilo pre školu 15 mil. Sk, pričom financovanie na budúci školský rok prisľúbilo aj ministerstvo školstva. Na detašovanom pracovisku začali vyučovať väčšinou pedagógovia z Vojenskej akadémie, Vojenskej strednej školy a Vojenského technického ústavu odchádzajúci z týchto pracovísk v rámci transformácie armády. Vedúci pracoviska Dušan Repčík očakával, že do piatich rokov mala v Liptovskom Mikuláši vzniknúť samostatná Elektrotechnická fakulta ŽU s kapacitou 600 študentov, 60 pedagógov a 25 ďalších pracovníkov. Súčasťou fakulty malo byť výskumné pracovisko, ktoré sa bude zaoberať napr. výskumom alternatívnych zdrojov energie.

(Liptov 2.7.2002, 16.7.2002, Mikuláš, október 2002)

OSTATNÉ ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

Činnosť základnej umeleckej školy v tomto roku ovplyvnili dve významné udalosti, a to 50. výročie vzniku a získanie čestného názvu **ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA JÁNA**

LEVOSLAVA BELLU. Jubilejné oslavy sa konali 12. apríla vo veľkej sále Domu kultúry. V galaprograme sa predstavili žiaci a absolventi školy. Riaditeľ PhDr. Ľubomír Raši prezval z rúk prednostu okresného úradu Ing. Jaroslava Lehotského vyznamenanie Svätého Gorazda. Striebornú medailu mesta škole udelil primátor mesta. Polstoročnicu školy zdokumentovala farebná brožúrka vydaná Združením rodičov školy pri ZUŠ. V nedeľu 16. júna prevzala škola od štátneho tajomníka Ministerstva školstva SR doc. Martina Fronca nový oficiálny názov po mikulášskom rodákovi, hudobnom skladateľovi Jánovi L. Bellovi. Pri tejto príležitosti bol na Námestí osloboditeľov slávnostný koncert žiakov. Menom Jána Levoslava Bellu bola dávnejšie pomenovaná aj Základná umelecká škola v Kremnici, kde Bella pôsobil.

V školskom roku 2001/2002 mala škola štyri odbory. Hudobný odbor navštevovalo 375 žiakov v predmetoch: hra na husle, violončelo, gitaru, klavír, syntetizátor, akordeón, klarinet, saxofón, trubka, zobcová flauta, priečna flauta, spev, zborový spev, hra v tanečnej a jazzovej skupine. Výtvarný mal 343 žiakov. Vyučovanie prebiehalo v týchto predmetoch: kresba, maľba, grafické techniky, modelovanie, dekoratívne činnosť, vybrané state z dejín výtvarnej kultúry. Najnavštevovanejším bol tanečný odbor s 376 žiakmi, v rámci ktorého sa vyučovala tanečná príprava a prax, klasický tanec, jazzový a moderný tanec, ľudový tanec a dejiny tanca. Najmladší literárno-dramatický odbor mal 44 žiakov, ktorí sa vzdelávali v predmetoch: základy slovesnej tvorby, dramatika a slovesnosť, prednes, umelecký prednes, dejiny dramatickej tvorby, štúdium rolí, pohyb, práca v súbore. Celkový počet 1 139 žiakov vyučovalo 50 pedagógov. Výsledky pedagogickej práce učiteľov boli prezentované a ich kvalita konfrontovaná na verejnosti formou koncertov, vystúpení, výstav, besiedok, kultúrnych programov pre rôzne inštitúcie, ktoré participovali na kultúrnom živote mesta.

Škola úspešne spolupracovala zo ZUŠ Kroměříž v Českej republike, Panstwowou szwollou muzycznou v Nowom Targu v Poľsku, s orchestrom a speváckymi telesami z Thesaloník v Grécku a s tamburášskym súborom z mesta Čaplina v Bosne a Hercegovine. Tento súbor bol v Mikuláši v januári. Mladí tamburáši a tanečníci vystúpili na omši v kostole sv. Mikuláša a hoteloch Permon na Podbanskom a Grand v Jasnej. Ich prezentácie mali priaznivý ohlas. Mikulášsky štyridsaťčlenný sláčikový a akordeónový orchester ZUŠ odcestoval na Balkán začiatkom júna. Najstaršie žiačky tanečného odboru reprezentovali školu a mesto na vystúpení v gréckej Kalamárii v septembri. Umelecký zájazd sa konal na pozvanie Kalamárie, jednej z mestských častí Thesaloník, s ktorou spájajú Liptovský Mikuláš dlhoročné vzťahy. Dievčatá prezentovali súčasný scénický tanec na večernom koncerte v mestskej štvrti Dimos Trindrias. Odozva Grékov bola vynikajúca.

Pedagogičky tanečného odboru sa podieľali aj na príprave štvrtého ročníka Letnej školy tanca, na ktorú pricestovalo štyridsať tanečníkov zo Slovenska i Čiech. Týždňové podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Asociáciou tanca. Medzi lektormi bol študent VŠMU Peter Groll, Petra Fornayová, Anna Sedláčková i Američanka Marta Miller. Podujatie už tradične vyvrcholilo tanečným predstavením v synagóge v piatok 23. augusta.

Päťdesiate výročie oslávilo 9. mája **CENTRUM VOJENÉHO ČASU**. Slávnostný galaprogram a výstava z činnosti záujmových krúžkov a súborov detí a mládeže, ktoré prebiehali vo veľkej sále Domu kultúry, nazvali organizátori Pamätnica. Ten istý názov niesol jednoduchý tlačený materiál sumarizujúci na šiestich stranách činnosť jubilujúceho

školského výchovno-vzdelávacieho zariadenia pre voľný čas detí a mládeže v rokoch 1952–2002. Ocenenia pracovníkom centra odovzdal prednosta OÚ Ing. Jaroslav Lehotský.

Predchodcom dnešného Centra voľného času bol Dom pionierov v Liptovskom Mikuláši, ktorého brány sa otvorili 1. mája 1952. Jeho začiatky sa spájajú s menami Jozef Černák (prvý riaditeľ, vychovávateľ, spevák, hudobník), Milan Vechter (tlačiar, organizátor mládežníckeho života), Jaroslav Lesák (technický vedúci, dozorca i tajomník vedenia), MUDr. Ladislav Michalík (pedagóg, metodik pre činnosť záujmových krúžkov), Ján Pethö (tlačiar z Podtúrne). Peter Droppa (jaskyniar) a ďalší. Technickými, športovými a umeleckými krúžkami tu prešlo niekoľko generácií detí a mládeže. Podľa výsledkov v celoštátnych súťažiach boli v 70. rokoch 20. storočia najaktívnejší šachisti, stolní tenisti, basketbalisti, ľahkí atléti, strelci, hokejisti, lyžiar. Po roku 1989 boli domy pionierov a mládeže transformované na centrá voľného času. Za posledných desať rokov prešli zložitou prestavbou. Bolo to obdobie hľadania optimálneho modelu, s prihliadnutím na spoločenské podmienky, požiadavky, tradície a záujmy detí. Za posledných trinásť rokov sa počet detí a mladých ľudí v záujmových krúžkoch zvýšil dvojnásobne. V tomto školskom roku CVC navštevovalo okolo tisícpäťsto detí v sto šiestich krúžkoch, kurzoch, súboroch a kluboch zadených od piatich oddelení. Najväčším bolo oddelenie kultúry a estetiky, kde sa deti a mládež venovala tancu, spevu, hudbe, výtvarnému umeniu, divadlu a folklóru. Oproti minulým rokom sa znížil počet pedagogických pracovníkov, čím však narástlo úsilie desiatich interných a štyridsiatich externých vedúcich krúžkov.

(Pamätnica k 50. výročiu vzniku školského výchovno-vzdelávacieho zariadenia pre voľný čas detí a mládeže v Liptovskom Mikuláši, Liptov 21.5.2002))

IV. KULTÚRA A UMENIE

V **DOME KULTÚRY** sa počas roka uskutočnilo 133 podujatí za účasti 46 810 návštevníkov. Priemerná denná návštevnosť predstavovala 128 divákov. V rámci nakupovaných programov Dom kultúry ponúkal všetky zaujímavé tituly dostupné na slovenskom a českom trhu. Osvedčila sa spolupráca sa ďalšími (nielen kultúrnymi) inštitúciami, ktorá racionalizovala využitie finančných i ľudských zdrojov. Najviac podujatí bolo organizovaných s Liptovským osvetovým strediskom. V ponuke prevládali divadelné predstavenia (23), koncerty populárnej hudby (19), umelecké prehliadky a festivaly (21). Na klubovej scéne sa konali tradičné podujatia: Klub fontána, Mím show M. Kasprzyka, Ivanom Laučíkom pripravované autorské čítanie slovenských spisovateľov, prednášky ekologického občianskeho združenia Tatry.

Pracovníci Domu kultúry sa podieľali na všetkých veľkých mestských podujatiach: Benefičnom plese primátora, Festivale syrov a bryndze, Stoličných dňoch, Kultúrnom lete, Mikulášskych trhoch, Silvestri na námestí, ale aj celoslovenských kultúrnych podujatiach: Belopotockého Mikuláš, Festival pantomímy PAN. Priestory sa využívali na rôzne benefičné podujatia, na akadémiu, koncerty a oslavy škôl či kultúrnych organizácií. Záujmovo-umeleckú činnosť bola podporovaná poskytovaním priestorov na nácvičky rôznych kolektívov, ktorých zriaďovateľom nebol Dom kultúry. V kurzovej oblasti prevládali jazykové kurzy, ktoré absolvovalo 140 záujemcov. 11. marca tohoto roku obnovil svoju činnosť Filmový klub Nicolaus pri kine Nicolasu, ktorý poskytoval

obsahovo náročnejšie diela a nadviazal tak na tradície spred pätnástich rokov, keď sme sa stretávali v niekdajšom Filmovom klube pri bývalom kine Tatra. Hoci klub vznikol v polovici sezóny, umiestnil sa na 24. mieste z existujúcich 55 slovenských filmových klubov. Za uspokojivou návštevnosťou a záujmom divákov o kino sa skrývalo nielen to, že bolo premiérové (mesačne bolo 95 percent filmov premietaných premiérov), ale aj jeho technická úroveň. Bolo jedným zo šiestich slovenských kín (okrem moderných bratislavských multikín) vybavených originálnym a certifikovaným ozvučením systémom Dolby Stereo Spectral Recording. Aj preto sa tu 20. septembra uskutočnila celoštátna premiéra českého filmu *Zatracení*, ktorá sa stretla s veľkým záujmom divákov. Tri predstavenia filmu videlo 700 divákov. Od januára do októbra 2002 kino uviedlo 146 filmových titulov (618 predstavení), ktoré videlo 26 235 divákov. Kino malo aj vlastnú internetovú stránku /home.nextra.sk/.anorien.

(Výsledky hospodárenia Domu kultúry v Liptovskom Mikuláši za rok 2002, príloha)

POSÁDKOVÝ KLUB – vojenské kultúrne zariadenie neslúžilo iba profesionálnym vojakom, ich rodinným príslušníkom, ale aj civilnej verejnosti. Organizovalo kurzy angličtiny, nemčiny, francúzštiny a ruštiny vo všetkých vedomostných stupňoch, kurzy pohybovej výchovy, redukčné kurzy pre ženy s nadváhou, kalanetiku, rehabilitačné cvičenie žien s onkologickými ochoreniami pod vedením skúsených cvičiteľiek. V školskom roku 2002/2003 prebiehali 13 jazykových kurzov a 14 pohybových kurzov. Posádkový klub bol zriaďovateľom niekoľkých klubov a krúžkov, ktoré reprezentovali mesto na Slovensku i v zahraničí. Známe boli *Liptovské mažoretky*, ktoré sa pochodovým choreografiám venovali päť rokov, folková skupina *Ploštín Punk*, ľudová hudba *Haluška*, filmový klub *AmaFilm Nicolaus*. *Šachový klub LIPTOV* dosiahol významný úspech, ako historicky prvé družstvo z Liptova účinkoval v najvyššej slovenskej súťaži družstiev, v Extralige SR. Okrem športových aktivít sa klub prezentoval aj spoločensky, tri roky po sebe organizoval Reprezentačný ples šachistov. Ďalšími úspešnými kolektívami boli *Letecko-modelársky klub*, *Kick Box Klub*, *Klub športovej gymnastiky* ako jediný svojho druhu v okrese, *Klub seniorov Horskej služby*, *Klub zberateľov* a najmladší krúžok *CAPOIERA*, ktoré členovia sa venovali unikátnej kombinácii tanca, akrobacie a netradičného bojového umenia pod vedením Jána Ochodnického. V priestoroch Posádkového klubu našiel útočisko aj *Folklórny súbor Váh*, ktorého zriaďovateľom bola Vojenská akadémia. Výstavnú sieň klubu využívalo Liptovské osvetové stredisko na výstavy profesionálnych i neprofesionálnych umelcov.

Činnosť **KNIŽNICE GAŠPARA FEJÉRPATAKY BELOPOTOCKÉHO** ovplyvnili dva významné faktory. S novým rokom do funkcie riaditeľky nastúpila Mgr. Marcela Feriančeková. Ako dlhoročná pracovníčka knižnice zvíťazila v novembrovom výberovom konaní v súvislosti s odchodom bývalej riaditeľky Libuše Brezinovej do dôchodku. K 1. aprílu bola knižnica delimitovaná z Krajského úradu v Žiline na Žilinský samosprávny kraj, čo súviselo s prechodom kompetencií a zriaďovateľskej pôsobnosti. Počas roka knižnicu navštívilo 83 284 čitateľov a pracovníčky realizovali 230 426 výpožičiek. Evidovali 6 274 čitateľov, 80 175 knižničných jednotiek. Počet zaregistrovaných používateľov sa oproti roku 2001 znížil v absolútnom vyjadrení o 466. Príčiny nepriaznivého vývoja videli pracovníčky knižnice v ekonomických dopadoch (jeden preukaz používali viacerí členovia rodiny, na jeden čitateľský preukaz sa zložili 2 – 3 študenti), v poklese prírastkov nových dokumentov, obmedzovaní počtu exemplárov na jednotlivé úseky, nákupu špeciálnych dokumentov, viazaný výber

literatúry v úseku náučnej a regionálnej literatúry, demografický vývoj, rozloženie a organizácia knižničných služieb na území mesta. Okolnosti si vynútili zrušenie pobočiek v prímestských častiach a služby zabezpečovali úseky v centrálnej budove na Štúrovej ulici a budove Čierny orol na Ulici 1. mája. Zriadenie pobočiek na základných školách, predovšetkým na sídlisku Podbreziny nedostatočne pokrývalo služby používateľom všetkých vekových skupín.

Novinkou v kultúrno-výchovnej činnosti knižnice, ani nie tak formou ako rozsahom a materiálnym zabezpečením, bol cyklus verejných čítaní s Coca-Colou *V čítaní je poznanie*. Reakcia zodpovedných pracovníkov firmy Coca-Cola na realizáciu podujatí v knižnici bola veľmi priaznivá. Pre knižnicu zas bol priaznivý knižný a finančný dar na nákup detskej literatúry a na samotnú realizáciu podujatí vo výške 20 tisíc Sk. Nový dych nabral v tomto roku aj *Klub mladých autorov* (KMA), ktorého dušou bola pracovníčka knižnice a významná slovenská poetka Anna Ondrejková. Zástupcovia klubu sa zúčastnili aj stretnutia literárnych klubov v Dolnom Kubíne *Na východ od kraja*. Členovia KMA boli aj iniciátormi novej a zdá sa, že veľmi úspešnej formy práce so slovom – literárnej dielne pod vedením významných slovenských literárnych osobností (Ivan Laučík a Dana Podracká). Celý rok úspešne fungoval aj klub *Pierko* pre deti so záujmom o knižnicu, čítanie, literatúru a vlastnú literárnu tvorbu. V lete sa podarilo zorganizovať už 3. ročník *Letného čitateľského tábora*, ktorý bol zameraný na spoznávanie literárnych tradícií mesta Liptovský Mikuláš.

V rámci zabezpečovania knižnično-informačných služieb používateľom všetkých vekových a sociálnych skupín sa využívali osvedčené individuálne a kolektívne formy práce. Najviac starostlivosti patrilo používateľom z radov školop povinnej mládeže na úseku literatúry pre deti a mládež do 15 rokov v centrálnej budove a na pobočkách umiestnených na základných školách (potencionálni používatelia úsekov literatúry pre dospelých). Vhodne volené kolektívne formy práce boli spetrením a stupňovali vedomosti používateľov. Na pobočke Podbreziny pracovníčka veľmi úspešne pokračovala v projekte *Hlasné čítanie*, ktorého cieľom bolo vo „vyrovňavacej triede“ skvalitňovať techniku čítania, rozvíjať vyjadrovaciu a rečovú kultúru. Internetové služby pre používateľov zabezpečovali tri pracovné stanice v NetŠtúdiu. Útlm a pokles záujmu pretrvával o špeciálne dokumenty – videokazety, CD. Zámer, vytvorenie odposluchových miest v čitárni nepriniesol žiadaný efekt. Tento stav však podmienil aj veľmi nízky nákup špeciálnych dokumentov. Zlepšenie kvality týchto služieb videli pracovníčky knižnice vo vytvorení multimedialnej študovne, čo však za momentálnych finančných podmienok nebolo možné realizovať.

(Správa o činnosti Knižnice G. F. Belopotockého za rok 2002)

LIPTOVSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO (LOS) bolo tiež k 1. aprílu bolo v zmysle Zákona NR SR č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti v znení neskorších predpisov a Zákona NR SR č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov delimitované a prešlo pod zriaďovateľskú pôsobnosť Žilinského samosprávneho kraja. Naďalej udržiavalo, podporovalo a rozvíjalo tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivcov, kolektívov, rôznych skupín obyvateľstva, a to na dobrovoľnej báze. Zabezpečovalo zber, triedenie a spracovanie informácií o kultúrno-osvetovej činnosti, poskytovalo odbornú-metodickú a poradenskú činnosť, ako aj informačný servis. Pracovníci LOS boli členmi poradných zborov Národného osvetového centra v Bratislave, kultúrnej komisie a komisie pre vzdelávanie a výchovu mládeže mikulášskeho mestského zastupiteľstva, komisie na riešenie problémov rómskej

národnostnej menšiny, v komisii pre starostlivosť o starších ľudí pri Okresnom úrade v Liptovskom Mikuláši.

Po štyroch rokoch pôsobenia v priestoroch historickej Pongráčovskej kúrie v centre mesta, muselo LOS od 15. júla priestory uvoľniť, keďže mestské zastupiteľstvo rozhodlo o novom využití budovy pre galériu – Centrum Kolomana Sokola. Stredisko využilo ponuku mesta a po menších stavebných úpravách sa presťahovalo do nových priestorov na Štefánikovej ulici. Nevýhodná lokalizácia mimo centra mesta poznačilo klubové aktivity LOS. Zanikli podujatia pre matky s deťmi, stretnutia klubu *Nádej*, obmedzili sa aktivity zdravotne postihnutých, pretože napriek požiadavkám a prísľubu mesta neupravil Bytový podnik ako správca budovy vstup pre vozičkárov. Tí dostali náhradné priestory v podchode na Garbiarskej ulici, ku ktorým viedol výťah.

Liptovské osvetové stredisko zorganizovalo celkom 16 okresných a regionálnych súťaží a prehliadok v oblasti ochotníckeho divadla, umeleckého slova, hudby a zborového spevu, folklóru a tanca, neprofesionálneho filmu, fotografie a výtvarníctva. Tak ako aj po minulé roky sa súťaže a prehliadky konali v priestoroch Domu kultúry (*Rodinné video, 13. Jarný salón, Bellove hudobné dni, Cinema – neprofesionálny film v Liptove, XXXI. ročník Belopotockého Mikuláša, PAN 2002 – celoštátna prehliadka pantomímy a pohybových divadiel, Liptovské nôty, Liptovský tanečný parket*). Vo výstavnej sieni Múzea Janka Kráľa inštalovali *13. Jarný salón, Výstavu divadelných bábok súboru KUK*. V synagóge pripravili *Popoludnie so spevokolmi Liptova*. Výstavy sa konali aj v Posádkovom klube a v Liptovskom múzeu v Ružomberku (*Tvorivé záujmy človeka*) či Mestskom kultúrnom stredisku v Liptovskom Hrádku (*Celoštátna súťažná prehliadka tvorivých choreografií folklórnych súborov, XIX. ročník Tatranský kamzík – celoštátna tematická súťaž neprofesionálnych filmov a videoprogramov s medzinárodnou súťažou*).

Bránami **MÚZEA JANKA KRÁĽA** prešlo počas roka 26 380 návštevníkov. Okrem klasickej muzeálnej činnosti (zber, ošetrovanie, dokumentácia a prezentácia zbierkového fondu) sa múzeum podieľalo na všetkých mestských kultúrnych podujatiach, ktorých časť sa odohrávala v jeho priestoroch na Námestí osloboditeľov (Festival syra a bryndze, Stoličné dni, Kultúrne leto, otvorenie pešej zóny, Mikulášske trhy, prijatia hostí primátora mesta). Vo výstavnej sieni múzea boli inštalované tri vlastné výstavy (*Hračky zo starých čias, Obrázky spod Poludnice (obrazy Jána Húdika), Z bielizníka starých mám*), v spolupráci s inými inštitúciami *13. Jarný salón, Pastierske rezbárske umenie, Divadelné bábkarskeho súboru KUK, Liptovskí murári pomáhali stavať Budapešť*. Vo vestibule mestského úradu bola umiestnená výstava *Rodiská a doliny vandrových sklárov spoza Chočských vrchov*. V synagóge sa počas leta uskutočnili výstavy *Zem Slovensko V. Združenia výtvarných umelcov a Privátne záležitosti členov Umeleckej besedy slovenskej v Bratislave*. Vernisáž druhej výstavy bola spojená s koncertom džezových hudobníkov Jozefa Karvaša a Jany Orlickej z Banskej Bystrice. Sezónu v synagóge uzavrel tradičný koncert *Mosty*. Niektoré výstavy boli prezentované aj mimo mesta a Slovenska. Výstavu *Liptovský Mikuláš vo fotografii* videli účastníci Investičnej konferencie v Bratislave a v decembri putovala do Washingtonu na Veľvyslanectvo SR, kde bola súčasťou otvorenia výstavnej siene Kolomana Sokola. Výstavu *Rázusovci* predstavili v auguste pracovníčky múzea účastníkom festivalu evanjelikov v Banskej Bystrici. Následne bola venovaná mikulášskej Základnej škole Márie Rázusovej-Martákovej.

V rámci kultúrno-výchovnej činnosti sa uskutočnilo 40 podujatí pre 3 244 návštevníkov. Pri aprílovom 180. výročí narodenia Janka Kráľa sa uskutočnilo scénické pásmo v priestoroch Základnej školy Janka Kráľa na Podbrezinách a podvečer na klubovej scéne Domu kultúry umelecké pásmo *Písané perom, písané srdcom*. Významnou udalosťou bolo odhalenie pamätnej tabule mysliteľovi a básnikovi MUDr. Pavlovi Straussovi na priečelí múzea vo štvrtok 29. augusta. Básnik katolíckej moderny strávil v tzv. Straussovskom dome, dnes súčasť Múzea Janka Kráľa, svoje detstvo a mladosť. V novembri sa pracovníčky múzea podieľali na prezentácii mesta a jeho histórie v rámci Hospodárskeho fóra Euroregiónu Tatry. Viaceré podujatia sa odohrali v Rázusovom dome. 29. apríla to bolo ustanovujúce zhromaždenie Spolku Martina Rázusa. Pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí (18. máj) bola pripravená najrozsiahlejšia akcia múzea *V Rázusovej uličke*. Išlo o prezentáciu expozície spojenú s prehliadkou ľudových výrobcov a prác žiakov odborného učilišťa. V októbri, pri výročí narodenia Martina Rázusa, sa konal aj tradičný *Deň otvorených dverí* a v decembri vzdelávacie podujatie pre deti *Maroškov Vianoce*.

V rámci edičnej činnosti múzeum vydalo 3. ročník *Múzejných starínok* a v spolupráci s Knižnicou G. F. Belopotockého titul o Jankovi Kráľovi *Ja som Lipták rodom*. Z mimorozpočtových financií sa podarilo vydať nový farebný propagačný bulletin, predstavujúci všetky expozície Múzea Janka Kráľa.
(Liptov 4.6.2002, Príloha Kultúra)

SLOVENSKÉ MÚZEUM OCHRANY PRÍRODY A JASKYNIARSTVA zabezpečovalo ekologickú výchovu v stálych expozíciách (Chránená príroda, Minerály – výskyt, využitie, ochrana; Kras a jaskyne Slovenska) i v krátkodobých výstavách. Múzeum sa vo svojej práci sa riadilo Koncepciou rozvoja múzea do roku 2006, ktorá bola prejednaná operatívnou poradou ministra životného prostredia a mala byť dopracovaná do 30. 6. 2003. Jeho hlavnými ťažiskovými oblasťami ostali ochrana živej a neživej prírody a jaskyniarstvo včítane významných osobností a histórie. Činnosť na úseku ochrany prírody bola doplnená evidenciou Maloplošných chránených území a jaskýň v Štátnom zozname. Aj zbierkové fondy sa budovali v súlade s týmito dvoma základnými oblasťami činnosti múzea. Múzeum kládlo aj v roku 2002 zvýšenú pozornosť environmentálnemu vzdelávaniu na školách v návaznosti na učebné osnovy s využitím putovných výstav. Zvýšená pozornosť sa venovala aj práci s osobitnými skupinami – špeciálne školy, predškolské zariadenia, dôchodcovia a tiež sa zintenzívnila spolupráca s Odborom pre styk s verejnosťou MŽP SR, výsledkom čoho bolo sprístupnenie viacerých výstav v priestoroch ministerstva. V oblasti edičnej činnosti začali svoju činnosť (inovované) redakčné rady zborníkov Slovenský kras a Naturae tutela a múzejného bulletinu Sinter. Predmetom spolupráce so Správou slovenských jaskýň sa stala aj jej spoluúčasť na vydávaní zborníka Slovenský kras, čo malo prispieť ku skvalitneniu jeho úrovne. V oblasti výskumnej odbornej činnosti začala pôsobiť Múzejná koordinačná rada zriadená z popredných odborníkov v oblasti výskumu i múzejníctva, pred ktorou boli obhajované záverečné správy jednotlivých výskumných úloh. Múzeum v roku 2002 požiadalo Ministerstvo kultúry SR o udelenie akreditácie.

V tomto roku bolo v múzeu realizovaných 18 krátkodobých výstav: *Ekofotografia* (80 návštevníkov), *Jaskyne drakov* (499 návštevníkov), *120. výročie objavenia Belianskej jaskyne* (386) *Ťažko je byť jaskyniarom* (73), *Zaujímavosti zo života blanokrídlavcov* (967), *Slovenské jaskyne ako súčasť svetového prírodného dedičstva* (3 177), *Život zo skúmavky?* (856 návštevníkov), *Všetko o bocianovi bielom*

(2 965), *Pakobylky a listovky* (1 243), *Významné osobnosti jaskyniarstva* (4 783), *Portréty prírody* (165), *Výtvarné variácie* (107), *Voskové figuríny* (5 000), *30 rokov jaskyniarstva v Rimavskej Sobote* (1 770), *Huby 2002* (205), *80. výročie objavenia Važeckej jaskyne* (433), *Fazuľky starých materií* (1 083), *Speleofotografia* (73 návštevníkov). Múzeum sa prezentovalo s putovnou expozíciou na Dňoch Ekotechniky (v rámci stánku MŽP SR), na Agrokomplexe v Nitre a na Nostalgii Expo v Bratislave. Pri príležitosti Dňa Zeme, Medzinárodného dňa múzeí, Dní európskeho kultúrneho dedičstva a 10. výročia od konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji (Rio de Janeiro 1992) bol do múzea bezplatný vstup na všetky výstavy, expozície a na ne nadväzujúce prednášky realizované v múzeu i mimo neho (771 návštevníkov). Múzeum malo svoju internetovú stránku www.smopaj.sk.

GALÉRIA P. M. BOHÚŇA sa tento rok zamerala hlavne na storočnicu významného umelca, grafika a maliara Kolomana Sokola. Jej činnosť smerovala k otvoreniu Centra Kolomana Sokola (CKS) v deň jeho stých narodenín 12. decembra 2002 (pozri Kalendárium podujatí). Tomuto cieľu bol prispôsobený aj výstavný program vo veľkej sieni. S projektom CKS súvisela aj akvizičná činnosť, v rámci ktorej bolo darom získaných 50 kresieb Kolomana Sokola v celkovej hodnote viac ako desať miliónov korún.

Vo výstavných priestoroch galérie (veľká sieň, malá sieň, komunikačné priestory) bolo inštalovaných devätnásť výstav: *Ján Hoffstädter - Obzrime sa dopredu*, *Jozef Kollár, Koloman Sokol, Imro Weiner Kráľ súborné dielo 1901–1978*, *Miroslav Cheben a Miroslava Chebenová – (Ne)viditeľný svet*, *Zolo Palugyay – maľby a kresby vystavené po prvý raz*, *50. výročie ZUŠ v Liptovskom Mikuláši – výtvarný odbor*, *Milan Hnat – Tretia hemisféra*, *Tibor Huszár – Fotografie Kolomana Sokola*, *Peter Michal Bohúň a maliari 19. storočia v sesterských mestách pri rieke Biala*, *Akvizície 1995–2001*, *Peter Župník – Malé veľké veci*, *Vianočná výstava výtvarného umenia*, *50. výročie ZUŠ v Liptovskom Mikuláši – bývalí absolventi výtvarného umenia (umelci a architekti)*, *Absolventi výtvarného odboru ZUŠ v Liptovskom Mikuláši*, *Letná výstava maľby, kresieb, grafiky, úžitkového umenia*, *Sršňová, Špitková, Hudecová – Ľudia*, *Ivan Mojik, Plzeňské a české výtvarné umenie*. S významnou podporou mesta Liptovský Mikuláš sa vo Francúzsku uskutočnili dve inštalácie výstavy *Kamey Ester Martinčekovej-Šimerovej*. Po návrate na Slovensku bola reprízovaná aj v Prešove a Košiciach.

V Považskej galérii umenia sa konala výstava *Socha a kresba Miroslava Ksandra* a do hotela Tri studničky v Demänovskej doline bola zapožičaná výstava *Fotografie JUDr. Martina Martinčeka*. V rámci pestrej kultúrno-výchovnej činnosti mohli návštevníci galérie vidieť koncert vážnej hudby Hyperion Quartet, jazzový koncert S. Počaia, Večer tanca absolventiek tanečného odboru ZUŠ, divadelné predstavenie *Hádička* hercov martinského divadla SNP (venované Vladovi Clementisovi a jeho žene Líde), besedu k mesiacu fotografie s riaditeľkou Domu fotografie v Poprade Mgr. Luciou Benickou, vianočný koncert. Klub priateľov výtvarného umenia sa v tomto roku stretol desaťkrát. Jednotlivé objekty galérie v Liptovskom Mikuláši a Važci navštívilo 29 616 návštevníkov.

(Rozbor činnosti a hospodárenia za rok 2002, príloha Kultúra)

KALENDÁRIUM PODUJATÍ

Vestibul mestského úradu sa od 8. marca do 20. apríla premenil na výstavnú sieň. Pod záštitou Múzea Janka Kráľa tu inštalovali výstavu **RODISKÁ A DOLINY VANDROVNÝCH SKLENÁROV SPOZA CHOČSKÝCH VRCHOV**. Autor projektu, doc. Ing. Viliam Gruska scénograf a všestranný kultúrny organizátor predstavil na veľkej ploche výsledky svojho etnografického a historického bádania z obcí na rozhraní Liptova a Oravy: Veľké Borové, Malé Borové a Huty. Vystavené bolo množstvo fotografií, archívnych dokumentov, niečo menej trojrozmerných predmetov. Viliam Gruska ponúkol v deň otvorenia výstavy stredným školám i širokej verejnosti zaujímavé podujatie – rozpravu na najrôznejšie témy z histórie a súčasnosti. Využil prítomnosť svojho brata Ing. Jozefa Grusku, počítačového odborníka pracujúceho dlhé roky v zahraničí (aj v Japonsku), ktorého mladí i starší zahrnuli viacerými otázkami.

V sobotu 9. marca bol po niekoľkoročnej absencii opäť obnovený **FILMOVÝ KLUB NICOLAUS**. Vznikol pri Dome kultúry z iniciatívy mladých ľudí pracujúcich v oblasti kultúry. Náplňou kinoklubu bol nekomerčný film pre náročného diváka, nevšedné filmárske diela, ktoré zmenili filmovú históriu. Tieto aktivity zároveň mali „zaplátať dieru“ po kvalitnom filme, ktorý absentoval v kinách, aj na televíznych obrazovkách. Klubové prestavenia doplnené prednáškou o režisérovi, filmovej tvorbe, žánroch a filmovej histórii sa konali každú nepárnu sobotu v kine Nicolaus.
(Liptov 29.1.2002)

13. JARNÝ SALÓN - regionálnu súťažnú prehliadku neprofesionálnych výtvarníkov, ľudových remeselníkov a fotografov otvorili organizátori z Liptovského osvetového strediska v nedeľu 10. marca na klubovej scéne Domu kultúry. V rámci vernisáže vystúpila nová hudobná formácia Clesta Verde (bratia Rašiovci, Mariana Konečná, Róbert Smitka). V programe vystúpili aj žiačky druhého stupňa tanečného odboru Základnej umeleckej školy. V priestore, neoficiálne nazývanom červený foyer boli inštalované čiernobiele i farbené fotografie súťažiacich autorov z celého Liptova a vo výstavnej sieni Múzea Janka Kráľa autori vystavovali drevené plastiky a odevy. Otvorenie 13. Jarného salónu bolo, tak ako každý rok, miestom príjemného stretnutia početných neprofesionálnych výtvarníkov a ich priaznivcov.

Celoarmádna prehliadka folkovej, tramskej, duchovnej hudby a spevu už 12. ročník hudobného festivalu Armády SR **FOLK TATRY 2002** sa konal po dva dni 19. a 20. apríla. Zorganizovali ho Posádkový klub a Dom Armády SR v Trenčíne s podporou mesta Liptovský Mikuláš. Predstavili sa rôzne hudobné štýly od folku, country, bluegrassu, tramskej piesne až po tanečnú hudbu. Novinkou tohoto ročníka bola kategória duchovnej piesne. Z domácich sa na súťažnom pódium predstavila domáca skupina *Pramene* z PKA, poslucháči VA a dievčenská skupina *Venusta*. Ako hostia festivalu v piatok večer vystúpila známa prešovská skupina *Drišľak*, ktorá priniesla dobrú náladu a rozospievala početnú časť divákov.
(Liptov 30.4.2002)

Klub dôchodcov a občiansky klub v Iľanove otvorili v nedeľu 5. mája v priestoroch svojho kultúrneho domu výstavku **VZÁCNE GRÁTY**. Kolektív pod vedením pani Anny Šlaukovej zozbieral po obci pamiatky na svojich rodičov a prarodičov - súčiastky tradičného ľudového odevu, textil, kuchynské potreby, ale aj staré fotografie, albumy pripomínajúce dávne udalosti i život iľanovskej fílie evanjelického a.v. zboru

v Liptovskom Mikuláši. Po vernisáži sa v sále kultúrneho domu predstavili deti s kultúrnym programom pri príležitosti blížiaceho sa Dňa matiek (13. mája).

Medzinárodný deň múzeí sme si v piatok 17. mája pripomenuli podujatím **V RÁZUSOVIE ULIČKE**. Po roku opäť spojili svoje sily Múzeum Janka Kráľa s Liptovským osvetovým strediskom a ponúkli verejnosti zaujímavú návštevu rodného domu súrodencov Rázusovcov vo Vrbici. Slnkom zaliaty a zazelenaný dvor bol plný zvedavých škôlkárov, žiakov i študentov. Prezreli si expozíciu a potom sa prizerali práci šikovných rúk známej mikulášskej rezbárky Márie Hrabinskej, Evy Šimunovej zo Smrečian vyrábajúcej nápadité textilné hračky. Boli tam aj žiaci Odborného učilišťa na Vrbickej ulici, ktorí vyrábali drobnosti z kože. Druhý ročník *V Rázusovie uličke* bol počtom návštevníkov, okolo štyristo, najväčším tohtoročným podujatím Múzea Janka Kráľa.

Už po 31-krát sme v Liptovskom Mikuláši privítali najlepšie amatérske divadelné kolektívy na celoštátnej prehliadke činoherného a hudobného divadla **BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠI**. Od 21. do 23. júna sa na oboch javiskách Domu kultúry predstavili: DOD pri Obecnom úrade v Dražkovciach, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezno, Divadelný súbor Daxner pri Mestskom úrade v Tisovci, Divadelný súbor Hviezdoslav pri Mestskom kultúrnom centre Spišská Nová Ves, Disk z Trnavy, Celkom malé divadlo pri Mestskom kultúrnom stredisku Levice a Tanečné divadlo Style Mestského kultúrneho strediska z Bánoviec nad Bebravou, ktoré si postup vybojovali v okresných a krajských postupových kolách. Žiaľ, v tomto ročníku chýbali medzi súťažiacimi divadelníci z Liptova. Organizátori z Národného osvetového centra v Bratislave a Liptovského osvetového strediska vítali účastníkov prehliadky v záhrade Múzea Janka Kráľa. Pri tejto príležitosti bola v jeho výstavnej sieni inštalovaná výstava divadelných bábok súboru KUK Liptovský Mikuláš. Po predstaveniach sa konali rozborové semináre a pracovné stretnutia, ktoré viedli členovia poroty: predsedníčka PhDr. Dagmar Inšitorisová, PhDr. Oleg Dlouhý a Mgr. art. Viliam Dočolomanský. Mínusom kvalitne pripraveného podujatia bol malý záujem Mikulášanov aj liptovských divadelníkov, ktorých vrcholná prehliadka mohla inšpirovať. Hlavnú cenu NOC a nomináciu na Scénickú žatvu 2002 v Martine získal DS Disk z Trnavy za inscenáciu *Geniálna epocha podľa Schulza*. Ostatné súbory a jednotlivci boli ocenení ďalšími šiestimi diplomami a cenami. (Liptov 2.7.2002, príloha Kultúra)

Začiatkom leta, 4. júla, zomrela v Liptovskom Mikuláši pani **JOLANA TROMBAUEROVÁ**, známa kultúrna pracovníčka, ochotníčka herečka, režisérka, neúnavná organizátorka. Mnohí si ju pamätali z práce Zborov pre občianske záležitosti, kde vystupovala pri uvítaní detí do života, pri sobášoch alebo pri pohrebných obradoch. Narodila sa 25.2.1918 vo Valaskej. Začínala ako učiteľka. Po sobáši s JUDr. Mikulášom Trombauerom sa usadila v Liptovskom Mikuláši. Aktívne sa venovala divadlu ako členka *Divadelného súboru G. F. Belopotockého* pri mikulášskom OÚNZ, neskôr ako režisérka rôznych estrádných pásiem. V 50. a 60. rokoch bola dušou mikulášskeho kultúrneho života. Akademický sochár Alfonza Gromu zachytil jej podobu v súsoší, postave dievčaťa v areáli vojenského cintorína na Háji. V roku 1961 sa stala pracovníčkou Okresného osvetového domu. Dlhé roky bola redaktorkou Kultúrneho prehľadu mesta, rozhlasových relácií. Zostavila publikácie *Červené jarabiny* (1975) a *Monológy* (1980). V pokročilom veku vydala štyri zbierky poézie, v ktorých sa vyznala

z veľkej lásky k Liptovu, jeho histórii i prírode: *Život je čas* (1983), *Jesenné listy* (1994), *Náruč ruží* (1994) a *Môjmu mestu* (2001).
(Liptov 30.7.2002)

Vo štvrtok 29. augusta pribudla v meste nová pamiatka. Spišský diecézny biskup František Tondra odhalil na priechelí Múzea Janka Kráľa **PAMÄTNÚ TABUĽU MUDR. PAVLOVI STRAUSSOVI**. Mikulášsky rodák - chirurg, básnik a významný mysliteľ prežil v tzv. Straussovskom dome, ktorý sa v roku 1971 stal súčasťou múzea, časť svojho detstva. Tabuľu z iniciatívy spišskej diecézy vytvoril akad. maliar Rudolf Cigánik. Samotnému aktu odhalenia reliéfu s portrétom básnika predchádzala slávnostná svätá omša v kostole sv. Mikuláša a seminár s príhovorom znalca Straussovho života a diela doc. Júliusa Rybáka z Gelnice. Slávnosti pripravenej pri nedožitých deväťdesiatinách Pavla Straussa sa zúčastnilo viacero významných hostí: syn MUDr. Jozef Strauss s manželkou z Nitry, brat MUDr. Juraj Strauss s manželkou z Prahy, minister spravodlivosti JUDr. Ján Čarnogurský. Podujatie zavŕšila recepcia a neformálne stretnutie v záhrade múzea.
(Liptov 17.9.2003)

Prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster udelil **ESTER MARTINČEKOVEJ-ŠIMEROVEJ** Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy v oblasti výtvarného umenia. Pre umelkyňu ju na Bratislavskom hrade 2. septembra pri príležitosti štátneho sviatku – Dňa ústavy prevzal primátor mesta MUDr. Alexander Slafkovský. Vysoké štátne vyznamenanie odovzdal 93-ročnej, duchom stále sviežej umelkyni, v súkromí.
(Liptov 10.9.2002, Mikuláš, október)

11. októbra patrila veľká sála Domu kultúry **KONCERTU PRE JANKA CHEBEŇA**, jednej z najväčších hudobných a zvukárskych osobností Liptova, ktorý v marci t.r. predčasne zomrel. Ako o ňom povedal jeho dlhoročný priateľ, riaditeľ ZUŠ Ľubomír Raši: „Nielenže nechýbal pri všetkých podujatiach v meste, ale bol v kontakte aj s celým zvukovým dianím, venoval sa nielen hudbe, ale aj iným akciám, koncertom, divadlám hudby. Jednoducho nezáležalo na tom, či niekto hra v kostole, na námestí, na ulici alebo na javisku. Bol vždy tam. Akcie v podstate stáli a padli na ňom.“
(Liptov 29.10.2002)

Už na desiatom, jubilejnom koncerte **MOSTY – GESCHARIM** sa stretlo okolo päťsto priaznivcov dobrej hudby 14. októbra v synagóge. Vystúpenie orchestra *Bratislava hot Serenaders* s českým komikom Bolkom Polívkom sa nieslo v duchu príjemnej hudby 30.– 40. rokov 20. storočia. Tento rok bola synagóga prepojená éterom s bratislavským Kostolom u klarisiek, kde účinkovali šansonierka Hana Hegerová a herec Milan Lasica. Vynikajúcu atmosféru v preplnenej synagóge podčiarkovala pôsobivá výzdoba zo svetelných gírlánd spustených z galérií na prízemie. Záznam z koncertu, ktorý od jeho počiatkov pripravoval exminister kultúry Ladislav Snopko, vysielala Slovenská televízia v predvianočnom čase 23. decembra.

V sobotu 7. decembra sme boli svedkom jedného z vrcholov tohtoročnej kultúrnej sezóny v meste – otvorenia **CENTRA KOLOMANA SOKOLA**, galérie nášho slávneho rodáka, jedného z najvýznamnejších predstaviteľov slovenského výtvarného umenia 20. storočia. Zavŕšilo sa tak vyše dvojročné úsilie mestského úradu a Galérie P. M. Bohúňa

vybudovať umelcovi k jeho vzácnemu jubileu vlastnú galériu. Svetoznámy grafik Koloman Sokol oslávil sté narodeniny 12. decembra v arizonskom Tuscone, kde dlhé roky žil.

Nová galéria bola vybudovaná v rekonštruovaných priestoroch stredovekej Pongrácovskej kúrie, najstaršej svetskej budovy v Liptovskom Mikuláši. Autormi projektu boli architekti Karin a Stanislav Baréniovci a Miloš Dzúr. So stavebnými prácami sa začalo v júli, keď sa z budovy vystaľovalo Liptovské osvetové stredisko. Stavbári odstránili staré omietky, z oblokov kúrie sa doslova prášilo. Do výšky jedného metra aplikovali sanačné omietky, aby chránili stáročný murivo pred vlhkosťou. Na prízemí bol obnovený dverový otvor, zamurovaný pri poslednej prestavbe pred vyše dvadsiatimi rokmi. Budovali sa nové vodovodné a kanalizačné rozvody. Átrium kúrie sa zmenilo na jedno veľké stavenisko. Historická travertínová dlažba bola dočasne rozobratá, pohybovali sa tu ťažké mechanizmy. Mesto do rekonštrukcie investovalo 4,19 mil. Sk, prispelo aj Ministerstvo kultúry SR. Financie však nepostačili na výmenu strešnej krytiny, čo sa vzápätí, počas tuhej zimy, odzrkadlilo na rozpadajúcich sa podstrešných rímsach. V kúrii vznikli príjemné výstavné priestory pre stálu expozíciu diel Kolomana Sokola i výstavná sieň.

Na slávnostnú vernisáž prišlo vyše sto pozvaných hostí, medzi nimi vnuk Nicolas Koloman Sokol a širšia rodina zo Slovenska. Prihovorili sa im riaditeľ Galérie P. M. Bohúňa PhDr. Karol Maliňák a primátor mesta MUDr. Alexander Slafkovský. Mimochodom práve počas prejavu sa dozvedel, že bol v komunálnych voľbách opätovne zvolený do primátorského kresla. Súčasťou programu bolo odovzdanie pamätných medailí Kolomana Sokola, ktorú pre túto príležitosť vydalo mesto. Udelená bola rodinným príslušníkom, autorom i realizátorom rekonštrukcie objektu, sponzorom, zástupcom Žilinského samosprávneho kraja. V priestore centra sa premietal pôsobivý dokumentárny film *Z labyrintu sveta do raja duše* režiséra Igora Dobiša, ktorý Slovenská televízia premiérovala 1. septembra.

Pre širokú verejnosť bolo Centrum Kolomana Sokola otvorené vo štvrtok 12. decembra. Rodáci si ho uctili aj inauguráciou novej poštovej známky, obálkou prvého dňa a príležitostnou pečiatkou. V ten istý deň bola na Veľvyslanectve Slovenskej republiky vo Washingtone otvorená retrospektívna výstava z diela Kolomana Sokola a výstavná sieň dostala jeho meno. Slávnosti sa zúčastnil aj primátor Alexander Slafkovský.

(Pravda 10.12.2002)

ŽIVÉ ĽUDOVÉ UMENIE BÉKÉŠSKEJ ŽUPY sa prezentovalo na rovnomennej výstave v utorok 10. decembra vo výstavnej sieni na poschodí budovy Čierneho orla, ktorá patrila ružomerskému Liptovskému múzeu. Potomkovia Slovákov vystaľovaných v minulých storočiach na Dolnú zem priniesli na Liptov mnoho krásnych dokladov živého ľudového umenia: výšivky, medovníky, košíky a iné výrobky. Výstava bola prvým výsledkom len nedávnom nadviazanej spolupráce Žilinského samosprávneho kraja a Békéšskej župy v Maďarsku. Výstavu sprostredkoval Maďarský kultúrny inštitút v Bratislave. Preto sa na jej vernisáži zúčastnili aj zástupcovia týchto subjektov. Očarili nás nielen exponáty, príhovor pani Anny Istvánovej, ale aj svieže hlasy dvoch mladých speváčok zo slovenského gymnázia z Békéšskej Čaby. Na svoje si prišli i chuťové poháriky, veď pri pohostení nechýbala povestná klobása „čabajka“ a kvalitné maďarské víno.

Na predvianočný knižný trh uviedli v piatok 18. decembra autori svoju reprezentačnú obrazovú publikáciu **DEMÄNOVSKÁ DOLINA AKO JU NEPOZNÁME**. Na vzniku vôbec prvej publikácie o tejto lokalite sa podieľal fotograf Karol Špánik, bývalý profesor tunajšieho gymnázia, autor textov Štefan Packa a Anton Lucinkiewicz. Kniha vznikla vo firme Grafon dtp štúdio Liptovský Mikuláš. Slávnostne ju predstavili v atraktívnych priestoroch prednedávnom otvoreného Centra Kolomana Sokola. (Liptov 14.1.2003)

V. CIRKEVNÝ ŽIVOT

Aktivity **EVANJELICKÉHO A. V. CIRKEVNÉHO ZBORU** sa sústreďovali okolo bohoslužobného života, o ktorý sa starali zboroví farári Mgr. Marián Bochnička a Mgr. Libor Bednár. V zbore bolo evidovaných 2 727 členov, čo bolo o 260 viac ako v predchádzajúcom roku 2001. Hlavné služby Božie sa konali v nedele a sviatky o 9. hodine v kostole na Tranovského ulici a každú druhú nedeľu v kostole v Ondrašovej a v modlitebni v Okoličnom. Priemerná účasť sa v mikulášskom kostole pohybovala okolo 320 veriacich. V Ondrašovej sa schádzalo priemerne 50 ľudí. Do modlitebne v Okoličnom chodilo 60 ľudí. V tomto roku tu na budove vymenili okná, opravili dvere, upravili osvetlenie a premiestnili oltár.

V zbore pokrstili 28 detí a 8 dospelých, konfirmovali 48 detí a 14 dospelých (o 20 detí viac a jedného dospelého menej ako vlni), sobášili 13 párov a pochovali 65 osôb. Mládeži sa venoval farár Marián Bochnička. Okrem iných aktivít mal na starosti piatkové biblické hodiny v Pastoračnom stredisku mládeže na Janoškovej ulici. Ženy pri biblickom štúdiu viedla pani Janka Žiaranová, ktorá bola aj vedúcou detskej besiedky. V rámci zboru pracovala aj zborová diakonia, ktorá sa starala o chorých a starých ľudí. Náboženstvo sa vyučovalo na všetkých základných školách (338 detí), na Gymnáziu M. M. Hodžu (35 študentov), na stredných školách (24 študentov), na stredných odborných učilištiach (47 študentov), okrem Evanjelickej základnej školy biskupa Jura Janošku a Evanjelického gymnázia Juraja Tranovského, kde nevyučovali mikulášski farári. Celkovú spoluprácu cirkevných škôl a cirkevného zboru hodnotila farárska správa ako „takmer žiadnu a nenormálnu“.

Cirkevný zbor vydával od januára do septembra časopis Vrbickosvätomikulášske zvesti a mal aj svoju internetovú stránku www.ecavlm.sk. Zboroví farári sa zapájali aj do aktivít mimo cirkevného zboru. Mgr. Libor Bednár sa v septembri stal poslancom mestského zastupiteľstva a v decembri bol menovaný za tajomníka redakcie Cirkevných listov vo vydavateľstve Transcius. Mgr. Marian Bochnička sa zúčastňoval na podujatiach Evanjelickej inteligencie Liptovsko-oravského a Turčianskeho seniorátu a spolupracoval pri ekumenických stretnutiach mládeže v meste.

(Farárska správa za rok 2002, príloha Cirkvi)

RÍMSKO-KATOLÍCKE FARNOSTI v Liptovskom Mikuláši, Okoličnom i Palúdzke žili svojim tradičným životom.. Počas veľkonočných sviatkov sa stretli katolíci a evanjelici na spoločných pašiach na Veľký piatok predpoludním v evanjelickom kostole a večer v kostole sv. Mikuláša. Pašie s cirkevnými spevokolami nacvičil Ľubomír Raši. Tento rok sa podarilo dokončiť prestavbu kostola Božského Srdca v Ondrašovej, ktorý bol vysvätený v novembri. Podrobnejší zápis, vzhľadom na nezáujem poskytnúť informácie nebolo možné spracovať

VI. ZDRAVOTNÍCTVO

Vedenie **NEMOCNICE S POLIKLINIKOU** na čele s riaditeľom MUDr. Pavlom Cvengrošom hodnotilo aj tento rok ako hospodársky zložitý, vyznačujúci sa zvýšenými nárokmi na riešenie zložitých prevádzkových problémov. Vyplynulo to zo systému zdravotného poistenia, v ktorom štát nedefinoval rozsah zdravotníckych služieb, na ktoré mal občan na základne zdravotného poistenia právo, ani reálnu cenu poskytovaných výkonov zdravotnej starostlivosti. Zmluvné vzťahy medzi zdravotnými poisťovňami a zdravotnými zariadeniami nefungovali normálne a rovnovážne. Financovanie nemocnice prebiehalo formou tzv. „objednávania“ výkonov zdravotnej starostlivosti pre svojich poistencov zo strany zdravotných poisťovní. Tieto nevyhádzali zo skutočných potrieb pacientov, ale len z finančných zdrojov, ktoré mali k dispozícii. Ani pri „limitovaných“ hospitalizáciách sa nedosiahla výraznejšia úspora nákladov nemocnice. Prospech z takýchto „objednávok“ nemal teda ani pacient, ani nemocnica, len zdravotné poisťovne. Nedostatočné financovanie poskytovania starostlivosti nezodpovedalo skutočným nákladom, čo každý mesiac zvyšovalo zadlženosť nemocnice. V závere roka ministerstvo zdravotníctva zariadenia síce oddĺžilo, ale vykazovanie záväzkov po lehote splatnosti dosiahlo 119 mil. Sk. Táto ekonomická situácia neumožnila ani v tomto roku koncepcnú, plánovanú ani rozvojovú činnosť mikulášskej nemocnice. Každodenné riešenie závažných prevádzkových problémov pri nedostatočnom materiálnom zásobovaní (pre neuhrádzanie faktúr) bolo temer hlavnou pracovnou náplňou hospodárskej správy nemocnice, ale i mnohých zdravotníckych pracovníkov.

Jediným výrazným úspechom tohoto roku bolo sprevádzkovanie nového, moderného chirurgického pavilónu. Stalo sa tak vďaka pochopeniu ministerstva zdravotníctva, ktoré prevzalo záruku splácania dodanej zdravotníckej techniky. Pavilón slávnostne otvorili 16. júla za účasti ministra zdravotníctva Romana Kováča. Prestaňovali sa sem tieto oddelenia: chirurgické, urologické, ortopedické, časť rádiodiagnostického oddelenia, oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny, novovytvorené traumatologické oddelenie a oddelenia centrálnej sterilizácie a centrálnych operačných sál. Z priestorov polikliniky na Jánošíkovom nábreží sa presunulo detské oddelenie. Prínosom nového pavilónu bolo zlepšenie prístrojového vybavenia. Za mamografickým vyšetrením nemuseli už pacientky cestovať až do Ružomberka alebo Dolného Kubína.

Transformačné kroky nemocnice boli zamerané na ďalšie znižovanie posteľového fondu a hľadanie vnútorných rezerv v personálnej oblasti tak, aby sa budova nového chirurgického oddelenia a novozriadené oddelenia v tomto pavilóne mohli uviesť do prevádzky bez podstatnejších nárokov na zvýšenie počtu zamestnancov. Posteľový fond bol po úpravách znížený zo 459 postelí na 434 postelí (zrušenie postelí na kožnom oddelení, zníženie kapacity chirurgického a psychiatrického oddelenia), pri súčasnom zriadení nového traumatologického oddelenia s 20 posteliami. Ako akútne posteľe (bez psychiatrického a doliečovacieho oddelenia) vykazovala nemocnica 339 postelí, čo znamenalo, že v okrese Liptovský Mikuláš pripadalo na 1 000 obyvateľov len 4,59 akútnych postelí. Bol to priemer dosahovaný v štátoch Európskej únie. Za desať rokov sa racionalizačnými opatreniami znížil počet postelí o 224 lôžok, čo svedčilo o nízkej a optimálnej vybavenosti, čo zodpovedalo aj cieľom transformácie slovenského zdravotníctva.

Vedenie nemocnice vypracovalo projekt na transformáciu nemocnice na neziskovú organizáciu poskytujúcu všeobecne prospešné služby, a to na základe príslušných ustanovení Zákona č. 13/2002 Z. z. a Zákona 213/1997 Z. z. Ministerstvo zdravotníctva SR vyhovel žiadosti a súhlasila s ním aj vláda, a tak bolo mikulášska nemocnica zaradená do zoznamu organizácií uchádzajúcich sa o transformáciu na neziskovú organizáciu, na ktorej sa malo podieľať aj mesto Liptovský Mikuláš. Avšak pre značný odpor stavovských organizácií, nezávislých lekárskeho odborov, ale aj zo strany viac ako polovice zamestnancov NsP sa nakoniec od uvažovanej transformácie upustilo. Búrlivé stretnutie na tému transformácie nemocnice sa uskutočnilo s novým ministrom zdravotníctva Rudolfom Zajacom v decembri na pôde mestského úradu. Nový minister-reformátor vyvrátil prítomnej odbornej i širokej verejnosti hrozivú informáciu, že mikulášska nemocnica sa bude rušiť. Uvažovalo sa „len“ o redukcii niektorých oddelení. Na základe kompetenčného zákona prešla nemocnica s poliklinikou od 1. januára 2003 z riadiacej právomoci Ministerstva zdravotníctva SR do pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

(Správa o hospodárení nemocnice v roku 2002, príloha Zdravotníctvo, Liptov 9.4.2002, Pravda 2.12.2002)

Z HISTÓRIE VÝSTAVBY CHIRURGICKÉHO PAVILÓNU. O výstavbe moderného oddelenia sa začalo uvažovať už v osemdesiatych rokoch. Projekt sa pripravoval od roku 1985, samotná výstavba začala roku 1991 a ukončená mala byť v decembri 1994. Stavebné práce sa však definitívne podarilo uzavrieť až koncom roka 2001. Celá výstavba, s rôznymi prestávkami, trvala približne desať rokov. Minister zdravotníctva Roman Kováč hodnotil nový chirurgický pavilón ako najkrajšiu stavbu zdravotníctva na Slovensku, otvorenú v poslednom období. Podľa neho bola dôkazom toho, že slovenské zdravotníctvo sa v tejto oblasti pomaly dostáva na vyššiu úroveň. Vyzdvihol tiež unikátny a historicky prvý príklad spolupráce samosprávy a zdravotníckeho zariadenia, v rámci ktorej bol tento vyše desaťročné rozostavaný pavilón dokončený. Poďakoval najmä primátorovi mesta Alexandrovi Slafkovskému, ktorý využil všetky možnosti na pomoc pri získavaní financií na dostavbu aj ako poslanec Národnej rady SR. Mesto zároveň poskytlo záruky na dodávateľský úver vo výške 50 miliónov Sk pre a.s. Stavindustria, z ktorého sa stavba finalizovala. Náklady na výstavbu chirurgického pavilónu boli projektované vo výške 656, 200 miliónov korún, vrátane vybavenia zdravotníckou technikou. Technológia bola zabezpečená splátkovým systémom. Podľa pôvodného projektu tu malo byť 186 lôžok, skutočnosťou bolo 155 postelí.

(SME 1.8.2002)

Už šiesty rok sa na jar objavovali v uliciach našich miest žlté narcisy v rámci podujatia **DEŇ NARCISOV**, ktoré pripravila Liga proti rakovine. Túto celoslovenskú verejnú zbierku na podporu programov prevencie, včasnej diagnostiky, liečby a výskumu rakoviny v uliciach mesta v piatok 22. marca zabezpečovali študenti Strednej zdravotníckej školy a Gymnázia M. M. Hodžu, poslanci MsZ a členky klubu Venuša ZO Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami. S príchodom jari sa tak na mnohých plášťoch, kabátoch či vetrovkách objavili žlté kvietky narcisu - symbolu spolupatričnosti v boji s touto zákernou chorobou.

Zlá situácia v zdravotníctve sa podpísala aj pod tohtoročné protesty lekární. Práve v **DEŇ LEKÁRNIKOV**, ktorý tento rok vyhlásili na 19. júna zatvorili všetci lekárnici na

Slovensku počas jednej hodiny svojej prevádzky. Výnimkou neboli ani mikulášski lekárnici. Chceli tak upozorniť na tom, že ich vláda napriek sľubom nezbavila dlhov. Tie sa stále prehlbovali. Veď platby za december minulého roka prichádzali do lekárni až v júni.

(Liptov 25.6.2002, Pravda 18.6.2002, Hospodárske noviny 20.6.2002, SME 6.7.2002)

VII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Nedostatok sociálnych zariadení a programov charakterizoval situáciu v Liptovskom Mikuláši aj v tomto roku. Zdalo sa, že problematika sociálnych vecí (mimo riešenia rómskej otázky, klubov dôchodcov a detských jasí) ako by bola mimo záujmu najvyšších predstaviteľov mesta a poslancov mestského zastupiteľstva. Podstatne viac financií sa každoročne dostávalo do oblasti športu, ročne to bolo približne 15 miliónov korún.

Presun kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych vecí sa dotkol dvoch sociálnych zariadení na území mesta. Okresný úrad odovzdal mestu Dom opatrovateľskej služby na Štefánikovej ulici, kde bolo ubytovaných 11 občanov. Budova bola vo vlastníctve Nemocnice s poliklinikou. Útulok pre občanov v hmotnej a sociálnej núdzi - azylový dom s kapacitou 13 miest od 1. júla od okresného úradu prevzal Žilinský samosprávny kraj.

Z prostriedkov mestského úradu boli aj tento rok vyplácané jednorazové dávky sociálnej pomoci.

Mesto naďalej prevádzkovalo **DETSKÉ JASLE** - Inštruktážne na Komenského ulici a Detské jasle s oddelením rehabilitácie na Kuzmányho ulici. Druhé spomínané oslávili v tomto roku 50. výročie svojho založenia. Boli otvorené ako prvé mestské jasle v roku 1952. Oddelenie rehabilitácie tu vzniklo v roku 1990 za veľkej podpory MUDr. Alexandra Slafkovského. Zabezpečovalo kompletnú rehabilitačnú liečbu zdravotnou, výchovnou aj sociálnou starostlivosťou o telesne a duševne oslabené deti. Malo kapacitu desať detí, o ktoré sa starala jedna rehabilitačná pracovníčka podľa pokynov detského neurológa MUDr. Pajora. Ďalšie dve oddelenia boli určené pre zdravé deti od 6 mesiacov do troch rokov. Kapacita jasí 35 detí bola počas roka naplnená. Druhé jasle na Komenského ulici boli využívané menej. Pri kapacite 52 detí ich navštevovalo iba 35 detí. Preto bola časť priestorov od 1. septembra prenajatá školskému klubu z neďalekej Evanjelickej základnej školy biskupa Jura Janošku. Vzhľadom na demografický vývoj a finančné možnosti mestského úradu, uvažovalo sa v krátkej budúcnosti o prevádzkovaní jediných mestských jasí.

(Správa o činnosti mestských detských jasí, september 2002)

SPIŠSKÁ KATOLÍCKA CHARITA (SKCH) otvorila 1. januára nové zariadenie *Dom Caritas svätej Kláry* na Borbisovej ulici, určené pre dievčatá a mladé ženy od 15 do 25 rokov, ktoré sa potrebovali zotaviť mimo svojej rodiny z rôznych nepriaznivých životných situácií. O tomto zámere sa v minulom roku diskutovalo aj na pôde mestského zastupiteľstva. Charita chcela pôvodne s pomocou mesta odkúpiť dom na Nábřeží 4. apríla, neďaleko základnej školy, čo vyvolalo negatívne reakcie niektorých poslancov. Neskôr okresný úrad ponúkol dom v Okoličnom, sídlo pedagogicko-psychologickej

poradne. Charita nakoniec kúpila súkromný dom na Borbisovej ulici, a to len zo svojich darov, bez pomoci mesta i okresu. Dočasné útočisko tu mohlo nájsť maximálne osem klientiek, v priebehu roka jeho služby využilo päť mladých žien. Podľa sestry Júlie, vedúcej mikulášskeho pracoviska Spišskej katolíckej charity, dom ponúkal rodinný spôsob života. Jeho obyvateľky sa museli o všetko postarať samé, vrátane domácich prác. Zároveň sa vzdelávali a nacvičovali bežné životné zručnosti potrebné pri vedení rodiny, materstve či pri príprave na pracovnú profesiu. Aktivity sa spájali aj s poskytovaním sociálnej prevencie, poradenstva i duchovnej orientácie rešpektujúcej náboženské presvedčenie.

(SME 22.2.2002, Liptov 12.2.2002, 30.7.2002)

VIII. ŠPORT A TELOVÝCHOVA

HOKEJOVÝ KLUB 32 LIPTOVSKÝ MIKULÁŠI

Základná časť hokejovej Boss Extra liga 2001/ 2002 sa skončila v utorok 26. februára. Mužstvo HK 32 pod vedením trénera Jána Šimčíka skončilo na siedmom mieste. Z 54 zápasov získalo 49 bodov (17 víťazstiev, 3 víťazstvá po predĺžení, 6 remíz, 3 prehry po predĺžení a 25 prehíer) a dosiahol skóre 144:168. Pred záverečnými bojmi nadstavbovej časti hokejovej ligy (play-off) odišla časť hráčov do iných mužstiev. Hotových hráčov, ktorým v marci končili zmluvy, si rozobrali bohaté hokejové kluby, čo zas pomohlo chudobnejšej pokladnici HK 32. Brankár Karol Križan, Pavol Augusta a Ján Cibul'a hrali za Zvolen, Peter Smerčiak obliekol dres v Trenčíne, Juraja Halaja získal Slovan Bratislava. Nasledujúca séria zápasov v rámci štvrtfinále play-off priniesla mnohé prekvapenia, o ktoré sa postaralo omladené mikulášske mužstvo. Pre mnohých bolo ich vystúpenie malou senzáciou. Jasnou brankárskou jednotkou sa po odchode Karola Križana stal 20-ročný Ján Laco. Mladí hokejisti od 17 do 21 rokov, ktorí nahradili odídencov, sa chopili príležitosti a bratislavský Slovan poriadne potrápili. Popredné mužstvo tabuľky malo čo robiť s húževnatými mikulášskymi hokejistami. Siedmy a prvý v tabuľke hrali rovnocennú partiu. Mikulášania si svojimi výkonmi vynútili s bratislavským Slovanom, neskorším majstrom hokejovej Boss extraligy, až sedem zápasov. Pred zápasom 8. marca bolo skóre zápasov prekvapujúce - 2:2. Komentáre hovorili, že Liptáci mohli hrať uvoľnene na rozdiel od Slovana, ktorý bol v domácom prostredí pod tlakom. Šiesty vzájomný zápas štvrtfinálovej série sa hral v nedeľu 10. marca pred televíznymi kamerami na mikulášskom zimnom štadióne. Nakoniec do finále postúpil Slovan Bratislava a HK Zvolen. Vo vzájomných zápasoch proti sebe nastupovali bývalí spoluhráči. Výborne hrajúci mikulášsky exkapitán Ján Halaj hrajúci v zlatej prilbe za Slovan strel'al góly proti Karolovi Križanovi vo zvolenskej bránke. Po skončení ligového ročníka 2201/2002 najvyššej hokejovej súťaži patrila mikulášskemu hokeju nelichotivá posledná priečka v tabuľke celkového záujmu divákov. Mikulášsky zimný štadión zaznamenal v tejto sezóne najmenej návštevníkov na celom Slovensku.

V marci došlo k organizačnej zmene, keď sa Hokejový klub 32 Vojenská akadémia zmenil na Mestský hokejový klub (MHK) 32 Liptovský Mikuláš. Predstavenstvo nového klubu, ktoré tvorili najväčší sponzori hokeja v Liptove, vypísalo na 18. apríla výberové

konanie na riaditeľa MHK 32. Prihlásilo na deväť uchádzačov: doterajší riaditeľ Vlastimil Škandera, Ján Majdek tréner juniorov, Dušan Halaj otec útočníka Juraja Halaja, Drahotín Vyšný inštruktor Slovenského zväzu ľadového hokeja, Marián Kuppá bývalý člen Dozornej rady HK 32, Jaroslav Spodniak bývalý hráč, Peter Matejka bývalý tréner mládeže, Pavel Heinereich bývalý vedúci A-mužstva a Ján Goceliak vedúci športovej hokejovej triedy. Na konkurze sa nakoniec nezúčastnili J. Majdek a M. Kruppa. Výberová komisia, ktorej predsedal primátor mesta Alexander Slafkovský, určila jednoznačného víťaza doterajšieho riaditeľa klubu Ing. Vlastimila Škanderu.

Letná príprava mužstva sa začala 27. apríla. Hlavného trénera Jána Šimčíka (v marci mu skončila zmluva) nahradil František Hejčík, bývalý hráč Dukly Trenčín i Slovana Bratislava, ktorý od roku 1990 pôsobil v Nemecku. Spomenieme aj ďalších kandidátov na post trénera: Peter Mikula zo Zvolena, Ľubomír Oslizlo, ktorý trénoval české Rosice, Česi Jan Tlačil tréner Českých Budějovic a Brna a Pavel Huba, ktorý bol kormidelníkom Opavy. Asistentom trénera sa stal Dušan Mocoszek, ktorý už stál na striedačke Liptákov v sezónach 1994/95 a 1995/96. Asistentom trénera so zameraním na brankárov zostal Jozef Sasko.

V tom čase vo Švédsku prebiehali 66. Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji, kde štartovali aj dvaja odchovanci mikulášskeho hokeja Jerguš Bača (vekovo najstarší tohtoročný slovenský reprezentant) a Marek Uram. Obaja sa podieľali na zisku titulu majstrov sveta, ktorý si Slovensko vybojovalo prvýkrát v histórii. Pred veľkým finále s Ruskom, 4. mája 2002, zachvátil hokejový ošial celú krajinu a preniesol aj do ulíc Liptovského Mikuláša. Mládež sledovala hokejové stretnutie vo všetkých pohostinstvách, puboch, reštauráciách. Bujaré oslavy na námestí skončili kúpeľom niektorých fanúšikov vo fontáne. Zábavná pyrotechnika skoro podpálila tribúnu pred okresným úradom, našťastie si to odniesla len prepálená celtovina. Účasť 37-ročného Jerguša Baču vyvolal medzi fanúšikmi hokeja rozporné reakcie, ale tréner Ján Filc po skončení turnaja hodnotil Baču ako skúseného hokejistu a výnimočného človeka. Marek Uram síce na šampionáte veľa nenahrál (po príchode chlapcov z NHL sa stal 13. útočníkom, takže väčšinou sedel na striedačka a v hľadisku), ale z titulu sa tešil rovnako ako ostatní. Autogramiádu hokejových majstrov sveta pripravil 7. júna kníhkupec Karol Szekely, tiež bývalý mikulášsky hokejista, vo svojom obchode na Námestí mieru. Okrem mikulášskych chlapcov svoj podpis rozdával aj reprezentačný brankár Ján Laššák.

Jerguš Bača sa po úspechu na svetovom šampionáte vrátil po osemnástich rokoch späť do „rodného“ klubu. Jednoročnú hráčsku zmluvu podpísal 25. júla a v novej hokejovej sezóne sa stal kapitánom mužstva. Krátko sa vrátilme k jeho hokejovej kariére. Vo vitrínke mal federálny (1988) i slovenský titul (1999) – oba s Košicami. Pôsobil v NHL (Harford), i v najvyššej súťaži vo Švédsku a Česku. V sezóne 2001/2002 bol kapitánom nemeckého tímu najvyššej súťaže Revier Lowen Oberhausen. Reprezentačnú kariéru začal ešte za čias Československa v roku 1989 v Štokholme a v tomto roku vo Švédsku aj ukončil.

Od nového 10. ročníka 2002/2003 mala hokejová extraliga nového generálneho partnera Slovenské telekomunikácie, a.s. V úvode kole sa 7. septembra na mikulášskom ľade zrodilo prekvapenie, keď tu prehral majster Slovan Bratislava. V septembri prišli do mužstva dvaja noví hráči. Obranca Stanislav Fatyka z Nitry podpísal s klubom dvojročný kontrakt. Odchovanec Slovana Bratislava Marcel Sakáč tu hosťoval do konca sezóny. Po poslednom zápase v roku 2002, ktorý bol zároveň 37.

kolom ligy, bol MHK 32 až na ôsmom mieste z desiatich štartujúcich slovenských klubov.

Rozpočet klubu sa ani v tomto roku výrazne nezmenil. Pohyboval sa vo výške do 20 mil. Sk, k čomu mesto prispievalo ďalšími 8 miliónmi na prevádzku zimného štadióna. Peňazí na výraznejšiu rekonštrukciu štadióna ani na nákup hráčov nebolo. V mužstve hrali väčšinou vlastní odchovanci, ktorých potom ľahšie zlanáril bohatšie kluby. Stalo sa tak aj v prípade Jána Cibulču, ktorý prestúpil do Zvolena.

(Liptov 5.2.2002, 26.3.2002, 23.4.2002, 14.5.2002, 21.5.2002, 30.4.2002, 14.5.2002, 30.7.2002, Pravda 5.4.2002)

JUNIORSKÍ HOKEJISTI HK 32 VA skončili v sezóne 2001/2002 na štvrtom mieste, čo však nezodpovedalo cieľu, ktorí si vytýčili na začiatku sezóny. Potvrdil to aj tréner Ján Majdek. Na začiatku sezóny zaradil medzi juniorov 13 hráčov z dorasteneckého kádra minuloročných majstrov Slovenska. Pred vyvrcholením sezóny ich oslabil odchod piatich hráčov do A mužstva, čo oslabilo družstvo juniorov a tak sa nedostali do vytýčeného finále. (Liptov 9.4.2002)

Počas leta sa konal už **3. ROČNÍK HOKEJOVEJ ŠKOLY** pre deti od 7 rokov. V troch termínoch sa vystriedalo 140 detí zo Slovenska, Poľska, Česka, ale aj po jednom z Kanady a Fínska. Medzi mladých hokejistov prišli Martin Cibák, útočník mužstva NHL Tampa Bay Lightning, Ivan Droppa, držiteľ striebornej medaily z MS v Petrohrade, pôsobiaci v Nemecku a Jozef Pethö, bývalý hráč Slovanu, ktorý pôsobil v Slovinsku a „zlatý“ Jerguš Bača.

(Liptov 16.7.2002)

Nový hrací systém, kvalitnejšie a vyrovnanejšie zápasy, veľa gólov i vynikajúce výkony rozhodcov boli hlavnými znakmi **17. ROČNÍKA ORAVSKO-LIPTOVskej HOKEJOVEJ SÚŤAŽE** v sezóne 2001/2002. Vo finálovom stretnutí prehral HK 01 Liptovský Mikuláš so Sokolom Ružomberok 7:4.

(Liptov 5.3.2002, 12.3.2002)

KANOE TATRA KLUB (KTK) LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

Areál vodného slalomu, tento rok pomenovaný po Ondrejovi Cibákovi, bol dejiskom viacerých významných domácich i medzinárodných pretekov. *18. ročník Medzinárodných liptovských vodných slalomov* (26.– 27. apríla) boli úvodnými pretekami novej sezóny. Zúčastnilo sa ich 167 pretekárov zo štyroch krajín - všetky hviezdy slovenskej kanoistiky, kompletná špička nielen zo Slovenska, ale aj Poľska. Výborní pretekári prišli aj z Čiech a po prvý raz aj Slovinci. Pretekári mali toto podujatie radi, veď bol úvodom do sezóny, kde si mohli otestovať sily po zimnom odpočinku. Podujatie poznačilo typické aprílové počasie, keď chlad a dážď vystriedala vyjasnená slnečná obloha s výhľadom na zasnežené Tatry. Suverénne si viedol Peter Cibák ml., ktorý medzi kajakármi ani raz nenašiel premožiteľa. Medzi kanoistami bol najlepší Poliak Krysztof Bieryt pred domácim Michalom Martikánom a Jurajom Minčíkom z Bratislavy. Zo žien bola najúspešnejšia Gabriela Stacherová pred domácimi kajakárkami Elenou Kaliskou a Gabrielou Zamiškovou. Na *54. ročníku Medzinárodného tatranského slalomu - Memoriál Ondreja Cibáka* (10.–12. mája) bojovali slovenskí pretekári o úvodné body do nominácie na vrcholné podujatia sezóny. Štartovalo takmer 200 lodí z piatich krajín (Austrália, Poľsko, Rusko, Ukrajina a Slovensko). Všetky prvenstvá zostali v Liptovskom Mikuláši, o čo sa zaslúžili v K1 Peter

Cibák a Elena Kaliská v C1 Michal Martikán a v C2 Pavol a Peter Hochschornerovci. Tri prvenstvá z *Majstrovstiev Slovenska vo vodnom slalome* (8. – 9. jún) zostali doma. Medzi deblistami obhájila titul z Čunova mikulášska dvojica Milan Kubáň a Marián Olejník a už piaty raz ich dekorovali ako slovenských šampiónov. Kanoista Michal Martikán triumfoval dokonca šiesty krát, kým kajakár Ján Šajbidor a kajakárka Gabriela Stacherová (ŠKP Bratislava) mali v tomto roku majstrovskú premiéru. *Preteky olympijských nádejí - Junior Global Cupu 2002* (30. júl – 1. august) sa konali s podporou Ministerstva školstva SR. Štartovalo dvesto mladých vodných slalomárov zo sedemnástich štátov Európy, Austrálie a USA na 184 lodiach. V týchto pretekoch dominovali poľskí a českí vodní slalomári. V silnej konkurencii sa naši juniori nestratili, ale ich výsledky neboli také presvedčivé ako v minulých rokoch.

Vodní slalomári z KTK úspešne bojovali aj na júlových *IV. majstrovstvá Európy vo vodnom slalome* v Čunove. Zlatú žatvu Slovákov otvoril hliadka 3xC1 v zložení Michal Martikán, Juraj Minčík a Alexander Slafkovský. O druhú najcennejšiu medailu sa postarala hliadka deblkanoistov (Peter a Pavol Hochschornerovci, Milan Kubáň, Marián Olejník a Pavol Hric, Roman Vajs). Ďalšie zlato mal na dosah Alexander Slafkovský, ktorý bol pred finále najväčším favoritom na víťazstvo. Juniorský majster sveta pred dvoch rokov sa však napokon musel uspokojiť „iba“ so striebrom. So zlatom sa zaskvela aj kajakárka Elena Kaliská v K1, na ME už druhýkrát, hneď za stupňami víťazov skončila Gabriela Stacherová a tretia naša kajakárka Gabriela Zamišková obsadila deviate miesto.

Vrcholným podujatím sezóny boli *Majstrovstvá sveta vo vodnom slalome* v francúzskom Bourg St. Maurice (21.–25. august). Vrcholné podujatie sa uskutočnilo po dvojročnej prestávke, ktorú spôsobil olympijský rok 2000, keď sa MS nekonali a o rok neskôr šampionát zrušili kvôli teroristickému útoku na USA 11. septembra 2001 v predvečer MS. Slovenskej výprave sa vo Francúzsku darilo, získala dve zlaté medaily a skončila v celkovom hodnotení krajín na druhom miesta za domácou reprezentáciou. O prvú zlatú medailu sa postaral Michal Martikán v C1, ktorý si opäť dokázal načasovať svoju formu na vrcholné podujatie a získal už svoje druhé svetové zlato. V tejto kategórii sa predstavili aj Dušan Ovčarik, ktorý skončil na 5. mieste a Alexander Slafkovský, ktorý svojím 39. miestom zaplatil na MS nováčikovskú daň. V ženskej K1 mala opäť smolu Gabriela Stacherová, keď po štvrtýkrát za sebou skončila na štvrtej - „zemiakovej“ pozícii. Elena Kaliská bola desiata a Gabriela Zamišková dvadsať tretia. V kategórii C2 Kubáň s Olejníkom skončili na siedmom mieste a Hric s Vajsom na 18. mieste. Od Tomáša Mráza sa veľký úspech neočakával a do desaťčlenného finále sa nedostal. V konečnom hodnotení obsadil 32. miesto. O nečakaný neúspech sa postarali Peter Cibák a Ján Šajbidor, ktorí skončili už v kvalifikácii. Aktívne ako rozhodca sa na šampionáte zúčastnil aj tajomník KTK Ján Piaček. Jeho stanovisko bolo pri najťažšej bránke kvalifikácie, kde mal ťažkú úlohu posudzovať prejazd jednotlivých pretekárov.

Dosiahnuté výsledky mikulášskych vodákov sa odrazili aj v koncoročných športových anketách. Koncom novembra sa v Dolnom Kubíne konalo valné zhromaždenie Slovenského zväzu kanoistiky na divokej vode pod vedením prezidenta zväzu Ivana Cibáka (do funkcie nastúpil v máji t.r.). Tu vyhlásili aj najlepších slovenských vodákov. Na druhom mieste sa umiestnil Michal Martikán, ako tretia Elena Kaliská a o stupeň nižšie Peter Cibák. V ankete o najlepšieho slovenského športovca obsadil Michal Martikán siedme miesto a Elena Kaliská dvadsať ôsmu priečku. Michal Martikán získal aj ocenenie slovenský olympionik desaťročia v ankete Slovenského

olympijského výboru. Predurčil ho k tomu titul prvého olympijského víťaza v histórii samostatného Slovenska z Atlanty v roku 1996 i strieborná olympijská medaila zo Sydney v roku 2000. Elene Kaliskej vyniesla táto anketa ôsme miesto. Vďaka mikulášskym vodným slalomárom sa najúspešnejším olympijským športom v krátkej histórii samostatného Slovenska stal vodný slalom.

KTK, to neboli len vodní slalomári, ale aj oddiel vytrvalostného behu. Štyria jeho členovia absolvovali začiatkom apríla 26. ročník najväčšieho európskeho maratónu v Paríži, na ktorom sa zúčastnilo asi 55 tisíc vytrvalcov z celého sveta. Boli medzi nimi aj Mikulášania Vladimír Dzuroška, Tatiana Dzurošková, Katarína Mišotová a Dušan Kutnár.

(Hospodárske noviny 15.7.2002, Liptov , 14.4.2002, 30.4.2002, 11.6.2002, 27.8.2002, 3.9.2002, Národná obroda 23.8.2002, Pravda 13.7.2002, 15.7.2002, 10.8.2002, 26.8.2002, 23.12.2002, SME 15.7.2002, 21.8.2002,22.8.2002, 29.11.2002, 20 12 2002, Rádio Lumen 26.4.2002)

FK TATRAN VA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ skončil ročník 2001/2002 III. futbalovej ligy na štrnástom mieste. Až do predposledného kola nemali jeho hráči zaistenú záchranu v súťaži, takže po skončení súťaže si vydýchli nielen funkcionári a hráči, ale aj fanúšikovia klubu. III. futbalová liga bola pre Liptovský Mikuláš. Prezident Tatranu Milan Mikušiak nebol s postavením klubu spokojný, pretože v uplynulých ročníkoch patrila futbalistom predná časť tabuľky. Jednou z príčin tohoto stavu bolo „zemetrasenie“ v kádri Tatranu VA. Už počas zimnej prestávky nastali v mužstve zmeny, viacerí hráči sa do prípravy nezapojili (hostovanie v iných mužstvách, prestupy, ukončenie aktívnej činnosti). Káder musel byť doplnený hráčmi z Ružomberka, Liptovského Hrádku, Závažnej Poruby, Púchova, Námestova a vlastného dorasteneckého kádra. Trénerovi Ľubomírovi Páleníkovi skončila po sezóne zmluva, takže novým trénerom sa stal Pavol Frigmanský z Liptovského Hrádku. Letná prestávka bola krátka, hráči nastúpili na prvý tréning už 8. júla. Cieľom do nového ročníka 2002/2003 bolo vyhnúť sa „záchranným prácam“ a pohybovať sa v pokojnejších vodách futbalovej tabuľky. Na úvod jesennej časti súťaže prehral Tatran s Turčianskym Teplicami rekordne 7:0 (!), čo donútilo prezidenta klubu Milana Mikušiaka predčasne skončiť dovolenku v Maďarsku. Pri osvetľovaní príčin potupnej prehry pre noviny Liptov uviedol okrem iného i nepriaznivú situáciu s prebudovávaním mužstva (odišiel brankár Medľa, žlté karty hráčov z predchádzajúceho ročníka), i keď podľa jeho slov boli podmienky v klube stabilné.

V mládežníckych kolektívoch FK Tatran VA sa pripravovalo 182 mladých chlapcov vo veku od šesť do devätnásť rokov. Predsedom komisie mládeže sa od septembra 2001 stal Jozef Laučík, predtým to bol Ing. Jaroslav Žuffa. O kvalitu tréningového procesu sa starali skúsení tréneri Ján Pleva, Ján Droppa, Ing. Pavol Labaj, Ing. Zdeněk Matoušek, Jozef Boďo, Ján Macík, Ing. Ľuboš Chovan a Vladimír Chovanec, ktorý pôsobil v športovej futbalovej triede. Dorastenci využívali pre svoj tréning areál starého štadióna za Váhom, kde mali ale dosť problémov s udrжанím tréningových plôch. Žiaci trénovali v Okoličnom, resp. na Podbrezinách, kde sa podstatne zlepšili podmienky odovzdaním druhej trávinatej futbalovej plochy. Futbalová mládež absolvovala zimnú prípravu v telocvični ZŠ v Okoličnom a športové a rehabilitačné zariadenia vo Vojenskej akadémii. Po jesennej časti najväčšiu radosť robil kolektív starších dorastencov, ktorí viedli po polovici súťaže tabuľku III. ligy s trojbodovým náskokom. V 15 zápasoch dvanásťkrát zvíťazil a trikrát prehral pri skóre 35:14. Ich trénerom bol Ján Pleva.

Financovanie klubu zabezpečovali sponzori (tí boli čoraz sporovlivejší), príjem za predaj hráča Rada Bellu do Senca a prenájom reštaurácie v športovom areáli na Podbrezinách. Mesto prispelo na podporu klubu sumou 850 tisíc Sk a ďalšími 150 tisícami, ktorými podporili mládežnícky futbal.

(Liptov 5.2.2002, 12.2.2002, 19.3.2002, 9.4.2002, 16.4.2002, 2.7.2002, 6.8.2002)

DO NAJVIŠŠEJ OBLASTNEJ SÚŤAŽE VO FUTBALE - I. triedy boli zapojené mužstvá z Ilanova a Ondrašovej. Začiatkom apríla (po 15. aj 17. kole) sa ilanovskí futbalisti pohybovali na 4. mieste a futbalisti z Ondrašovej boli so ziskom jedného bodu beznádejne usadení na dne tabuľky. Až v 18. kole prekvapujúco zvíťazili nad Stankovanmi 2:0. Po poslednom 26. kole bolo jasné, že Ilanovo skončilo na 11. mieste (skóre 53:36, 33 bodov). Ondrašová na poslednom 14. mieste s 5 bodmi musela najvyššiu oblastnú súťaž vo futbale opustiť a zostúpila do II. triedy.

Jesenná časť ročníka 2002/2003 odštartovala v úvode augusta. Po prvom kole bolo Ilanovo na 11. mieste bez zisku bodu, keď v Likavke prehrali 4:2. Po jari bol kolektív značne pozmenený a omladený.

(Liptov 16.4.2002, 25.6.2002, 6.8.2002)

Hráčom z **FC 34 PALÚDZKA** štartujúcim v V. lige - skupine B sa na jar neveľmi darilo. V apríli boli s 15 bodmi na poslednom mieste. Futbalisti sa museli v zápasoch vyrovnávať aj s hanlivými výrokmami domácich „fanúšikov“, čo im ešte sťažovalo ich nepriaznivé postavenie na dne tabuľky. Napokon sa im po niekoľkých vydarených zápasoch podarilo v lige zachrániť. Sezónu 2001/2002 skončili na desiatom mieste, keď v tabuľke preskočili dva vypadajúce tímy Liptovskú Lúžnu a Bešeňovú.

(Liptov 16.4.2002, 23.4.2002, 30.4.2002, 9.7.2002)

MIKULÁŠSKA HOKEJBALOVÁ LIGA vyvrcholila zápasmi play-off, kde postúpilo osem najlepších mužstiev a tu sa vykryštalizovala najlepšia štvorica. V boji o tretie miesto vyhrali hráči Kľietky nad Dallasom 11:10 a vo finále, ktoré sa hralo na dva víťazné zápasy, vyhrali dráči Green Power nad víťazmi základnej časti - hokejbalistami Absinthu. Najlepším družstvom sa tak stali hráči v dresoch Green Power. Najlepším strelcom súťaže sa stal Ľubomír Kováč (Dallas) s 72 nastrieľanými bodmi a najlepším brankárom Miroslav Kruppa (Absinth).

(Liptov 2.7.2002)

Klub päťbojárův TJ Štátny majetok zmenil svoj názov na **ŠPORTOVÝ KLUB GRAFON**. Tréneri Vladimír Rengevič a Igor Štefanovič za pomoci Jozefa Čajku chceli nadviazať na dlhoročnú tradíciu moderného päťboja v Liptove a veľmi dobré výsledky mikulášskych päťbojárův z posledného obdobia. Pretekárom sa darilo na reprezentačných testoch v Banskej Bystrici, kde v streľbe zvíťazil Marek Haluška. Michaela Antoškova na svojich prvých pretekoch skončila druhá. O päťbojársky dorast sa začalo starať nové Školské športové stredisko pri ZŠ na Ulici Čsl. brigády, ktorý vytvorili členovia Slovenského zväzu moderného päťboja.

(Liptov 30.4.2002)

TAEKWONDO sa aj v tomto roku venovali dva kluby Orol a Taekwondo klub RI. Úspešní pretekári sa predstavili už 19. januára v Košiciach v I. kole ligy. Víťazmi vo svojich kategóriách sa stali Mikulášania: Terézia Cehlárová (v kategórii žien do 34 kg), Jakub

Sirota (v mužskej žiackej kategórii do 30 kg), Palo Kykal (v kategórii do 33 kg), Miroslav Štefček do 36 kg), Monika Tatarková (juniorke nad 65 kg) Matúš Cehlár (juniori do 68 kg), Marek Močárník (seniori do 83 kg). Libor Kykal obsadil druhé miesto do 33 kg, Tomáš Stráňanský skončil na treťom mieste v kategórii do 40 kg.

Pretekári z klubu Orol reprezentovali mesto i Slovensko v marci na 9. ročníku medzinárodného turnaja v Záhrebe, kde zo slovenských pretekárov bodovali len Mikulášania. V kategórii žiačok do 36 kg druhé miesto vybojovala Terézia Cehlárová a v junioroch do 59 kg skončil na treťom mieste Ondrej Cehlár. Cehlárová získala zlatú medailu v kategórii do 34 kg v medzinárodnej detskej súťaži taekwondo WTF Asiana Cup 2002 v nemeckom Stutgarte.

Taekwondo klub RI súťažili v Slovenskej lige.

(Liptov 12.2.2002, 22.1.2002 16.4.2002)

Úspešne si na Majstrovstvách Slovenska v kick-boxe v Nemeckej pri Brezne počínali, už tradične, reprezentanti nášho mesta zo **STREET PROF KICK BOX** Osem pretekárov s trénerom Jánom Zdrabajom si vybojovali zbierku medailí, pričom v tomto trende nezaostali ani noví pretekári. Majstrami Slovenska sa stali Peter Navrátil (muži do 65 kg light contact), Martin Navrátil (muži do 70 kg - semi contact, light contact), Marián Kulizák (muži do 80 kg - semi contact, light contact), Jaroslav Navrátil (muži do 85 kg - light contact a 2. miesto semi contact). Michal Havlíček obsadil 3. miesto v junioroch nad 60 kg, Zuzana Porubenová získala dve 2. miesta, Michal Červeň 3. miesto v mužoch do 80 kg a Eduard Nikoléni 3. miesto v mužoch do 81 kg. Na svetovom šampionáte v Taliansku (21.–25. augusta) reprezentovali Slovensko pretekári pod vedením trénera Jaroslava Navrátila. Získali tri medaily v kategórii light contact. Peter Navrátil (do 65 kg) vybojoval bronz, Martin Navrátil (do 70 kg) striebro a Marián Kulizák (do 80 kg) bronz. Zisk troch medailí z MS bol podľa pretekárov zatiaľ najväčší úspech pre ich klub, ktorý patril v tejto kategórii medzi najlepšie na svete. Na svetové stretnutie sa poctivo pripravovali po celý rok, absolvovali rôzne turnaje a preteky.

(Liptov 2.7.2002, 3.9.2002)

LETECKOMODELÁRSKY KLUB pri Posádkovom klube pripravil počas víkendu 25. a 26. mája už šiesty ročník stretnutia obrích modelov. V septembri im medzinárodná modelárska asociácia pridela zorganizovanie Majstrovstiev Európy v kategórii F1 E (magnetom riadené modely vetroňov). Preteky sa uskutočnili od 17. do 21. septembra v spolupráci s mestom Liptovský Mikuláš a Vojenskou akadémiou. Na svahoch medzi Galovanmi a Liptovským Trnovcom si zmerali sily pretekári z desiatich krajín Európy.

K najúspešnejším pretekárov klubu patril modelár Ivan Tréger, ktorý patril v halových modeloch k desiatim najlepším na svete. Súťaženie v tejto kategórii bolo veľmi náročné, lebo sa pretekali modely s hmotnosťou zhruba dva gramy, poháňané gumovým zväzkom. Citlivé bol aj na najmenší vánok, preto sa súťažilo vo veľkých halách a nie vonku.

(Liptov 26.2.2002, 24.9.2002)

LIPTOVSKÝ MARIÁŠOVÝ KLUB vznikol v roku 1998. V februári t.r. bola sprístupnená jeho internetová stránka. Členovia klubu absolvovali druhý ročník súťaže o Majstra Liptova. Súťaž pozostávala zo siedmich regionálnych turnajov, ktoré mariášisti odohrali v okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok. Po minuloročnom víťazstve sa úspech nepodarilo zopakovať prezidentovi klubu Milanovi Mikušiakovi. Na liptovskom mariášovom tróne ho vystriedal nový majster Liptova a zároveň majster Slovenska pre

rok 2002 Jaroslav Obert. Druhú priečku obhájil vlnajší vicemajster Vladimír Poliak a na treťom mieste skončil Pavol Kováč ml.

(Liptov 14.1.2003)

MIESTNY SPOLOK VODNEJ ZÁCHRANNEJ SLUŽBY SLOVENSKEHO ČERVENÉHO KRÍŽA v Liptovskom Mikuláši patril medzi najstaršie a najúspešnejšie oddiely vodnej záchranej služby na Slovensku. V máji sa zúčastnili na majstrovstvách Vodnej záchranej služby v Prešove. Družstvo mužov Liptovský Mikuláš I. skončilo na druhom mieste, Liptovský Mikuláš II. na siedmom mieste. V kategórii mužov - jednotlivcov obsadil Peter Pavlovský štvrté miesto a Stanislav Jedlička piate. Svoje kvality ukázali aj ženy. Z deviatich súťažiacich bola Katarína Horečná druhá a Zuzana Friesová tretia. Vodní záchranári pôsobili počas letnej sezóny v autokempingu Liptovský Trnovec na Liptovskej Mare a na kúpalisku v Liptovskom Jáne.

(Liptov 25.6.2002)

GYMNASTKY ZO ŠPORTOVÉHO KLUBU LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ bodovali na Majstrovstvách Slovenska v modernej gymnastike v Prešove 15.–16. júna. Zúčastnili sa ich dve staršie žiačky a dve juniorky: Petra Máčalová, Martina Kohútiková, Jana Dubovská a Veronika Hollá s trénerkami Vlastou Fialovou a Helenou Misálovou. Petra Máčalová sa stala vicemajsterkou Slovenska v kategórii starších žiačok, Martina Kohútiková obsadila jedenáste miesto. Veronika Hollá obsadila medzi 25 juniorkami dvanáste miesto a Jana Dubovská skončila po dvoch veľkých chybách na dvadsiatom prvom mieste.

Známa maratónska bežkyňa- seniorka **EUDMILA ŠUNOVÁ** pokrstila 10. augusta na Rajeckom maratóne v Rajci knihu *V teniskách a v kroji*, ktorú o nej napísala Beata Chrenková. Pôvodne mal byť krstným otcom známy rozhlasový športový komentátor Gabo Zelenay, avšak na poslednú chvíľu ho ochotne a šarmantne zastúpil bývalý riaditeľ banskobystrického štúdia SRO pán Ladislav Hyža, mikulášsky rodák.

(Liptov 27.8.2002)

Netradičný **ŠACHOVÝ ZÁPAS LIPTOV - ŽILINA** sa uskutočnil na Námestí osloboditeľov v sobotu 7. septembra v rámci slávnostného otvárania pešej zóny. Za päťdesiat šachovníc sa okrem šachistov regiónov Liptova a Žilina posadili aj známe osobnosti: hokejisti Jerguš Bača a Marek Uram, biatlonistka Marcela Pavkovčeková i primátor Liptovského Mikuláša. Pôvodne mali na prvej šachovnici nastúpiť mikulášsky primátor so žilinským Ing. Jánom Slotom, no nestalo sa tak. Duel prišiel podporiť aj Milan Kajan, prezident Slovenského šachového zväzu. Na námestí v stovke partií bol pomer 57:43 bodov pre Žilinčanov. V súťažnej časti v Posádkovom klube armády zvíťazili v 900 partiách hostia výrazným rozdielom 544,5:355,5 bodov. Podujatie zorganizovali Šachový klub Liptov pri PKA, Centrum voľného času a mesto.

(Nový čas, 9.9.2002, Liptov príloha Šport)

Medzi **NAJLEPŠÍMI ŠPORTOVcami MESTA ZA ROK 2002** dominovali pretekári z Kanoe Tatra Klubu Liptovský Mikuláš. Z trinástich ocenených bolo jedenásť členov KTK: Michal Martikán, Elena Kaliská, Alexander Slafkovský, Peter Cibák, Milan Kubáň a Milan Olejník, Pavol Hric a Roman Vajs, Gabriela Zamišková, Dušan Ovčarík, Tomáš Kučera, Tomáš Mráz, Ján Bátik Z ostatných klubov to boli Vasil Pavljuk (RMK-raketový modelári) a Marián Kulizák (Kick-box Street prof).

(Liptov 4.2.2003)

IX. ZAUJÍMAVOSTI Z HISTÓRIE

Ešte minulý rok vzišla zo strany mestského úradu požiadavka vypracovať návrh na pomenovanie nových ulíc v miestnej časti Palúdzka. Na návrh historičky mesta a kronikárky v jednej osobe odsúhlasilo mestské zastupiteľstvo pomenovanie ulíc podľa týchto mikulášskych osobností:

František Klimeš, kníhtlačiar, vydavateľ, predseda Družstva Demänovských jaskýň, starosta mesta

Narodil sa 16.12.1875 v Tovačove na Morave. Po vyučení prišiel na Slovensko. Najprv pracoval v Ružomberku v tlačiarni Karola Salvu. V roku 1903 sa usadil v L. Mikuláš, kde založil tlačiareň Klimeš a Pivko. Bol aj významným slovenským vydavateľom a kníhkupcom. V časoch silného národnostného útlaku uhorského režimu podporoval vydávanie slovenských kníh a časopisov. Tlačil Slovenskú knižnicu redigovanú Františkom Votrubom, ktorá vydávala diela slovenských realistov - Kalinčiaka, Čajaka, Gregora-Tajovského. Dennicu Terézie Vansovej, vtedajší populárny ženský časopis nielen tlačil, ale štyri roky aj redigoval. Okrem toho stačil byť František Klimeš desaťročie (1928–1938) aj starostom mesta, predsedom Družstva Demänovských jaskýň, Živnostenského spolku, starostom Sokolskej župy podtatranskej, predsedom slovenskej sekcie Zväzu čs. kníhkupcov a nakladateľov. Dvadsaťdva rokov stál na čele Družstva Demänovských jaskýň, kde vykonal kus záslužnej práce pri sprístupňovaní a vybudovaní Demänovských jaskýň. Pri získaní úveru od Liptovskej úverovej banky ako jediný podpísal zmenky kryté vlastným majetkom, hoci v správe Družstva sedeli aj niektorí majetní mikulášski priemyselníci. Po vojne žil na dôchodku vo veľmi skromných pomeroch, čo spôsobil jeho kadrový profil bývalého zamestnávateľa, kapitalistu. František Klimeš zomrel 7.5.1961 v Liptovskom Mikuláši a je tu aj pochovaný na Vrbickom cintoríne.

Alojz Lutonský, organizátor turistiky a cestovného ruchu

Narodil sa 4.11.1905 v Bilavsku (okres Kroměříž) na Morave. Po absolvovaní Strednej ekonomickej školy v Přerove pracoval v Hospodárskom skladištnom družstve v Liptovskom Mikuláši. Venoval sa tiež turistike, jaskyniarstvu. V roku 1927 začal pracovať v Družstve Demänovských jaskýň. Spolu s ďalšími osobnosťami sa podieľal na založení Múzea slovenského krasu. V rokoch 1932–1939 bol tajomníkom Tatranskej komisie Klubu československých turistov v Novom Smokovci, kde organizoval turistiku, záchrannú službu, profesionálnych horských vodcov. V tom čase sa stal aj redaktorom časopisu Krásy Slovenska. Neskôr organizoval Klub slovenských turistov a lyžiarov, bol aj jeho ústredným tajomníkom.

Po roku 1945, v službách Riaditeľstva pre cestový ruch v Bratislave organizoval turistický ruch v oblasti Nízkych Tatier (budovanie lanovky na Chopok, stredisko Jasná). Podieľal sa tiež na budovaní symbolického cintorína vo Vysokých Tatrách i vojenského cintorína na Háji. V rokoch 1963 –1968 bol riaditeľom Múzea Janka Kráľa. Zomrel 14.7.1997 v Liptovskom Mikuláši, pochovali ho na Vrbickom cintoríne.

Vladimír Kuna, ev. a. v. farár

Narodil sa 20.10.1904 vo Vrbici. Po maturite na Hodžovom reálnom gymnáziu sa stal poslucháčom Vojenskej akadémie v Hraniciach na Morave. Na Vysokej evanjelickej teologickej škole v Bratislave študoval v rokoch 1925–1929 a v roku 1926 sa prihlásil na Filozofickú fakultu UK v Bratislave. Ako kňaz začal pôsobiť v Liptovskom Mikuláši, neskôr v Liptovskom Jáne. Po návrate do rodiska bol aj správcom evanjelického sirotinca, vychovávateľom diakonís, farárom v Štátnej nemocnici v Palúdzke. V rokoch 1959–1972 bol preložený do Partizánskeho. V marci 1993 mu bol udelený čestný diplom a medaila Spravodlivý medzi národmi za záchranu 40 židovských sirôt z celého Slovenska v bývalom mikulášskom evanjelickom sirotinci. Zomrel v Ružomberku 22.7.1996.

Ladislav Hanus, kat. kňaz, filozof

Narodil sa 26.2.1907 v Liptovskom Mikuláši. Štúdium teológie v Spišskej Kapitule a v rakúskom Innsbrucku skončil dvoma doktorátmi, filozofickým a teologickým. Od roku 1932 kaplánčil na viacerých miestach v Liptove, v rokoch 1935–37 na ružomerskej fare u Andreja Hlinku. V rokoch 1938–1950 pôsobil ako profesor na bohosloveckom učilišti Spišskej Kapitule. Bol nielen vzdelanec s európskym rozhľadom, ale aj dosiaľ nedocenený vedecký odborník európskych kvalít. Publikoval príspevky prevažne filozofického a literárneho charakteru, venoval sa aj sakrálnemu umeniu. Keď v roku 1950 zlikvidovali seminár, poldruha roka sa skrýval. V septembri 1952 ho odviezli do Žiliny, po dvoch rokoch vyšetrovania hov novembri 1954 na Pankráci odsúdili na šesť rokov, do najtvrdších nápravných zariadení v Čechách i na Slovensku. Predčasne prepustený v júli 1965, pretože nevinne väznený, mohol sa v Bratislave zamestnať len ako robotník, tri roky robil kuriča. V rokoch 1968–1984 pôsobil opäť ako kňaz v Kvačanoch a Hybiach. Od roku 1984 žil na dôchodku v Ružomberku. V roku 1992 mu Filozofická fakulta UK udelila čestný veľký doktorát a 7. marca 1994 bol menovaný na pápežského preláta. V ten istý deň v Ružomberku zomrel.

MUDr. Pavol Strauss, lekár, spisovateľ

Narodil sa 30.8.1912 v Liptovskom Mikuláši. Medicínu študoval vo Viedni a ukončil ju na nemeckej univerzite v Prahe, kde svoju básnickú aktivitu zahájil dvoma zbierkami veršov. Pôsobil v Palúdzke, Ružomberku, Bratislave, Skalici a od roku 1956 v Nitre. Ako básnik katolíckej moderny, básnik, esejista a filozof patril k predstaviteľom zamlčovanej literatúry a tzv. priečinkovej tvorby. Obmedzene publikoval v zahraničí. Značná časť jeho tvorby vyšla na Slovensku až po 1990, veľa textov zostalo v rukopisoch. Prekladal z nemčiny a francúzštiny. Zomrel v Nitre 3.6.1994, kde je aj pochovaný.

Alfonz Groma, akad. sochár

Narodil sa 22.3.1924 v Trstenom. Študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe. Po jej ukončení sa usadil v rodnom Liptove. Veľkú časť jeho tvorby predstavovalo medailérstvo. Bol tiež výborným portrétistom - vytvoril množstvo portrétov známych osobností kultúry, umenia i spoločenského života. Ako významný monumentalista vytvoril pomníky a pamätníky vo Valaskej, Zvolene, Lučenci, Žiari,

Smrečanoch, Ružomberku, Banskej Bystrici a Liptovskom Mikuláši. Zomrel 8.6.1993 v Liptovskom Mikuláši. Pochovaný je v rodnom Trstenom.

Mikuláš Štalmach, reštaurátor

Narodil sa 15.11.1907 v Liptovskom Mikuláši. Študoval na Súkromnej maliarskej škole Gustáva Mallého v Bratislave. Reštaurátorstvo a konzervátorstvo študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti a v Štátnych reštaurátorských ateliéroch v Krakove. Po druhej svetovej vojne sa venoval výlučne reštaurovaniu umeleckých pamiatok. Sústreďoval sa na stredoveké nástenné i tabuľové maliarstvo a na rezbárske diela (kostoly v Ludrovej, Smrečanoch, Illešházyovská kúria v L. Mikuláši). Bol predsedom Odboru reštaurovania pri Zväze slovenských výtvarných umelcov Zomrel 5.5.1990 v Liptovskom Mikuláši, pochovaný bol na Vrbičskom cintoríne.

Eduard Ballo, akad. maliar, pedagóg

Narodil sa v Liptovskom Mikuláši 17.12.1859. Po maturite študoval na maliarskej akadémii v Budapešti, v roku 1881 sa stal profesorom kreslenia. Vzdelával sa aj na Akadémii výtvarných umení vo Viedni a v Mníchove. V rokoch 1894–1923 pôsobil pedagogicky ako profesor na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti. Jeho doménou bol portrét. Po roku 1918 naďalej udržiaval kontakty so Slovenskom, vytvoril portréty Hviezdoslava, Vajanského. Z vlastných prostriedkov dal v Liptovskom Mikuláši postaviť Ballovský dom Bethaniu pre sociálne slabších občanov. Jeho diela sú zastúpené aj v Galérii Petra M. Bohúňa. Zomrel v Budapešti 30.10.1936.

Ladislav Čemický, akad. maliar

Narodil sa 24.3.1909 v Čemiciach. Študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti. V roku 1949 bol prvým predsedom Národného ústredia Zväzu československých výtvarných umelcov. Základom jeho ranej maľby boli budapeštianske štúdiá, jeho tvorba bola založená na prelínaní prirodzenosti výrazu a symbolickosti významu. Parížsky pobyt priniesol civilizmus a záujem o sociálne témy, mestskú perifériu. Vrchol svojej tvorby dosiahol Čemický na konci tridsiatych rokov, kedy sa v umeleckej tvorbe prehlbilo osobnostné poňatie sociálneho maliarstva, námetovo čerpajúc z oblasti robotníckych kolónii a prác robotníkov. Význačné sú jeho diela s protivojnovou tematikou. Bol aj vynikajúcim portrétistom a krajinárom, mimoriadne dobre sa vyjadroval technikou akvarelu. V rokoch 1949–1976 pedagogicky pôsobil na VŠVU v Bratislave ako profesor maľby. Bol ocenený viacerými štátnymi vyznamenaniami. Zomrel v Stupave 6. januára 2000. Pochovali ho do rodinnej hrobky na zachovanom čemickom cintoríne.

Július Lenko, básnik, prekladateľ

Narodil sa v Hybiach 10.12.1914. Maturoval na mikulášskom Gymnáziu M. M. Hodžu. Na Univerzite Komenského v Bratislave vyštudoval slovenčinu a nemčinu. Pôsobil ako stredoškolský profesor, niekoľko rokov aj v Liptovskom Mikuláši. V prvej polovici 50. rokov sa ako člen školskej a kultúrnej komisie pri Okresnom národnom výbore zaslúžil o založenie Múzea Janka Kráľa. Od roku 1960 pracoval ako redaktor vydavateľstva Tatran. Jeho poézia bola silne inšpirovaná rodným krajom, s ktorým bol citovo spriaznený celý život. Významná je aj jeho prekladateľská činnosť, prekladal

z nemčiny, ruštiny, francúzštiny, bulharčiny a srbčiny. Zomrel 18.1.2000 v Bratislave, kde je aj pochovaný.

Eduard Penkala, vynálezca

Narodil sa 20. apríla 1871 v L. Mikuláši v rodine úradníka na železnici. Od roku 1900 žil v Záhrebe. Prišiel tam ako mladý inžinier po štúdiách v Drážďanoch, už so svojou holandskou manželkou. Patril medzi významných a vážených Záhrebčanov. Jeho činnosť bola mnohostranná. Zaregistroval spolu 70 patentov - od termoforu, rotujúcej zubnej kefky, automatických bŕzd na horskú železnicu, po vynálezy v oblasti letectva, či prostriedok na pranie a bielenie bielizne. Jeho meno je navždy spojené s patentom na mechanickú ceruzku s umelou náplňou, ktorá je známa dodnes ako penkala. Dátum úmrtia Eduarda Penkalu nepoznáme.

HISTORICKÝ KALENDÁR 2002 *

- 1267 prvá písomná zmienka o Vrbici
- JANUÁR**
- 1932 **prvé hokejové zápasy** študentov Gymnázia Michala M. Hodžu položili základ HK Liptovský Mikuláš
- 1.1.1987 bola v kaštieli Vranovo v Palúdzke zrušená muzeálna expozícia Jánošíkovo väzenie
- 6.1.1832 narodil sa **Ján Nemešáni**, pedagóg, verejný činiteľ, zomrel 12.6.1899
- 11.1.1917 bola založená **Továreň na remeň**, úč. spoločnosť
- 12.1.1837 na Vrbickom Huštáku sa narodil **Samuel Nemessányi**, husliar, zomrel v Budapešti 5.3.1881
- 24.1.1937 zomrel v Oravskom Podzámku **Mikuláš Kubíni**, historik, archeológ, právnik, narodil sa v Demänovej 7.11.1840
- 26.1.1992 sa konala v kostole sv. Mikuláša ekumenická bohoslužba za účasti metropolitu grécko-katolíckej cirkvi z Kalamárie metropolitu Sevasa Miotatosa Kyryiosa Prokopiosa
- 27.1.1987 bol po rekonštrukcii otvorený kaštieľ v Okoličnom (umiestnený tu bol Mestský dom pionierov a mládeže, pobočka Mestského kultúrneho strediska a Okresnej knižnice)
- FEBRUÁR**
- 7.2.1997 ubytovne bolo odovzdaných 29 mestských bytov po rekonštrukcii bývalej na Komenského ulici
- 9.2.1942 v Bratislave zomrel **Peter Marendiak**, učiteľ, publicista, narodil sa 21.3.1885
- 11.2.1962 zomrel v Šoproni **Štefan Balázs**, banský a hutnícky inžinier, vysokoškolský profesor, narodil sa 20.8.1881 v Palúdzke
- 20.2.1897 sa narodila **Anna Trnovská-Šáchová**, lekárka, prvá slovenská oftalmologička, zomrela 28.1.1957

* ak nie je uvedené inak, miesto narodenia i úmrtia je Liptovský Mikuláš

- 20.2.1992 bolo otvorené oddelenie rehabilitácie a resocializácie pri Detských jasliach na Kuzmányho ulici
- 21.2.1867 začal svoju činnosť spolok **Dobrodej** prvý slovenský ženský spolok so zameraním na vzdelávanie evanjelických dievčat v národnom duchu i v sociálno-humánnej oblasti
- 21.– 27.2. 1987 bol zimný štadión dejiskom zápasov 1. kvalifikačnej skupiny v ľadovom hokeji v rámci **13. Svetovej zimnej univerziády**
- 25.2.1822 magistrát mesta ustanovil šesťčlennú nočnú stráž
- 26.2.1907 sa narodil **Ladislav Hanus**, katolícky kňaz, filozof, zomrel v Ružomberku 7.3.1994

MAREC

- 3.3.1992 v cirkevnom dome sa uskutočnilo 1. valné zhromaždenie evanjelického vydavateľstva Transcius, ktoré sa transformovala na akciovú spoločnosť
- 6.3.1872 v Babiciach sa narodil **František Lahola**, sochár, kamenár, od roku 1904 v Liptovskom Mikuláši, portrétoval významné osobnosti, Hodžu, Hviezdoslava, Tomášika, Daxnera, zomrel 13.6.1925
- 7.3.1897 sa narodil **Michal Korman**, novinár, pôvodne typograf v nakladateľstve Františka Klimeša, organizátor prvomájového zhromaždenia v Čiernom orli, zomrel v Bratislave 13.1.1957
- 8.3.1817 narodil sa **Jozef Božetech Klemens**, maliar, sochár, prírodovedec, zomrel vo Viedni 17.1.1883
- 12.3.1987 bola otvorená budova dnešného mestského úradu (postavené ako sídlo vtedajšieho Okresného výboru KSS)
- 15.3.1912 zomrel v nemeckom Hamelne **Ján Borbis**, ev. a. v. farár, publicista, narodil sa 24.6.1832 vo Vrbici
- 15.3.1917 vznikol spolok záhradkárov
- 17.3.1922 zomrel **Juraj Lacko**, garbiar, majiteľ druhej najväčšej továrne na spracovanie koží, narodil sa 28.4.1838
- 22.3.1862 narodil sa **Emil Stodola**, právnik, politik, založil a redigoval prvé slov. právnické periodikum Právny obzor, prvý predseda Zväzu advokátov na Slovensku, zomrel v Bratislave 28.6.1945
- 26.3.1977 zomrel v Piešťanoch **Ivan Stodola**, lekár, dramatik a spisovateľ, narodil sa v Liptovskom Mikuláši 10.3.1888
- 31.3.1842 narodila sa **Marína Hodžová**, ochotnícka herečka, zomrela 21.11.1921

APRÍL

- 3.4.1882 sa vo Vrbici narodil **Andrej Žuffa**, spolumajiteľ a obchodný riaditeľ firmy Andrej Žuffa a synovia, športovec, zomrel 9.7.1963
- 9.4.1592 v sliezskych Třanoviciach sa narodil **Juraj Tranovský**, evanjelický kňaz, autor spevník Cithara sanctorum, zomrel 29.5.1637
- 9.4.1982 zomrel **Alfonz Böhm**, lekár, spisovateľ, autor učebníc, narodil sa v Diviakoch 30.10.1930
- 19.4.1857 sa narodil **Andrej Žuffa**, st., garbiar, zomrel v Palúdzke 9.8.1919
- 19.4.1957 zomrel **Jozef Kožár**, katolícky kňaz, kanonik, od roku 1907 pôsobil v Liptovskom Mikuláši, v 40. rokoch 20. st. sa zaslúžil o rekonštrukciu kostola sv. Mikuláša, narodil sa 12.3.1878 v Spišskom Podhradí

- 24.4.1822 sa narodil **Janko Kráľ**, romantický básnik štúrovskej generácie, zomrel v Zlatých Moravciach 23.5.1876
- 26.4.1647 vydal palatín Ján Draškovič **artikuly cechu mikulášskych ševcov**
- 30.4.1842 bola založená **Sporiteľnica vrbicko-hušťácka**
- 30.4.1927 sa narodil **Zolo Lenský**, spevák, herec, divadelný organizátor, umelecký tajomník spevohry bratislavskej Novej scény, zomrel v Bratislave 19.7.1997

MÁJ

- 1.5.1947 bol položený **základný kameň textilnej továrne Závody 1. mája**
- 4.5. 1982 v Levoči zomrel **Pavol Kuna**, generál, veliteľ povstaleckej armády, zúčastnil sa oslobodzovania Liptovského Mikuláša a Ružomberka, narodil sa vo Vrbici 18. 1. 1895
- 5.5.1887 sa narodil **Milan Žuffa**, chemik, významný budovateľ garbiarskeho priemyslu na Slovensku, poslanec Národného zhromaždenia v Prahe, zomrel v Bratislave 7.12.1942
- 12.5.1907 sa v Paučinej Lehote narodil **Vojtech Benický**, speleológ, múzejník, ochranár prírody, zomrel tamtiež 17.9.1971
- 16.5.1992 bol založený **Olympijský klub Liptova** (ako štvrtý na Slovensku) za účasti Márie Mračnovej, predsedníčky Olympijskej spoločnosti Slovenska
- 21.5.1837 začal na evanjelickej fare pôsobiť **Michal M. Hodža**
- 23.5.1822 sa narodil **Ondrej Stodola**, garbiar, spoluzakladateľ Prvej severouhorskej oprávnenej fabriky na kožu Kováč a Stodola (otec Jozefa, Aurela, Kornela a Emila Stodolovcov)
- 29.5.1992 navštívil mesto prezident ČSFR Václav Havel

JÚN

- 3.6.1992 bola na synagóge odhalená pamätná tabuľa obetiam holocaustu pri príležitosti 50. výročia najväčšieho mikulášskeho transportu (autor Michal Kern)
- 6.6.1862 sa vo Vrbici narodil **Pavol Sochán**, etnograf, fotograf, maliar, publicista, zomrel v Bratislave 26.1.1941
- 10.6.1982 zomrel v Bratislave **Ján Gregorec**, literárny vedec, spisovateľ, narodil sa v Bodiciach 12.8.1914
- 11.6.1872 sa vo Vrbici narodil **Emil Ballo**, sochár, maliar, zomrel v Bratislave 25.5.1943
- 14.6.1677 zasadnutie Liptovskej župy v Nemeckej Ľupči rozhodlo, že **stálym sídlom župy bude Liptovský Mikuláš**
- 22.6.1952 zomrel v Martine **Peter Pavol Zgúth**, básnik, pedagóg, publicista, narodil sa vo Vrbici 25.1.1863
- 24.6.1832 sa vo Vrbici narodil **Ján Borbis**, evanjelický kňaz, cirkevný historik, publicista, zomrel v nemeckom Hamelne 15.3.1912
- 28.6.1902 sa v Palúdzke narodil **Ján Oberuč**, evanjelický kňaz, cirkevný historik, vysokoškolský profesor, zomrel v Jure pri Bratislave 23.2.1956

JÚL

- 12.7.1897 sa narodil **Vladimír Bodický**, generál Zboru národnej bezpečnosti, zomrel Modre 21.6.1967
- 13.7.1937 sa narodil **Ján Vilikovský**, prekladateľ

- 14.7.1947 zomrela v Martine **Elza Vančová, rod. Stodolová**, publicistka, organizátorka ženského hnutia, prvá žena vo funkcii tajomníčky spolku Živena, narodila sa 4.9.1891
- 14.7.1997 zomrel **Alojz Lutonský**, organizátor turistiky, horolezectva, jaskyniarstva, ochrany, propagácie prírody a rozvoja cestovného ruchu, redaktor Krás Slovenska, narodil sa v Bílavsku na Morave 4.11.1905
- 15.7.1942 zomrel **Filip Stark**, riaditeľ Starkovej rafinérie liehu, narodil sa
- 27.3.1873 sa v Trnave narodil **Ernest Špitz**, maliar, jeho rodina žila od roku 1945 v Liptovskom Mikuláši, zomrel v Prahe 12.11.1960
- 16.7.1927 zomrel **Ondrej Pálka**, garbiar, obchodník, aktívny účastník revolúcie 1848–1849, spolupracovník M. M. Hodžu, narodil sa 6.10.1800
- 18.7.1877 bol schválený **štatút Múzea slovenského krasu**
- 18.7.1932 sa narodil **Matej Josko**, právnik, politik, redaktor, v rokoch 1945–48 povereník financií v Bratislave, zomrel vo Washingtone 11.6.1969
- 19.7.1907
- 25.7.1997 otvoril Zdroj-Verex, a.s. predajňu Diskont market na Kuzmányho ulici

AUGUST

- 1.8.1937 vznikla v Ploštíne **TJ Snaha**
- 4.8.1942 zomrel v sovietskej Ufe **Vladimír Krivoš**, prekladateľ, riaditeľ cárскеj knižnice v Petrohrade, zakladateľ ruskej stenografie, narodil sa 1.7.1865
- 8.8.1937 v Brezne zomrel **Martin Rázus**, evanjelický kňaz, básnik, politik, narodil sa 18.10.1888 vo Vrbici
- 9.8.1667 boli vydané cechové artikuly pre mikulášskych ševcov - tovarišov
- 18.8.1772 sa v Bystričke narodil **Matúš Blaho**, mikulášsky evanjelický farár, národný buditeľ, zomrel 21.3.1837
- 24.8.1937 v Bratislave zomrel **Vojtech Kállay**, stavebný odborník, organizátor verejných práce, výstavby škôl, zdravotníckych zariadení, narodil sa 24.1.1880
- 25.8.1979 zomrel v Žiline **Fedor Ruppeldt**, evanjelický biskup, politik, spisovateľ, prekladateľ, hudobník, narodil sa 1.6.1886
- 31.8.1987 bolo otvorené nové zdravotnícke stredisko na Nábřeží 4. apríla

SEPTEMBER

- 1.9.1912 začalo vyučovanie na maďarskom kráľovskom gymnáziu na Nižnom Huštáku (dnešná Moyzesova ulica)
- 1.9.1962 bola otvorená základná škola v Okoličnom
- 1.9.1972 vznikla ZŠ na Nábřeží Dr. Aurela Stodolu
- 1.9.1992 vznikla cirkevná ZŠ Apoštola Pavla na Janoškovej ulici
- 1.9.1997 vzniklo Stredné odborné učilište Vrbická ulica zlúčením SOU textilného a SOU kožiarskeho
- 15.9.1987 bol otvorený prvý špecializovaný objekt detských jasí a materskej školy na Podbrezinách
- 19.9.1922 sa v Ploštíne narodil **Miloš Tomčík**, literárny historik a kritik
- 20.9.1857 sa v Okoličnom narodil **Štefan Janovčík**, katolícky kňaz, hudobný skladateľ, autor mnohých spevníkov, zomrel v Ružomberku 1.5.1933
- 22.9.1922 bola založená firma **Prvá liptovská továreň na likéry Rudolf Stein a spol.**

- 23.9.1927 sa narodil **Milan Nikš**, lekár-hematológ, vysokoškolský pedagóg,
zomrel v Bratislave 11.2.1979
- 25.9.1997 odovzdalo Mesto Liptovský Mikuláš finančný dar 200 000 korún
partnerskému mestu Opava postihnutému ničivými záplavami
- 26.9.1867 sa narodil **Ján Volko**, richtár mesta v rokoch 1898–1920, zaslúžil sa o
výstavbu štátnej ľudovej a meštianskej školy, gymnázia, zomrel
1.11.1920
- 29.9.1822 sa vo Veličnej narodil **Peter Michal Bohúň**, maliar, pedagóg, zomrel
20.5.1879 v poľskej Bielsko-Bialej

OKTÓBER

- 4.10.1882 sa narodil **Igor Ruppeltdt**, strojní inžinier, hospodársky pracovník,
zomrel v Bratislave 5.9.1962
- 7.10.1952 zomrel **Juraj Lacko**, garbiar, zakladateľ a spolovník Továrne na remeň
Lacko, Pálka a spol., narodil sa 20.10.1873 vo Vrbici
- 9.10.1907 sa v Hybiach narodil **Rudo Brtáň**, literárny historik,, zomrel
v Bratislave 4.4.1997
- 9.–11.1997 sa konalo referendum Olympijská voľba o podpore občanov
kandidatúre na usporiadanie ZOH Poprad-Tatry 2006
- 15.10. 1967 zomrel v Bratislave **Eugen Nevan**, akad. maliar, grafik, pedagóg,
s rodičmi sa presťahoval do L. Mikuláša, v rokoch 1926-1934
navštevoval Gymnázium M. M. Hodžu, narodil sa v Moháči 18. 1. 1914
- 16.10.1882 sa narodil **Juraj Janoška**, právnik, politik, do roku 1925 predseda SNS
v Liptovskom Mikuláši, zomrel v Lučenci 23.4.1945
- 18.11.1987 zomrel v Bratislave **Viktor Volko**, lekár, filatelista, narodil sa
27.10.1899
- 20.10.1777 sa narodil **Eustach Klimo**, maliar-portrétista, zomrel v Prahe 21.2.1849
- 23.10.1697 vydal panovník Leopold I. **artikuly majstrovského cechu
mikulášskych čizmárov**
- 23.10.1832 sa vo Vrbici narodil **Jozef Bohuslav Bella**, básnik, kožušník, zomrel
v Aleksinaci 24.8.1876
- 23.10.1997 bola v areáli St. Nicolaus, a. s., uvedená do prevádzky plniaca linka na
nápoje z produkcie spoločnosti Pepsi-Cola

NOVEMBER

- 10.11.1907 uzatvoril mesto dohodu s majiteľom rafinérie liehu Arminom Starkom o
elektrifikácii mesta a dodávke elektrického prúdu
- 12.11.1842 sa narodil **Peter Bella-Horal**, básnik, prekladateľ, zomrel v Budapešti
13.6.1919
- 15.11.1907 sa narodil **Mikuláš Štalmach**, maliar, reštaurátor, zomrel 5.5.1990
- 18.11.1987 zomrel v Bratislave **Viktor Volko**, lekár, zakladateľ prvého slov.
odborného filatelistického časopisu, narodil sa 27.10.1899 v Liptovskom
Mikuláši
- 27.11.1967 vznikol **okresný učiteľský spevokol** (od roku 1973 prevzal názov
Tatran)

DECEMBER

- 1.12.1932 Okresná starostlivosť o mládež zriadila v meste ľudovú kuchyňu
- 4.12.1997 otvorila RUDEA, a.s., Ružomberok nový supermarket Centrum v
v Palúdzke

7.12.1942	zomrel v Liptovskom Mikuláši Milan Žuffa , chemický inžinier, spolumajiteľ firmy Andrej Žuffa a synovia v Palúdzke, narodil sa 5.5.1887
8.12.1997	bol po rozsiahlej rekonštrukcii otvorený cestný most do Palúdzky
9.12.1942	zomrel Miloš Lacko , garbiar, signatár Deklarácie slov. národa v
Martine	
9.12.1957	zomrel Michal Rázus , kníhtlačiar, vydavateľ, narodil sa vo Vrbici 3.5.1894
12.12.1847	sa vo Vrbici narodil Peter Hubka , garbiar, zaslúžil sa o výstavbu sanatória v Novom Smokovci, zomrel 11.12.1931
12.12.1902	sa narodil Koloman Sokol , akad. maliar, grafik a ilustrátor
13.12.1862	sa obec Vrbický Hušták stala zakladajúcim členom Matice slovenskej
17.12.1977	v Bratislave zomrel Ján Volko-Starohorský , geológ, speleológ, učiteľ, publicista, v rokoch 1918–1939 profesor Gymnázia M. M. Hodžu. narodil sa 31.8.1880
p	
25.12.1942	zomrel v Zürichu Aurel Stodola , strojní inžinier, vynálezca, univerzitný profesor, narodil sa 11.5.1859 v Liptovskom Mikuláši

ZOZNAM SKRATIEK

ANO	Aliancia nového občana
AŠK	armádny športový klub
BP	Bytový podnik
ČOV	čistiareň odpadových vôd
DS	Demokratická strana
FK	futbalový klub
HN	Hospodárske noviny
HZDS-ĽS	Hnutie za demokratické Slovensko - Ľudová strana

IBV	individuálna bytová výstavba
KDH	Kresťanskodemokratické hnutie
KSS	Komunistická strana Slovenska
KV KSS	krajský výbor Komunistickej strany Slovenska
MHD	mestská hromadná doprava
MHK	mestský hokejový klub
MsZ	mestské zastupiteľstvo
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
NsP	nemocnica s poliklinikou
OÚ	okresný úrad
OÚNZ	Okresný ústav národného zdravia
PKA	posádkový klub armády
PSNS	Pravá Slovenská národná strana
RSDr.	doktor spoločenských vied
SBD	stavebné bytové družstvo
SDA	Sociálno-demokratická alternatíva
SDKÚ	Slovenská demokratická a kresťanská únia
SDE	Strana demokratickej ľavice
SeVaK	Severoslovenské vodárne a kanalizácie
SOP	Strana občianskeho porozumenia
SOUo	stredné odborné učilište obchodné
SPŠ	stredná priemyselná škola
SR	Slovenská republika
SRo	Slovenský rozhlas
š. p.	štátny podnik
VÚC	vyšší územný celok
ÚV KSS	Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska
VPS	Verejnoprospešné služby
VŠMU	Vysoká škola múzických umení
ZPOZ	Zbor pre občianske záležitosti
ZUŠ	základná umelecká škola
Z. z.	Zbierka zákonov

PRAMENE A LITERATÚRA

Evanjelický posol spod Tatier
Hospodárske noviny

Liptov, regionálny týždenník
Mikuláš, informačný mesačník pre občanov mesta Liptovský Mikuláš
Mikulášske spravodajstvo
Národná obroda
Nový čas
Pravda
SME

Slovenský biografický slovník. Matica slovenská, Martin 1990.

40 rokov Základnej školy Okoličné, Liptovský Mikuláš 2002.

Voľby do orgánov samosprávy obcí 6.–7.december 2002. Výsledky volieb podľa obcí.
Štatistický úrad Slovenskej republiky. Bratislava, december 2002.

Výsledky hlasovania vo voľbách do NR SR 20.– 21. september 2002. Žilinský kraj.
Štatistický úrad Slovenskej republiky - Krajská správa v Žiline, október 2002.

REGISTER KLÚČOVÝCH SLOV

Amafilm Nicolaus 53
Armáda 18, 50, 51, 58
Aquapark Tatralandia 39

Banky 37
Belopotockého Mikuláš 58
Bezpečnostné zložky 27
– Mimoriadne udalosti 29
– Mestská polícia 28
– Okresné oddelenie Policajného zboru SR 27
– Okresné riaditeľstvo Hasičského záchranného zboru 22
Bodice 17, 33, 41, 79
Bytový podnik 5, 10, 11, 13, 15, 55

Cintoríny 9, 40, 59, 74, 76
Cirkvi 66
– Cirkevný evanjelický a. v. zbor 14, 25, 49, 62
– zborová diakonia 62
– Spišská katolícka charita 65
Centrum Kolomana Sokola 3, 20, 55, 57, 60, 61,
Centrum voľného času 9, 51, 52, 73
Cestovný ruch 7, 15, 17, 18, 22, 25, 39, 74, 79

Čistiareň odpadový vôd 42
Červený kríž
– Miestny odbor vodnej záchranej služby Slovenského Červeného kríža 72

Demografia 4
Deň narcisov 64
Deň lekárnikov 64
Deň otvorených dverí 45
Deň Zeme 20
Divadlo
– Belopotockého Mikuláš 58
Dom Charitas sv. Kláry 26, 65
Dom kultúry 5, 8, 19, 20, 31, 33, 39, 46, 47, 51, 52, 55, 56, 580
Doprava 38

Euroregión Tatry 7, 39, 56
Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského 3, 14, 48, 49

Farnosti katolícke 62
Festival Folk Tatry 58
Festival syrov a bryndze 20
Fond rozvoja vzdelávania 10, 15, 45
Fontána Metamorfózy 19
Futbalový klub Tatran 69, 70
Futbalový klub 34 Palúdzka 70

Galéria P.M.Bohúňa 21, 26, 55, 57, 60, 61, 76

História 77
– životopisy osobností 73
– Historický kalendár 77
Hokej 10, 12, 17, 66

Iľanovo 17, 31, 33, 41, 58
Informačné centrum mesta 5, 7, 15, 29, 39
Internet 8, 53, 54, 57, 62, 72

Jarný salón 55, 58
Jasle detské 65

Kanoe Tatra Klub 68, 73
Kaufland 3, 38
Kino Nicolaus 52, 53, 58
Klimatické pomery 43
Kluby dôchodcov 58, 64
Knížnica Gašpara F. Belopotockého
Krajský úrad 47, 48, 53
Kultúra 52
– Dom kultúry 5, 8, 19, 20, 31, 33, 39, 46, 47, 51, 52, 55, 56, 580

- Galérie Petra Michala Bohúňa 21, 26, 55, 57, 60, 61, 76
- Jarný salón 55, 58
- Knižnica Gašpara Fejérpataky-Beloptockého 53
- Liptovské osvetové stredisko 52, 53, 54, 58, 59, 60
- Mosty - Gesharim 22, 60
- Múzeum Janka Kráľa 7, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 74, 76
- Posádkový klub 10, 21, 33, 34, 53, 58, 72, 73
- Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva

Letná škola tanca 55

Liptovské osvetové stredisko 52, 53, 54, 58, 59, 60

Mestské zastupiteľstvo 8, 16

- komisie 9, 16, 17, 54
- Komisia vzdelávania a mládeže 45
- mestská rada 12, 15, 16, 17
- zasadnutia 8

Mestský hokejový klub 32 VA 10, 12, 17, 66

Mestský úrad 4

- personálne zmeny 4, 8
- rozpočet mesta 5, 9, 10, 12
- rozvojový program 31, 33
- verejný rating 6
- zahraničné kontakty 6

Mikulášske trhy 22

Mimoriadne udalosti 29

Mosty - Gesharim 22, 60

Múzeum Janka Kráľa 7, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 74, 76

Nadácie 25, 26

– Nadácia Jána Levoslava Bellu 26

Nemocnica 4, 6, 8, 9, 18, 19, 38, 48, 62, 64

Odborové hnutie 20

– Prvý máj 17

Obchod 38

– Gastro Liptov 39

– Kaufland 3, 38

Okoličné 11, 12, 13, 14, 16, 22, 28, 29, 31, 33, 34, 41, 47, 62, 65, 70, 77, 80, 83

Okresný úrad 4, 5, 7, 8, 9, 15, 18, 21, 22, 23, 26, 29, 34, 42, 44, 46, 54, 65

Palúdzka 3, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 33, 34, 38, 62, 70, 74, 75, 77, 78, 79, 81

Pešia zóna 3, 6, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 28, 32, 33, 39

Ples primátora 19

Ploštín 14, 17, 31, 33, 45, 80

Počasiu pozri Klimatické pomery

Podbreziny 8, 11, 12, 14, 16, 17, 28, 29, 30, 34, 40, 47, 54, 55, 70, 80

Politické strany 26

- Aliancia nového občana 3, 7, 8, 19, 23, 24
- Demokratická strana 8, 18, 23, 26
- Demokratická únia 23
- Hnutie za demokratické Slovensko 7, 23, 24, 25
- Kresťanskodemokratické hnutie 3, 8, 24
- Komunistická strana Slovenska 7, 20, 23, 24, 27
- Smer 8, 16, 17, 23, 24
- Slovenská demokratická a kresťanská únia 3, 8, 23, 24
- Strana demokratickej ľavice 20, 24, 27

Polícia

- mestská 5, 9, 27, 28
- obvodné oddelenie Policajného zboru SR 27, 29

Poľnohospodárstvo 36

- Agro Racio 36
- Liptovská obchodná zemiakárska spoločnosť 37
- Liptovská poľnohospodárska a potravinárska komora 36
- Poľnohospodárske družstvo 36
- Poľnonákup 36, 37

Posádkový dom 10, 21, 33, 34, 53, 58, 72, 73

Priemysel 34

- GeLiMa 35
- LINAPO 36
- Liptovská mliekareň 36,
- LIPPEK 36
- priemyselný park 11, 18, 34, 35
- TATRA LEDER, s.r.o. 35

Prvý máj 17

Rádio Lumen 19

Rázusovie dom 56, 59

Reštaurácie 38, 39, 50, 67

Rotary klub 23, 61

Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva 56

Sociálna starostlivosť 64

- detské jasle 65
- Spišská katolícka charita 65
- Spolok Martina Rázusa 9, 25, 26, 56
- Stavindustria 6, 10, 32, 34, 64
- Stoličné dni 19, 21, 22
- Synagóga 21, 22, 33, 34, 47, 60, 79

Školstvo 44

- Centrum voľného času 9, 45, 51, 52, 73
- obecná školská rada 14
- Školy materské 44

- Školy stredné 47
  - Evanjelické gymnázium Juraja Tranovského 3, 14, 48, 49
- Školy základné 44
  - Základná umelecká škola Jána L. Bellu 14, 32, 33, 45, 46, 58
- Školy vysoké 50
- Šport 66
  - FK Tatran 69, 70
  - Kanoé Tatra Klub 68, 73
  - Mestský Hokejový klub 32 VA 10, 12, 17, 66

- Verejná správa 25
  - reforma 25
- Verejnoprospešné služby 5, 9, 10, 32, 33, 43
- Verejnospoločenský život 19
  - Festival syrov a bryndze 20
  - Mikulášske trhy 22
  - Ples primátora 19
  - Prvý máj 20
  - Rádio Lumen 19
  - Stoličné dni 21
- Vojenská akadémia pozri Školy vysoké
- Voľby
  - komunálne 5, 7, 8, 14, 16, 22, 61
  - parlamentné 3, 8, 23
- Výstavba 31
  - byty 34
  - chirurgický pavilón 64
  - pešia zóna 3, 6, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 28, 32, 33, 39
- Vyšší územný celok 18, 25, 54
- Významní hostia 17

- Z**ákladná umelecká škola Jána L. Bellu 7, 14, 32, 33, 45, 50, 58
- Zdravotníctvo 3, 62, 64
  - Deň narcisov 64
  - Nemocnica s poliklinikou 4, 6, 8, 9, 18, 19, 38, 48, 62, 64
  - štrajk lekárnikov 64
- Združenia občianske 25
  - Nadácia Jána Levoslava Bellu 26
  - Spolok Martina Rázusa 26

- Ž**ilinský samosprávy kraj 18, 25, 54
- Životné prostredie 4, 10, 11, 14, 17, 20, 28, 38, 41, 42, 43
  - čistiareň odpadový vôd 42
  - komunálny odpad 6, 13, 14, 15, 40, 41

MENNÝ REGISTER

Bača Jerguš 12, 13, 36, 67, 68, 73
Ballo Eduard 34, 75, 79
Cibák Ivan 16, 69
Cibák Ondrej 68
Cibák Peter 68, 73
Čemický Ladislav 34, 75
Dzurinda Mikuláš 18, 23, 40, 45, 50
Groma Alfonz 34, 58, 59, 75
Hanus Ladislav 34, 74, 78
Hejčík František 66
Chebeň Ján 60
Kaliská Elena 68, 69, 73
Klimeš František 34, 74, 78
Komárová Daniela 8, 25, 26
Kuna Milan 14, 33
Kuna Pavol 78
Kuna Vladimír 34, 74
Lehotský Jaroslav 7, 8, 9, 12, 15, 18, 27, 34, 46, 51
Lenko Július 34, 76
Lutonský Alojz 34, 74, 79
Martinček Martin 57
Martinčeková-Šimerová Ester 7, 57, 60
Martikán Michal 13, 68, 69, 73
Mikloš Ivan 17, 50
Penkala Eduard 18, 34, 76
Raši Ľubomír 26, 46, 62
Rašiová Anna 9, 11, 13, 18
Rázus Martin 9, 25, 26, 56, 59, 80
Rázus Michal 80
Rázusová-Martáková Mária 12, 44, 55
Repaský Jozef 16, 17, 18, 26
Slafkovský Alexander 3, 5, 7, 8, 11, 16, 17, 21, 25, 26, 34, 45, 60, 61, 65, 66
Slafkovský Alexander ml. 68, 69, 73
Sokol Koloman 3, 7, 20, 21, 55, 57, 60, 61, 81
Stodola Aurel 9, 31, 44, 46, 80, 81
Stodola Emil 78
Stodola Ivan 78
Stodola Ondrej 79
Strauss Pavol 34, 56, 60, 75
Šimčík Ján 66
Štalmach Mikuláš 34, 75, 81
Šunová Ľudmila 71
Tekeljak Dušan 14, 40

Tranovský Juraj 3, 12, 14, 21, 48, 49, 62, 78
Trombauerová Jolana 59